

BRAK I OBITELJSKI ODNOSI

PRIRUČNIK ZA UČITELJE

BRAK I OBITELJSKI ODNOSI

PRIRUČNIK ZA UČITELJE

Izdavač
Crkva Isusa Krista svetaca posljednjih dana
Salt Lake City, Utah

Komentari i prijedlozi

Bili bismo zahvalni na vašim komentarima i prijedlozima o ovom priručniku. Molimo da ih pošaljete na:

Curriculum Planning
50 East North Temple Street, Floor 24
Salt Lake City, Utah 8415-3200
USA

E-mail: cur-development@ldschurch.org

Molimo da navedete puno ime, adresu, odjel i okol. Provjerite da li ste naveli naziv priručnika. Nakon toga iznesite vaše komentare i prijedloge o dobrim stranama priručnika te o područjima mogućeg poboljšanja.

© 2000 by Intellectual Reserve, Inc.

Sva prava pridržana
Printed in the USA

Pravo engleskog izdanja odobreno: 8/97.

Pravo prevođenja odobreno: 8/97.

Naslov izvornika: *Marriage and Family Relations: Instructors Manual*
Croatian

OPĆA UPUTSTVA

Kako bi se trebalo koristiti Tečajem braka i obiteljskih odnosa?

Ovaj tečaj osmišljen je da pomogne članovima Crkve ojačati brakove i obitelji, te naći sreću u svojim obiteljskim odnosima. Biskupstvo ili predsjedništvo ogranka odgovorno je za učinkovito provođenje tečaja.

Obzirom da članovi crkve imaju različite potrebe i dolaze iz različitih obiteljskih situacija, tečaj je podijeljen u dva dijela. Dio A, »Jačanje brakova«, od posebne je pomoći za vjenčane parove i za članove koji se pripremaju za vjenčanje. Dio B, »Roditeljske odgovornosti u jačanju obitelji«, pomaže roditeljima, te baka-ma i djedovima u njihovim naporima da »[odgajaju djecu] stegom i opomenom Gospodnjom«, (Efežanima 6:4). Članovi koji sudjeluju u tečaju trebali bi razumjeti da imaju pravo pohađanja tečaja prema vlastitim potrebama. Na primjer, vjenčani par bez djece može prisustvovati dijelu A ali ne nužno i dijelu B. Samohrani roditelj može odlučiti da sudjeluje samo u podukama iz dijela B.

U skladu s poticanjima Duha i potrebama pojedinih članova, vođe odjela i ogranaka mogu biti fleksibilni u korištenju tečaja. Oni bi trebali uzeti u obzir sljedeće ideje:

- Biskupstva i predsjedništva ogranaka mogu planirati tečaj kao sat Nedjeljne škole. Vođeni Duhom, vođe mogu pozvati pojedine članove da prisustvuju.
- Vodstva grupe velikih svećenika, predsjedništva zborova starješina i predsjedništva Potpornog društva mogu koristiti pojedine lekcije kao instrukcije svake prve nedjelje u mjesecu. Ako je pogodno, lekcije se mogu koristiti za domjenke te kao mogućnosti za podučavanje navečer preko tjedna ili subotom.
- Biskupstva i predsjedništva ogranaka mogu koristiti pojedine lekcije na zajedničkim sastancima Melkisedekovog svećeništva i Potpornog društva svake pete nedjelje. Oni također mogu koristiti lekcije na domjencima mladića i djevojaka.
- Savjetnici u Aronovom svećeništvu i Djevojkama mogu koristiti priručnik kao sredstvo na zajedničkim večerima. Oni mogu koristiti lekcije u podučavanju mladića i djevojaka zajedno ili u njihovim organizacijama.
- Pojedinci i parovi mogu sami proučavati tečaj.

Tko treba primiti materijale za tečaj?

Svaki član odjela ili ogranka koji je dolje naveden trebao bi primiti jedan primjerak priručnika *Brak i obiteljski odnosi*, *Priručnik za učitelje* i *Brak i obiteljski odnosi*, *Priručnik za proučavanje za polaznike*.

Biskup ili predsjednik ogranka
Vođa grupe velikih svećenika
Predsjednik zbora starješina
Predsjednik Mladića

Predsjednica Potpornog društva
Predsjednica Djevojaka
Učitelj tečaja
braka i obiteljskih odnosa

Svaki polaznik tečaja treba primiti primjerak priručnika za polaznike.

SADRŽAJ

Opća uputstva	iii
»Obitelj: Proglas svijetu«	viii
Uvod	ix
Svrha ovog tečaja	ix
Vaše odgovornosti kao učitelja	ix
Suočavanje s ozbiljnim obiteljskim problemima	xi
Materijali koje biste trebali koristiti	xi
Dodatna sredstva	xii
DIO A: JAČANJE BRAKOVA	
1. »Obitelj [je] u središtu Stvoriteljeva nauma«	3
Proroci posljednjih dana proglašavaju vječnu važnost braka i obitelji.	3
Vječni brak može donijeti sreću i velike blagoslove u ovom životu i kroz vječnost.	4
Tečaj »Brak i obiteljski odnosi« osmišljen je da nam pomogne naći sreću u našim obiteljskim odnosima	6
Naši domovi mogu biti »dio neba« dok gradimo »na stijeni - Otkupitelju našem«	7
2. Razvijanje jedinstva u braku	9
Gospod je zapovjedio mužu i ženi da budu jedno	9
Muž i žena trebaju cijeliti jedan drugoga kao ravnopravni partneri	9
Muž i žena trebaju dopustiti da se njihove osobne karakteristike i sposobnosti uzajamno nadopunjuju	10
Muž i žena moraju biti odani jedno drugome.	11
3. Njegovanje ljubavi i prijateljstva u braku	13
Muž i žena trebaju njegovati međusobnu ljubav	13
Izrazi privrženosti i dobrote održavaju ljubav i prijateljstvo živima u braku	13
Dolična intima u braku izraz je ljubavi	14
Vjenčani parovi bi trebali težiti dobrohotnosti, čistoj Kristovoj ljubavi	16

4. Odgovor na izazove u braku	18
Svaki vjenčani par iskusit će izazove	18
Muž i žena mogu zajedno poraditi na bilo kojem izazovu ako gledaju na brak kao na zavjetni odnos	19
Kad se pojave izazovi, možemo odabrati da ih riješimo strpljenjem i ljubavlju radije nego frustracijom i ljutnjom	19
5. Odgovor na izazove kroz pozitivnu komunikaciju	23
Svaki vjenčani par imat će razlike u mišljenjima	23
Muž i žena trebaju tražiti dostojne kvalitete jedno u drugome	23
Pozitivna komunikacija pomaže u sprječavanju i rješavanju poteškoća	24
6. Jačanje brakova kroz vjeru i molitvu	27
Muž i žena trebaju raditi zajedno na jačanju svoje vjere u Isusa Krista	27
Muž i žena su blagoslovljeni kada se mole zajedno	28
7. Iscjeliteljska moć praštanja	31
Duh oprost između muža i žene doprinosi miru i osjećaju povjerenja i sigurnosti	31
Muž i žena trebaju tražiti međusobni oprost za svoje slabosti i iskreno se truditi da se poprave	32
Muž i žena trebaju opraštati jedno drugome.	33
8. Upravljanje obiteljskim financijama	35
Ispravno upravljanje financijama neophodno je za sretan brak.	35
Muž i žena trebaju zajedno slijediti osnovna načela upravljanja novcem.	36
 DIO B: RODITELJSKE ODGOVORNOSTI U JAČANJU OBITELJI	
9. »Djeca su baština Gospodinova«.	43
Nebeski Otac povjerava svoju duhovnu djecu zemaljskim roditeljima	43
Roditelji trebaju nastojati osigurati osobne potrebe svakog djeteta	44
Djeca imaju pravo na ljubav svojih roditelja.	45
Zlostavljanje djece vrijeđa Boga.	46
Djeca unose veliku radost u život svojih roditelja.	47
10. Svete uloge očeva i majki (1. dio: Očeve uloge).	49
Očevi i majke trebaju zajedno raditi kako bi priskrbili štit vjere svakom od svoje djece.	49
Očevi trebaju predsjedavati u ljubavi i pravednosti	50
Očevi trebaju osigurati svojim obiteljima životne potrepeštine i zaštitu	52

11. Svete uloge očeva i majki (2. dio: Majčine uloge)	54
Majke sudjeluju u Božjem djelu	54
Majke su primarno odgovorne za odgoj svoje djece	55
Otac i majka su dužni pomagati jedno drugome kao ravnopravni partneri	56
12. Podučavanje djece kroz primjere i upute	58
Roditelji su dužni podučavati svoju djecu	58
Roditelji mogu dobiti nadahnuće u podučavanju svoje djece	59
Roditelji podučavaju kroz primjere i upute	60
13. Podučavanje djece evanđeoskim načelima (1. dio)	63
Roditeljska poduka može pomoći djeci da ostanu jaka u vjeri	63
Roditelji trebaju podučavati svoju djecu prva načela i uredbe evanđelja.	64
Roditelji trebaju »učiti djecu da mole i da uspravno hode pred Gospodom«	65
14. Podučavanje djece evanđeoskim načelima (2. dio)	67
Roditelji pokazuju ljubav prema svojoj djeci kada ih podučavaju	67
Roditelji moraju podučavati djecu o suosjećanju i službi	68
Roditelji trebaju podučavati djecu o poštenju i poštivanju vlasništva drugih	68
Roditelji trebaju podučavati svoju djecu o nagradama poštenog rada	69
Roditelji moraju podučavati djecu o moralnoj čistoći	70
15. Usmjeravanje djece u donošenju odluka	72
Djeca trebaju vodstvo u donošenju odluka	72
Roditelji mogu pomoći djeci da pravedno koriste svoju slobodu izbora	73
Roditelji trebaju dopustiti svojoj djeci da uče iz posljedica nerazumnih odluka	76
Roditelji trebaju pokazati bezuvjetnu ljubav djeci koja su zastranila	77
16. Obiteljska molitva, obiteljsko proučavanje Svetih pisama i kućna obiteljska večer.	79
Obiteljska molitva i proučavanje Svetih pisama te kućna obiteljska večer trebaju biti visoki prioriteti u svakoj obitelji svetaca posljednjih dana	79
Obitelj prima velike blagoslove kada se moli zajedno.	80
Obiteljsko proučavanje Svetih pisama pomaže približavanju obitelji Bogu	80
Kućna obiteljska večer pomaže obiteljima da se utvrde protiv svjetovnih utjecaja.	82

OBITELJ

PROGLAS SVIJETU

PRVO PREDSEDNIŠTVO I VIJEĆE DVANAESTORICE APOSTOLA
CRKVE ISUSA KRISTA SVETACA POSLJEDNJIH DANA

MI, PRVO PREDSEDNIŠTVO i Vijeće dvanaestorice apostola Crkve Isusa Krista Svetaca posljednjih dana svečano obznanjujemo da je brak između muškarca i žene određen od Boga i da je obitelj u središtu Stvoriteljeva nauma za vječni cilj njegove djece.

SVA LJUDSKA BIĆA – muško i žensko – stvorena su na sliku Boga. Svatko je ljubljeni duhovni sin ili kći nebeskih roditelja i kao takav svatko ima božansku narav i cilj. Spol je osnovna karakteristika svačije predsmrtne, smrtne i vječne osobnosti i svrhe.

U PREDSMRTNOME OBITAVALIŠTU, duhovni sinovi i kćeri poznavali su i štivali Boga kao svoga Vječnog Oca i prihvatili njegov naum preko kojeg njegova djeca mogu zadobiti fizičko tijelo i steći zemaljska iskustva kako bi napredovali prema savršenstvu i konačno ostvarili svoj božanski cilj kao baštinici vječnog života. Božanski naum sreće omogućuje da se obiteljske veze nastave i nakon smrti. Svete uredbe i savezi dostupni u svetim hramovima omogućuju pojedincima da se vrate u nazočnost Boga, a obiteljima da mogu biti vječno ujedinjene.

PRVA SE ZAPOVIJED koju je Bog dao Adamu i Evi odnosi na njihovu mogućnost roditeljstva kao muža i žene. Mi izjavljujemo da Božja zapovijed njegovoj djeci, da se množe i napuče zemlju, ostaje na snazi. Nadalje izjavljujemo da je Bog zapovijedio da se sveta moć stvaranja koristi samo između muškarca i žene zakonski vjenčanih kao muž i žena.

MI IZJAVLJUJEMO da je način na koji se stvara smrtni život određen od Boga. Potvrđujemo svetost života i njegovu važnost u Božjem vječnom naumu.

MUŽ I ŽENA imaju uzvišenu odgovornost da se vole i brinu jedno za drugo, a i za svoju djecu. »Djeca su Jahvina baština« (Psalam 127:3, op. prev.). Roditelji imaju

svetu dužnost da podižu svoju djecu u ljubavi i pravедnosti, da im ispune fizičke i duhovne potrebe, da ih uče voljeti i služiti jedni druge, da vrše Božje zapovijedi i da budu građani koji poštuju zakone gdje god da žive. Muževi i žene – majke i očevi – držat će se odgovornima pred Bogom za izvršavanje ovih obveza.

OBITELJ je određena od Boga. Brak između muškarca i žene je osnova Njegovog vječnog nauma. Djeca imaju pravo biti rođena u savezu braka i podignuta od oca i majke koji u potpunoj vjernosti poštuju bračni zavjet. Sreća će se u obiteljskom životu najprije doseći kada se temelji na učenjima Gospodina Isusa Krista. Uspješni brakovi i obitelji su uspostavljeni i oni se čuvaju na načelima vjere, molitve, pokajanja, opraštanja, poštovanja, ljubavi, sućuti, na radu i zdravim rekreativnim aktivnostima. Po božanskoj zamisli, očevi trebaju predsjedavati svojim obiteljima u ljubavi i pravédnosti i odgovorni su da pribave sve neophodno za život i za zaštitu svojih obitelji. Majke su primarno odgovorne za odgoj svoje djece. U ovim svetim odgovornostima, očevi i majke su obvezatni pomagati jedno drugome kao ravnopravni supružnici. Nemoć, smrt ili druge okolnosti mogu zahtijevati pojedinačna prilagodavanja. Kada je potrebno, i šira bi obitelj trebala pružiti pomoć.

UPOZORAVAMO DA ĆE POJEDINCI koji krše savez čudorednosti, koji zlostavljaju bračnog druga ili poromstvo ili koji zanemaruju obavljanje obiteljskih odgovornosti jednoga dana stajati odgovorni pred Bogom. Nadalje, upozoravamo da će raspad obitelji donijeti na pojedince, zajednice i narode nedaće navještene od drevnih i današnjih protoka.

SVE ODGOVORNE građane i vladine službenike pozivamo da promiču mjere koje su osmišljene da podrže i ojačaju obitelj kao osnovnu jedinicu društva.

Ovaj je proglas pročitao predsjednik Gordon B. Hinckley kao dio svoje poruke na Sveopćem sastanku Potpornog društva održanom 23. rujna, 1995., u Salt Lake Cityju, Utah.

UVOD

Svrha ovog tečaja

Tečaj »Brak i obiteljski odnosi« je osmišljen da pomogne članovima Crkve ojačati brakove i obitelji te da nađu sreću u svojim obiteljskim odnosima. Podijeljen je u dva dijela. Dio A, »Jačanje brakova«, od posebne je pomoći za vjenčane parove i za članove koji se pripremaju vjenčati. Dio B, »Roditeljske odgovornosti u jačanju obitelji«, pomaže roditeljima te djedovima i bakama u njihovim naporima da »odgajaj[u djecu] stegom i opomenom Gospodnjom!« (Efežanima 6:4).

Ovaj tečaj je temeljen na naucima i načelima o kojima podučavaju Sveta pisma, proroci i apostoli posljednjih dana. On daje poseban naglasak na »Obitelj: Proglas svijetu« koji je uključen na stranici viii.

Vaše odgovornosti kao učitelja

Dok budete razmišljali o vječnoj važnosti braka i obitelji te o velikoj potrebi jačanja braka i obitelji, počete ćete razumijevati dubinu važnosti vašeg poziva da podučavate ovaj tečaj. Vaša posvećenost i pripremanje uz molitvu donijet će blagoslove vama i vašoj obitelji kao i onima koji budu pohađali tečaj. U nastojanju da veličate svoj poziv, prisjetite se načela prikazanih u glavnim crtama na ovoj stranici i stranicama x–xi.

Pripremite se za podučavanje

Kao učitelj ovog tečaja, vaša je dužnost da podučavate nauke evanđelja kroz snagu Duha Svetog. Nije vam potrebna profesionalna izobrazba u obiteljskom savjetovanju niti morate biti sposobni naći rješenja za sve poteškoće koje se mogu pojaviti u obiteljima. Rasprava u razredu treba navesti polaznike na razmišljanje i molitvu o njihovim životima te uvođenje poboljšanja u njihove vlastite obitelji.

Za pomoć u podučavanju osnovnih neophodnih evanđeoskih načela kao što su osobna priprema, ljubav prema onima koje podučavate te podučavanje vodstvom Duha pozovite se na sljedeće izvore:

- »Gospel Teaching and Leadership« (Podučavanje evanđelja i vodstvo), odsjek 16 iz *Church Handbook of Instructions, Book 2: Priesthood and Auxiliary Leaders* (Crkveni priručnik uputa, knjiga 2: Svećeništvo i pomoćno vodstvo) (35209 ili 35903)
- *Teaching, No Greater Call* (Podučavanje, nema većeg poziva) (36123)
- *Priručnik za učitelje* (34595)

Prisjetite se širokog polja tečaja

Prije podučavanja prve lekcije, uzmite vremena da pregledate cijeli tečaj. To će vam pomoći da vidite kako lekcije djeluju povezano na jačanju brakova i obitelji.

Dok se budete pripremali za svaku lekciju, bit će vam od pomoći da pregledate sadržaj (stranice v–vii) koji vam daje osvrt na tečaj. Pogledajte ono što ste već podučavali i naučili te razmislite o tome kako nauci i načela u svakoj lekciji podupiru tečaj u cjelini.

Započnite pripremati lekciju ranije

Vaša će priprema biti uspješnija ako započnete ranije. Odmah nakon podučavanja lekcije, pregledajte sljedeću lekciju. Imate li ideju o tome što ćete podučavati, bit ćete u mogućnosti razmišljati o lekciji kroz cijeli tjedan. To će vam pomoći da budete svjesniji načela koja trebate istaknuti, metoda koje možete koristiti i iskustava koja možete iznijeti.

Odaberite materijal za lekciju koji će najbolje odgovarati potrebama polaznika

Pažljivo proučite nauke i načela u svakoj lekciji tražeći vodstvo Duha da vam pomogne u odabiru materijala koji će najbolje odgovarati potrebama polaznika. Zapamtite da »se uspjeh lekcije mjeri njezinim utjecajem na one koje podučavate« (Teaching, No Greater Call [1999.], 103).

Odredite kako ćete podučavati lekcije

Osim određivanja što ćete podučavati u lekciji, važno je odlučiti kako ćete to podučavati. Trebali biste uvijek nastojati podučavati na način koji će potaknuti polaznike da primjene nauke i načela o kojima uče.

Lekcije ovog tečaja trebale bi se podučavati više kao rasprave nego kao predavanja. Pomozite članovima da sadržajno sudjeluju u raspravama o naucima i načelima koje podučavate. Gospodinov savjet koji se odnosi na razrednu raspravu može se naći u Nauku i savezima 88:122: »Postavite među sobom učitelja, i neka svi odjednom ne govore, već neka samo jedan govori a svi drugi slušaju što on kaže, pa kad svi svoje kažu, da svatko svakoga potakne i svaki čovjek da ima jednaku povlasticu.«

Ako je pogodno, koristite se raznolikim metodama kako biste pomogli polaznicima da nauče i razumiju načela u lekciji. Na primjer, tražite prilike za zapisivanje na ploči, koristite ciljane lekcije i prikazujte slike.

Pozovite polaznike da primjene ono što su naučili

Kao učitelj evanđelja, ne smijete biti zadovoljni samo iznošenjem podataka, čak i ako to radite na originalan, privlačan način. Vaša je svrha pomoći drugima da žive prema naucima i načelima koja su naučili. Predsjednik Harold B. Lee, jedanaesti predsjednik Crkve, savjetovao je:

»Sva načela i uredbe evanđelja u neku su ruku samo pozivi na učenje evanđelja kroz njihovu primjenu. Nitko ne poznaje načelo desetine dok ne plati desetinu. Nitko ne poznaje načelo Riječi mudrosti dok se ne pridržava Riječi mudrosti. Djeca, a i odrasli što se toga tiče, nisu obraćeni na desetinu, Riječ mudrosti, svetkovanje šabata, ili molitvu slušajući nekoga kako govori o ovim načelima. Učimo evanđelje tako da ga živimo...

...Nikada ne znamo o učenjima evanđelja u potpunosti dok ne iskusimo blagoslove koji dolaze po življenju svakog načela« (Stand Ye in Holy Places [1974.], 215).

Crkveni časopisi često sadrže nadahnjujuće priče koje ilustriraju blagoslove članova Crkve koji su živjeli evanđelje. Možete naći priče koje podučavaju izvjesne nauke i načela potražite li ih u indeksu časopisa. Razmislite o tome da razredu ispričate neke od tih priča.

Pri zaključivanju svake lekcije, pozovite polaznike da primjene ono što su naučili. Osigurajte dovoljno vremena da biste im uputili pozive koji će ih nadahnuti na poduzimanje koraka. Isplanirajte načine na koje ćete to učiniti. Na primjer, nakon lekcije 9, »Djeca su baština Gospodinova«, možete pregledati glavna načela lekcije i onda pozvati polaznike da se obvežu provesti vrijeme nasamo sa svakim svojim djetetom.

Potaknite polaznike da koriste priručnik za proučavanje za ovaj tečaj

Kao dio pripreme za svaku lekciju, trebali biste pregledati odgovarajući materijal u priručniku *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike* (36357). Isplanirajte načine kako biste potakli polaznike da (1) prate najmanje jedan od prijedloga u »Idejama za primjenu« i (2) da pročitaju članak ili članke koji idu uz svaku lekciju. Istaknite da vjenčani parovi mogu imati velike koristi od zajedničkog čitanja i raspravljanja o člancima u priručniku za proučavanje za polaznike.

Polaznici bi trebali imati svoje priručnike pri svakoj lekciji.

Odgovorite na potrebe onih koji ne dolaze iz tradicionalnih obiteljskih situacija.

Budite senzibilni na osobnu situaciju svakog polaznika; neki mogu biti nevjenčani, udovci, razvedeni ili mogu biti iz drugih teških obiteljskih situacija. Ne zaboravite sljedeću izjavu predsjednika Specera W. Kimballa, dvanaestog predsjednika Crkve:

»Mi... nastavljamo održavati ideal obitelji svetaca posljednjih dana. Činjenica da neki nemaju povlasticu živjeti u takvoj obitelji nije dovoljan razlog da o tome prestanemo govoriti. Vrlo osjećajno razgovaramo o obiteljskom životu premda prepoznajemo da mnogi... nemaju za sada tu povlasticu pripadanja ili sudjelovanja u takvoj obitelji. No, ne možemo staviti na stranu takav standard jer tako mnogo drugih stvari ovisi o tome« (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, uredio Edward L. Kimball [1982.], 294–95).

Suočavanje s ozbiljnim obiteljskim problemima

Dok potičete raspravu, nastojte da polaznici shvate kako nije uvijek prikladno iznositi detalje o ozbiljnim obiteljskim problemima. Ako polaznici zatraže savjet u svezi ozbiljnih problema, oprezno ih potaknite da razgovaraju u privatnosti s biskupom. On će biti u mogućnosti savjetovati ih. On također može preporučiti sredstva u zajednici koja osiguravaju pomoć sukladnu crkvenim standardima.

Materijali koje biste trebali koristiti

Crkva je izradila dovoljno sredstava za pomoć u podučavanju istinitih nauka i načela o braku i obitelji. Molimo vas da se u vašim pripremama ili podučavanju suzdržite od korištenja komercijalnih materijala. Vaši osnovni izvori za podučavanje tečaja su Sveta pisma, ovaj priručnik te *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Mnogo je misli i molitava uloženo u pripremanje materijala za ovaj tečaj.

Dodatna sredstva

Sljedeća crkvena sredstva omogućuju dodatne informacije o temama o kojima se govori na ovom tečaju. Ona su dostupna u crkvenim distribucijskim centrima. Možete potaknuti polaznike da u svojoj obitelji koriste ova izdanja (navedena su na strani vi priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*).

- *Family Guidebook* (31180). Ovaj vodič opisuje organizaciju obitelji, daje informacije o podučavanju evanđelja u domu i opisuje postupke svećeničkih uredbi i blagoslova.
- Članci o braku i obitelji u crkvenim časopisima.
- *Family Home Evening Resource Book* (31106). Ova knjiga pomaže roditeljima i djeci pripremiti lekcije za kućne obiteljske večeri (stranice 3–160, 173–232). Sadrži ideje koje će kućne obiteljske večeri učiniti uspješnima (stranice 163–170) i uključuje prijedloge za podučavanje djece određenim načelima i odgovornostima (253–262). Također sadrži prijedloge za obiteljske aktivnosti (stranice 265–340).
- *Teaching, No Greater Call* (36123). Ovo sredstvo sadrži načela i praktične savjete kojima se pomaže članovima Crkve da se poboljšavaju kao učitelji evanđelja. Dio D, »Teaching in the Home«, (stranice 125–148) je od posebne pomoći za roditelje.
- *Teaching guidebook* (34595). Ovaj vodič daje savjete za bolje podučavanje i učenje evanđelja.
- *Za snagu mladih* (36550). Ova brošura daje kratki pregled crkvenih mjerila za izlaske, odjeću i izgled, druženje, iskrenost, jezik, medije, mentalno i tjelesno zdravlje, glazbu i ples, seksualnu čistoću, ponašanje nedjeljom, obraćenje, dostojnost i služenje.
- *A Parent's Guide* (31125). Ovaj vodič sadrži savjete koji pomažu roditeljima u podučavanju djece o tjelesnoj intimnosti.
- *Cornerstones of a Happy Home* (33108). Ova brošura sadrži govor predsjednika Gordona B. Hinckleya dok je služio kao drugi savjetnik u Prvom predsjedništvu.
- »Guide to Family Finance«, Liahona, travanj 2000. Ova brošura starješine Marvinina J. Ashtona iz Zbora dvanaestorice apostola daje praktične savjete o vođenju obiteljskih financija.

DIO A: JAČANJE BRAKOVA

»OBITELJ [JE] U SREDIŠTU STVORITELJEVA NAUMA«

LEKCIJA

1

Svrha	Istaknuti vječnu važnost obitelji i pomoći polaznicima da znaju što je potrebno činiti kako bi u potpunosti iskoristili Tečaj braka i obiteljskih odnosa.
--------------	---

Priprema	<ol style="list-style-type: none">1. Pregledajte načela pod naslovom »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovom priručniku). Tražite načine na koje ćete primijeniti ta načela u vašim pripremama za podučavanje.2. Pročitajte debelo otisnute naslove u lekciji koji ocrtavaju nauke i načela lekcije. Kao dio vaše pripreme, razmišljajte o ovim naucima i načelima tijekom cijelog tjedna, tražeći vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.3. Uz molitvu proučite »Obitelj: Proglas svijetu« na stranici viii ovog priručnika i stranici iv priručnika <i>Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike</i>.4. Nabavite primjerak priručnika <i>Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike</i> (36357) za svakog polaznika. Trebali biste dobiti ove primjerke od predsjedništva Nedjeljne škole, zapisničara odjela ili pomoćnika zapisničara odjela zaduženog za materijale.5. Unaprijed zamolite jednog ili dva polaznika da se pripreme ukratko ispričati kako su se osjećali kada su bili vjenčani u hramu. Također ih zamolite da se pripreme govoriti o radosti i blagoslovima koje su zadobili u ovom životu zbog toga što su zapečaćeni sa svojim supružnikom za vječnost. Tražite vodstvo Duha dok budete odlučivali koga ćete zadužiti da ispuni ovaj zadatak.6. Prije podučavanja, napišite na ploču sljedeće navode (iz <i>Stand Ye In Holly Places</i> [1974.], 255): <p><i>Najvažnije djelo Gospodnje koje ćemo vi i ja ikada obaviti bit će među zidovima naših vlastitih domova.</i></p><p style="text-align: right;"><i>Predsjednik Harold B. Lee jedanaesti predsjednik Crkve</i></p>
-----------------	---

Predloženi tijek lekcije

Proroci posljednjih dana proglašavaju vječnu važnost braka i obitelji.

Ispričajte sljedeću istinitu priču:

Jedan je čovjek naizgled izgubio sve u katastrofalnoj poplavi. Plakao je, ne zbog materijalnih gubitaka, već zato što nije mogao naći svoju voljenu ženu i četvero djece. Postojala je veoma realna mogućnost da su se utopili. Ubrzo je čuo da su živi i da ga čekaju kod najbližeg objekta za pružanje pomoći. Kakav je to sretan trenutak bio kada se obitelj ponovno okupila! U toj radosti, čovjek je rekao: »Ponovno imam svoju obitelj i iako sam ostao bez svega svjetovnog posjeda, osjećam se kao bogat čovjek« (navod Roberta L. Simpsona, u Conference Report, listopad 1980., 11–12; ili *Ensign*, studeni 1980., 11).

Ukratko iznesite vaše uvjerenje i svjedočanstvo o braku i obitelji. Ako je prikladno, govorite o onome što osjećate prema vašoj obitelji. Zatim pročitajte sljedeću izjavu starješine Boyda K. Packera iz Zbora dvanaestorice apostola:

»Središnja jezgra Crkve nije u [središtu] okola; niti je u kapeli... Najsvetije mjesto na zemlji ne mora nužno biti hram. Kapela, [središte] okola i hram sveti su jer pridonose izgradnji najsvetije institucije u crkvi–doma–i blagoslovima najsvetijeg odnosa u crkvi, obitelji« (»*That All May Be Edified*« [1982.], 234–35).

Svakom polazniku dajte primjerak priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike* (36357). Neka polaznici okrenu na stranicu iv. Objasnite da su 1995. godine Prvo predsjedništvo i Zbor dvanaestorice apostola izdali proglas cijelom svijetu u svezi s brakom i obitelji. O mnogim naucima i načelima o kojima se podučava u proglasu raspravljat će se tijekom ovog tečaja. Pročitajte proglas s polaznicima, pozivajući pojedine polaznike da glasno pročitaju svaki paragraf.

- Što nas podučavaju neka od nauka i načela u proglasu o obiteljima? (Razmislite o zapisivanju popisa odgovora polaznika na ploču.) Zašto je svijetu potreban takav savjet i upozorenje?

Predsjednik Gordon B. Hinckley, petnaesti predsjednik Crkve, objasnio je: »Zašto nam je potreban ovaj proglas o obitelji sada? Zbog toga što je obitelj izložena napadima. U cijelom svijetu obitelji se raspadaju. Mjesto gdje se može početi s poboljšanjem društva je u našem domu. Djeca čine najčešće ono što ih se podučava. Mi pokušavamo napraviti svijet boljim čineći obitelj snažnijom« (»*Inspirational Thoughts*« *Ensign*, kolovoz 1997., 5).

- Kako ste vi i vaša obitelj bili ojačani slijedeći savjet ovog proglasa?

Vječni brak može donijeti sreću i velike blagoslove u ovom životu i u vječnosti.

Istaknite da je Nebeskom Ocu vječni brak središnji u velikom naumu sreće. Takav brak dopušta obiteljima da nađu istinsku radost u ovom životu te da nastave napredovati kroz cijelu vječnost.

- Kakve blagoslove možemo zadobiti u ovom životu kada smo vjenčani za vječnost?

Pozovite one polaznike koje ste zadužili da kratko ispričaju o tome kako su se osjećali kada su se vjenčali u hramu te o radosti i blagoslovima koje primaju u ovom životu zato što su zapečaćeni za svoga supružnika za vječnost (vidi »Priprema«, točka 5).

Nastojte iznijeti jednu ili više sljedećih izjava:

Predsjednik James E. Faust iz Prvog predsjedništva nas poučava: »Mnogi su savezi nužni za sreću ovdje i u drugom svijetu. Među najvažnijima su bračni savezi sklopljeni između muža i žene. Iz ovih saveza proističu najveće radosti života« (u Conference Report, travanj 1998., 19, ili *Ensign*, svibanj 1998., 17).

Starješina Boyd K. Packer je rekao da »romanca, ljubav, brak i roditeljstvo« su »najčišća, najljepša i najprivlačnija životna iskustva« (u Conference Report, listopad 1993., 28; ili *Ensign*, studeni 1993., 21).

Starješina Joseph B. Wirthlin iz Zbora dvanaestorice apostola kaže: »Ta divna organizacija vječnog braka jedna je od najvećih blagoslova koje je Bog dodi-

jelio svojoj djeci. Zasigurno, mnoge godine koje sam podijelio sa svojom prekrasnom družicom donijele su mi najveće radosti u životu. Od samog početka vremena, bračno vezivanje muža i žene bilo je temeljno u velikom naumu sreće našeg Nebeskog Oca. Naši su životi potaknuti na dobro i mi smo poučeni i oplemenjeni dok uživamo u divnim blagoslovima povezanosti s dragim članovima obitelji« (u Conference Report, listopad 1997., 42; ili *Ensign*, studeni 1997., 32).

U svojem prvom obraćanju općem crkvenom članstvu kao predsjednik Crkve, predsjednik Gordon B. Hinckley je rekao: »Mojoj voljenoj ženi, s kojom sam zajedno već pedeset i osam godina, ja izražavam poštovanje... Kako sam samo zahvalan za ovu dragocjenu ženu koja je hodala pored mene u dobru i zlu. Ne stojimo više uspravno kao nekada. Međutim, naša međusobna ljubav nije se umanjila« (u Conference Report, travanj 1995., 93; ili *Ensign*, svibanj 1995., 70).

Objasnite kako mnogi ljudi vjeruju da su brak i obiteljski život samo smrtna iskustva. Ali, kao članovi Crkve, mi znamo da dostojni parovi mogu ući u hram te kroz svete uredbe svećeništva biti zajedno pečaćeni kao muž i žena za vječnost. Kada se muškarac i žena vjenčaju na ovaj način, tada započinje jedna vječna obiteljska zajednica.

- Koji su vječni blagoslovi obećani vjenčanim parovima koji su zapečaćeni moću svećeništva i onda ostanu vjerni svojim savezima? (Pročitajte s polaznicima Nauk i savezi 131:1–4; 132:19–24, 30–31. Sljedeća lista uključuje neke odgovore koji se mogu zapisati na ploči.)
 - a) Bit će uzvišeni u najvišem stupnju nebeskog kraljevstva s Nebeskim Ocem i Isusom Kristom (NiS 131:1–3; 132:20–24).
 - b) Bit će zajedno »u vremenu i kroz svu vječnost« (NiS 132:19). Njihova djeca također mogu biti dio njihove vječne obitelji. (Objasnite da je Sveti Duh obećani, koji je spomenut u NiS 132:19, Duh Sveti. Prema našoj vjernosti, Duh Sveti potvrđuje da su primljene svećeničke uredbe i sklopljeni savezi prihvatljivi Bogu.)
 - c) Oni će »baštiniti prijestolja, kraljevstva, kneževstva i vlasti« (NiS 132:19).
 - d) Nastavit će imati potomstvo, to jest duhovnu djecu, kroz cijelu vječnost (NiS 132:9, 30–31; vidi također NiS 131:4).
- Kako vam pomaže saznanje da obitelji mogu biti vječne?

Ukažite na to da postoje mnogi vjerni sveci posljednjih dana koji, ne svojom greškom, nemaju priliku primiti blagoslove vječnog braka u ovom životu. Istaknite da je Gospodin obećao da će svi vjerni sveci na kraju primiti te blagoslove. Osjetite li da je potrebno pomoći polaznicima da razumiju ovo načelo, pročitajte sljedeću izjavu starješine Dallina H. Oaksa iz Zbora dvanaestorice apostola:

»Mi znamo da mnogi divni i dostojni Sveci posljednjih dana trenutno nemaju savršenu priliku i neophodne uvjete za svoj napredak. Samački život, život bez djece, smrt i razvod onemogućuju ideale i odgađaju ispunjenje obećanih blagoslova. Osim toga, neke žene koje imaju želju biti posvećene majčinstvu i kućanstvu doslovno su bile prisiljene na posao u punom radnom vremenu. Ali te su frustracije samo privremene. Gospodin je obećao da u vječnosti niti jedan blagoslov neće odbiti svojim sinovima i kćerima koji obdržavaju zapovijedi, koji su ostali vjerni svojim savezima, te koji čeznu za onim što je ispravno.

Mnogi od najvažnijih gubitaka u smrtnosti bit će ispravljani u tisućljetnici, koja je vrijeme ispunjavanja svega izostavljenog za svu dostojnu Očevu djecu u velebnom naumu sreće. Mi znamo da će to biti istinito za hramske uredbe. Vjerujem da će to također biti istinito za obiteljske odnose i iskustva« (u Conference Report, listopad 1993., 101; ili *Ensign*, studeni 1993., 75).

Kako biste obratili pažnju na situacije pojedinih polaznika, možda će vam pomoći da pročitate jednu ili obje izjave u poglavlju »Dodatni pomoćni materijal« na stranici 8.

Tečaj braka i obiteljskih odnosa osmišljen je da nam pomogne naći sreću u našim obiteljskim odnosima.

Pozovite polaznike da glasno pročitaju sljedeću izjavu:

Predsjednik Harold B. Lee, jedanaesti predsjednik Crkve, rekao je: »Najvažnije od Gospodinovih djela, koje ćete vi i ja ikada činiti, ono je djelo koje vršite unutar zidova vlastitog doma« (*Stand Ye in Holy Places*, 255).

- Na koji bi način svijet bio drugačiji kada bi svi živjeli prema ovoj jednostavnoj izjavi?

Objasnite da je ovaj tečaj osmišljen da nam pomogne ojačati brakove i obitelji, te da nađemo radost u svojim obiteljskim odnosima. Lekcije se temelje na naucima i načelima o kojima podučavaju Sveta pisma i proroci posljednjih dana.

Istaknite da su članovi koji su odabrali sudjelovati u ovom tečaju pokazali želju da ojačaju svoje obitelji. Postoje tri stvari koje moraju uraditi kako bi imali svu korist od ovog tečaja:

1. Sudjelovati u razredu.

Istaknite da svi koji sudjeluju u ovom tečaju mogu učiti jedni od drugih, bez obzira na njihovo iskustvo u braku ili podizanju djece. Pozovite polaznike da svjedoče o istinitosti onoga o čemu raspravljaju te da iznesu iskustva vezana za određenu lekciju.

2. Koristiti priručnik *Brak i obiteljski odnosi*, priručnik za proučavanje za polaznike.

Neka polaznici otvore svoje primjerke priručnika *Brak i obiteljski odnosi*, priručnik za proučavanje za polaznike. Istaknite da u svakoj lekciji priručnik sadrži »Ideje za primjenu« odnosno prijedloge koji pomažu polaznicima da primjene nauke i načela koja su naučili. Uz to, jedan ili dva članka Vrhovnih autoriteta Crkve dodatak su svakoj lekciji. Nakon svake lekcije, polaznici bi trebali dovršiti bar jednu od predloženih aktivnosti i proučiti svaki članak. Vjenčani parovi mogu imati veliku korist čitajući i razgovarajući o člancima zajednički.

Pogledajte na stranice 3–6 u priručniku. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) prouče članak »Za vrijeme i svu vječnost« starješine Boyda K. Packera.

Potaknite polaznike da donose svoje priručnike na svaku lekciju tečaja.

3. Težiti živjeti prema naucima i načelima u lekcijama.

Istaknite da nije dovoljno samo naučiti evanđelje. Da bi evanđelje bilo djelotvorno u našem životu, moramo živjeti ono što naučimo. Predsjednik Harold B. Lee

je izjavio: »Nikada ne znamo o učenjima evanđelja u potpunosti dok ne iskusimo blagoslove koji dolaze življenjem svakog načela« (*Stand Ye in Holy Places*, 215).

Naši domovi mogu biti »dio neba« dok gradimo »na stijeni – Otkupitelju našem«.

Istaknite da je u današnjem svijetu naš dom gotovo jedino mjesto gdje možemo naći mir. Zatim pročitajte sljedeću izjavu Predsjednika Thomasa S. Monsona iz Prvog predsjedništva:

»Ako zaista pokušamo, naš dom može biti dio neba ovdje na zemlji. Misli koje mislimo, djela koja činimo, životi koje živimo utječu ne samo na uspjeh u našem zemaljskom putovanju, nego i obilježavaju put prema našim vječnim ciljevima« (u Conference Report, listopad 1988., 80–81; ili *Ensign*, studeni 1988., 69).

- Na koji način naš dom može biti »dio neba«?

Nakon što polaznici odgovore na ovo pitanje, iznesite vaše vlastito uvjerenje o tome kako dom može biti dio neba. Ako je prikladno, iznesite neko osobno iskustvo kao dio vašeg svjedočanstva.

Iznesite sljedeću izjavu predsjednika Spencera W. Kimballa, dvanaestog predsjednika Crkve.

»Mnoga od društvenih ograničenja koja su u prošlosti pomogla da se osnaži i podupre obitelj raspadaju se i nestaju. Doći će vrijeme kada će samo oni koji duboko i aktivno vjeruju u obitelj biti u mogućnosti sačuvati svoje obitelji usred velikog okupljanja zla oko nas« (u Conference Report, listopad 1980., 3; ili *Ensign*, studeni 1980., 4).

Pročitajte sa polaznicima Helaman 5:12. Zatim pročitajte sljedeću izjavu starješine Josepha B. Wirthlina iz Zbora dvanaestorice apostola:

»Gradite li svoje domove na temeljnoj stijeni našega Otkupitelja i evanđelju, oni mogu biti utočište gdje vaša obitelj može biti zaštićena od razbjesnele oluje života« (u Conference Report, travanj 1993., 88; ili *Ensign*, svibanj 1993., 71).

- Što vama osobno znači graditi svoj dom »na temeljnoj stijeni našega Otkupitelja«? Što će obitelji činiti ako imaju Krista kao središte svojeg doma?

Istaknite da ovaj tečaj raspravlja o načelima koja će pomoći u jačanju brakova i obitelji. Mi bismo trebali primijeniti ta načela kako bismo se u svom domu približili Nebeskom Ocu i Isusu Kristu. Nikada ne smijemo izgubiti iz vida Spasiteljevo beskrajno Pomirenje, koje nam omogućava da boravimo s našim obiteljima zauvijek.

Zaključak

Izrazite svoj entuzijazam u svezi ovog tečaja i objasnite polaznicima što mogu očekivati od vas kao učitelja. Na primjer, možete im potvrditi da ćete se duhovno pripremiti za podučavanje te da ćete im se pridružiti u primjenjivanju načela svake lekcije i korištenju priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite one koje podučavate da se obvežu sudjelovati u razredu, koristiti priručnik, te primijeniti nauke i načela koja nauče.

Potaknuti Duhom, posvjedočite o velikoj važnosti obitelji. Izrazite zahvalnost za spoznaju da vaša obitelj može biti vječna.

Izjave upućene potrebama onih koji ne dolaze iz tradicionalnih obiteljskih situacija

U osvrtu na okolnosti polaznika koji ne dolaze iz tradicionalnih obiteljskih situacija, pročitajte jednu ili obje sljedeće izjave:

Predsjednik Ezra Taft Benson, trinaesti predsjednik Crkve, rekao je nevjenčanim sestrama u Crkvi: »Mi vas vidimo kao važan dio u glavnom tijelu Crkve. Mi se molimo da vas važnost, koju sasvim prirodno dajemo obitelji, neće natjerati da se osjećate manje potrebnima ili manje vrijednima Gospodinu ili Njegovoj Crkvi. Svete veze članstva u Crkvi idu mnogo dalje od bračnog statusa, starosti ili trenutnih okolnosti. Vaša osobna vrijednost kao Božjih kćeri nadilazi sve« (»To the Single Adult Sisters of the Church«, *Ensign*, studeni 1988., 96).

Predsjednik Joseph Fielding Smith, deseti predsjednik Crkve, podučavao je: »Ako će muškarac ili žena koji su zapečaćeni u hramu za vrijeme i vječnost griješiti i izgubiti pravo na uzvišenje u nebeskom kraljevstvu, on ili ona ne mogu omesti napredak povrijeđenog partnera koji je bio vjeran. Svakomu će se suditi prema njegovim [vlastitim] djelima i ne bi bilo pravde u osuđivanju nevinih za grijehe krivih« (*Doctrines of Salvation*, sastavio Bruce R. McConkie, 3 sveska [1954.–56.], 2:177).

Svrha	Pomoći vjenčanim parovima da budu više ujedinjeni te pomoći nevjenčanim članovima da se pripreme uživati jedinstvo u braku.
--------------	---

Priprema	<ol style="list-style-type: none">1. Dok se budete pripremali za podučavanje, tražite načine na koje ćete slijediti načela u poglavlju »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovom priručniku).2. Pročitajte debelo otisnute naslove u lekciji. Ovi naslovi daju pregled nauka i načela u ovoj lekciji. Kao dio vaše pripreme, razmislite o načinima kojima biste pomogli polaznicima da primjene te nauke i načela. Tražite vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.3. Pripremite olovku i papir za svakog polaznika.
-----------------	---

Predloženi tijek lekcije	<p>Gospod je zapovijedio mužu i ženi da budu jedno.</p> <p>Započnite lekciju tako što ćete napisati na ploči $1+1=1$.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kako to objašnjava bračne odnose? <p>Nakon što polaznici rasprave o ovome pitanju, pročitajte zajedno Postanak 2:24. Istaknite da je Bog zapovijedio mužu i ženi da budu jedno.</p> <ul style="list-style-type: none">• Što to znači biti jedno za muža i ženu? <p>Neka polaznici pročitaju sljedeću izjavu Starješine Henryja B. Eyringa iz Zbora dvanaestorice apostola (stranica 7 u priručniku <i>Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike</i>):</p> <p>»Pri stvaranju muškarca i žene, njihovo jedinstvo u braku nije definirano kao nada; to je bila zapovijed! 'Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu, i bit će njih dvoje jedno tijelo' (Postanak 2:24). Naš Nebeski Otac želi da naša srca budu združena. To jedinstvo u ljubavi nije samo ideal. To je potreba« (u Conference Report, travanj 1998., 85; ili <i>Ensign</i>, svibanj 1998., 66).</p> <p>Objasnite da ova lekcija raspravlja o nekoliko načina na koje muž i žena mogu biti ujedinjeni.</p> <p>Muž i žena trebaju cijiniti jedno drugoga kao jednaki partneri.</p> <p>Objasnite da je važno načelo jedinstva u braku da muž i žena trebaju cijiniti jedno drugoga kao jednaki partneri. Dok je služio kao prvi savjetnik u Prvom predsjedništvu, predsjednik Gordon B. Hinckley je rekao:</p> <p>»Brak je u istinskom smislu partnerstvo ravnopravnih, gdje niti jedan partner ne može imati nadmoć nad drugim, već radije gdje svatko potiče i pomaže onome drugome u bilo kakvim odgovornostima ili težnjama koje on ili ona mogu imati« (»I Believe«, <i>Ensign</i>, kolovoz 1992, 6).</p>
---------------------------------	---

- Zašto muž i žena moraju cijeliti jedno drugoga kao jednaki partneri kako bi bili jedno?
- Kakvi su neki od stavova ili običaja koji bi udaljili muža i ženu od jednakosti u njihovom braku? Što mogu muž i žena činiti da bi svladali takve izazove?

Starješina Boyd K. Packer iz Zbora dvanaestorice apostola je podučavao:

»Nije zamišljeno da se samo žena treba prilagođavati svećeničkim dužnostima svoga supruga ili svojih sinova. Ona ih naravno treba podržavati, poticati i ohrabrivati.

Međutim, i nosioci svećeništva moraju prilagoditi sebe potrebama i odgovornostima supruge i majke. Njezina tjelesna i emocionalna, intelektualna i kulturna dobrobit, te njezin duhovni razvitak moraju stajati na prvom mjestu među [njihovim] svećeničkim dužnostima.

Ne postoji zadatak, koliko god bio jednostavan, vezan za brigu za bebe, njegovanje djece ili za održavanje doma, koji nije i [muževa] obveza« (»A Tribute to Women«, *Ensign*, srpanj 1989., 75).

Starješina Richard G. Scott iz Zbora dvanaestorice apostola savjetovao je obnašatelje svećeništva: »Kao suprug i dostojni obnašatelj svećeništva, imat ćete želju ugledati se na primjer Spasitelja čije svećeništvo nosite. Učinit ćete davanje sebe svojoj ženi i djeci osnovnim fokusom vašeg života. Povremeno muškarac pokušava kontrolirati sudbinu svakog člana obitelji. On donosi sve odluke. Njegova žena potčinjena je njegovim osobnim hirovima. Bio to običaj ili ne, nebitno je. To nije Gospodinov put. To nije način na koji se muž svetac posljednjih dana ponaša prema svojoj ženi i obitelji« (u Conference Report, travanj 1999., 32; ili *Ensign*, svibanj 1999., 26).

- Što čine muž i žena kada cijele jedno drugoga kao jednaki partneri? (Razmislite o zapisivanju odgovora polaznika na ploču. Po potrebi, iznesite sljedeće ideje i pozovite polaznike da ispričaju o svojim iskustvima vezanim uz ove ideje.)
 - a) Oni dijele odgovornost da osiguraju zajedničku obiteljsku molitvu, vode kućnu obiteljsku večer i zajedno proučavaju Sveta pisma.
 - b) Oni rade zajedno na planiranju korištenja obiteljskih financija.
 - c) Oni se zajedno savjetuju i dogovaraju se o pravilima u domaćinstvu te o odgoju djece. Djeca mogu vidjeti jedinstvo svojih roditelja u takvim odlukama.
 - d) Oni zajedno planiraju obiteljske aktivnosti.
 - e) Oni oboje pomažu u vođenju kućanskih poslova.
 - f) Oni zajedno idu u crkvu.

Muž i žena trebaju dopustiti da se njihove individualne karakteristike i sposobnosti uzajamno nadopunjuju.

Pročitajte s polaznicima 1. Korinćanima 11:11. Zatim pročitajte sljedeću izjavu starješine Richarda G. Scotta:

»U Gospodnjem planu potrebno je dvoje, muškarac i žena, da tvore cjelinu... Za najveću sreću i produktivnost u životu, potrebni su oboje, muž i žena. Njihovi naponi međusobno se spajaju i nadopunjuju. Svatko ima osobne crte koje se najbolje uklapaju u ulogu koju je Gospodin definirao za sreću muškarca ili žene. Kada se koriste kako je Bog namijenio, ove sposobnosti dopuštaju vjenčanim

parovima da razmišljaju, djeluju i raduju se kao jedno—da se suočavaju s izazovima zajedno i svladavaju ih kao jedno, kako bi rasli u ljubavi i razumijevanju te da bi kroz hramske uredbe bili vezani u jednu vječnu cjelinu. To je plan« (u Conference Report, listopad 1996., 101; ili *Ensign*, studeni 1996., 73–74).

Da biste ilustrirali načelo koje je podučavao starješina Scott, provedite sljedeću vježbu:

Dajte svakom polazniku papir i olovku. Upitajte svakog polaznika koji je vjenčan da navede neke od svojih karakteristika i sposobnosti te neke od sposobnosti i karakteristika svoga supružnika. Upitajte svakog polaznika koji nije vjenčan da razmisli o jednom bračnom paru te da navede neke od karakteristika i sposobnosti muža i žene. Nakon što su polaznici imali nekoliko minuta da to zapišu, postavite sljedeće pitanje:

- Na koji način karakteristike i sposobnosti koje ste zapisali mogu pomoći vjenčanim parovima da budu ujedinjeni? (Zatražite od polaznika da iznesu neke primjere.)
- Na koje ste načine primjetili da su razlike među supružnicima postale snaga u njihovom odnosu?

Pročitajte sljedeću izjavu sestre Marjorie P. Hinckley, supruge predsjednika Gordona B. Hinckleya, o njezinoj prvoj godini braka:

»Mi smo voljeli jedno drugo; tu nije bilo sumnje, ali trebali smo se također naviknuti jedno na drugo. Ja mislim da se svaki par treba priviknuti jedno na drugo. Rano sam shvatila da je bolje ako se potrudimo naviknuti jedno na drugo nego da stalno pokušavamo mijenjati jedno drugo« (*Church News*, 26. rujna 1998., 4).

- Na koji način rezultati mogu biti drugačiji kada se parovi pokušavaju »priviknuti jedno na drugo« nego kad »stalno [pokušavaju] mijenjati jedno drugo«?

Muž i žena moraju biti odani jedno drugome.

Pročitajte sljedeći savjet predsjednika Gordona B. Hinckleya, petnaestog predsjednika Crkve:

»Odlučite da nikada neće biti ničega što će stati između vas da poremeti vaš brak. Učinite ga djelotvornim. Odlučite da bude djelotvoran. Previše je razvoda gdje su srca slomljena a ponekad i životi uništeni. Budite čvrsto odani jedno drugome« (»Life's Obligations«, *Ensign*, veljača 1999., 2, 4).

- Što vama znači riječ *odan*? (Odgovori mogu uključiti: biti vjeran, istinit, te dostojan povjerenja u međusobnom odnosu.)

Objasnite da je Gospodin isticao potrebu da muž i žena budu odani jedno drugome. Pročitajte s polaznicima Nauk i saveze 42:22. Istaknite da se ova zapovijed odnosi jednako na muževe i žene.

- Što to znači prionuti uz muža ili ženu i uz nikoga drugoga?

Predsjednik Spencer W. Kimball, dvanaesti predsjednik Crkve, je podučavao: »Riječi *nikoga drugoga* eliminiraju svakoga i sve. Supružnik tada postaje najvažniji u životu muža ili žene i niti društveni život niti poslovna karijera ili politička karijera niti bilo koji drugi interes ili osoba ili stvar neće nikada postati važniji od supružnika« (*Faith Precedes the Miracle* [1972.], 143).

- Kako osoba može raditi na društvenim, poslovnim ili crkvenim dužnostima a da one nisu u sukobu s odanošću prema supružniku?
- Koji su neki posebni načini na koje parovi mogu pokazati odanost jedno drugome? (Ukoliko polaznici imaju poteškoće odgovoriti na ovo pitanje, iznesite nekoliko primjera, kao što su sljedeći.)
 - a) Muž može promijeniti termin posla, rekreacije ili nekog drugog sastanka da proslavi rođendan svoje žene.
 - b) Žena može svakodnevno moliti za uspjeh svoga muža u njegovim aktivnostima.
 - c) Oni mogu slušati jedno drugo, čak i kada činiti to nije baš pogodno.
 - d) Oni mogu govoriti s ljubavlju i s poštivanjem jedno o drugome u razgovorima s članovima obitelji i prijateljima.

Zaključak

Naglasite da su Gospod i njegovi proroci zapovjedili mužu i ženi da budu jedinstveni u ljubavi i da rade zajedno kao ravnopravni partneri. Muž i žena mogu pokazati svoju privrženost jedno drugome svaki dan kroz svoje misli, riječi i djela.

Potaknuti Duhom, posvjedočite o istinama o kojima ste raspravljali u lekciji.

Pogledajte na stranice 7-9 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Da možemo biti jedno« starješine Henryja B. Eyringa. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

Podsjetite polaznike da donesu svoje priručnike na sljedeći sat.

NJEGOVANJE LJUBAVI I PRIJATELJSTVA U BRAKU

LEKCIJA 3

Svrha Pomoći sudionicima da bolje razumiju načelo ljubavi i potaknuti one koji su vjenčani da njeguju ljubav u svom braku.

Priprema

1. Pronađite načine na koje možete primijeniti načela u poglavlju »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovome priručniku).
2. Razmislite o naucima i načelima iznesenim u debelo otisnutim naslovima lekcije. Tijekom tjedna razmislite o načinima podučavanja ovih nauka i načela. Tražite vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.
3. Ako su sljedeći predmeti dostupni, pripremite se upotrijebiti ih kao dio lekcije:
 - a) Jedna ili više slika s vjenčanja. Na primjer, možete izložiti sliku Young Couple Going to the Temple (Mladi par ide u hram) (62559; Gospel Art Picture Kit 609) ili možete donijeti slike sa svoga vjenčanja i zatražiti od polaznika da donesu svoje slike s vjenčanja.
 - b) Cvijet ili slika cvijeta.

**Predloženi tijek
lekcije**

Muž i žena trebaju njegovati međusobnu ljubav.

Prikažite jednu ili više slika s vjenčanja (vidi »Priprema«, točka 3a). Raspravite o ljubavi koju muž i žena osjećaju jedno za drugo neposredno nakon vjenčanja.

Prikažite cvijet ili sliku cvijeta (vidi »Priprema«, točka 3b). Tada neka polaznici pročitaju sljedeću izjavu predsjednika Spencera W. Kimballa, dvanaestog predsjednika Crkve (stranice 11-12) priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Ljubav je poput cvijeta, i kao tijelu, potrebno joj je stalno hranjenje. Smrtno tijelo bi se vrlo brzo iscrpilo i umrlo da ga se često ne hrani. Nježni bi se cvijet sasušio i uvenuo bez hrane i vode. Tako isto i ljubav. Ne može se očekivati da će trajati vječno ako se neprekidno ne hrani s udjelom ljubavi, izražavanjem štovanja i divljenja, izrazima zahvalnosti te nesebičnim postupcima« (»Oneness in Marriage«, *Ensign*, ožujak 1977., 5).

Objasnite da je ova lekcija o tome kako muž i žena mogu njegovati svoju međusobnu ljubav da bi ona nastavila rasti.

Izrazi privrženosti i dobrote održavaju ljubav i prijateljstvo živima u braku.

Zatražite od polaznika koji su vjenčani da se sjete vremena kada su bili novovjenčani bračni par. Pozovite ih da ispričaju nekoliko stvari koje su činili za svoje supružnike u to vrijeme svoga života.

- Zašto su takvi postupci potrebni u braku?

Objasnite da se muž i žena moraju nastaviti udvarati jedno drugome i njegovati svoje prijateljstvo tijekom života. Čineći to, otkrit će da njihova međusobna ljubav postaje snažnija.

Starješina Marlin K. Jensen iz sedamdesetorice je primjetio: »Prijateljstvo je... neophodan i divan dio udvaranja i braka. Odnos između muškarca i žene koji započne prijateljstvom, zatim sazri u ljubav i na kraju u brak, obično će postati trajno, vječno prijateljstvo. Ništa ne nadahnjuje više u današnjem svijetu u kojem se brakovi lako razvrgavaju nego vidjeti muža i ženu kako potihom cijene jedan drugoga i uživaju u međusobnom prijateljstvu iz godine u godinu dok zajedno prolaze kroz blagoslove i iskušenja smrtnog života« (u Conference Report, travanj 1999., 81; ili *Ensign*, svibanj 1999., 64).

Dok je služio kao član sedamdesetorice, starješina James E. Faust je rekao kako je jedan od manje očitih, ali zato značajnijih razloga za razvode »nedostatak stalnog obogaćivanja u braku... izostanak nečega dodatnog što ga čini dragocjenim, posebnim i divnim, kad je on također mukotrpan, težak i dosadan.« Savjetovao je: »U obogaćivanju braka velike su stvari male stvari. To je stalno uvažavanje jedan drugoga i promišljeno iskazivanje zahvalnosti. To je ohrabrivanje i pomaganje jedan drugome u rastu. Brak je zajednička potraga za dobrim, lijepim i božanskim« (u Conference Report, listopad 1977., 13–14; ili *Ensign*, studeni 1977., 10–11).

- Koje su neke od »malih stvari« koje mogu održati ljubav i prijateljstvo živima u braku? (Razmislite o zapisivanju popisa odgovora polaznika na ploču.) Koja iskustva ili primjere možete iznijeti koji pokazuju koliko je važno na ove načine održati ljubav u rastu?

Jedna je žena, koja je u braku više od 35 godina, rekla: »Volim kako mi moj muž još uvijek donese neko malo iznenađenje nakon što je bio odsutan navečer ili preko vikenda. To ne mora biti nešto veliko, samo kolač ili cvijet koji je sačuvao sa sastanka. Posebno volim kad me nazove s posla usred dana samo da bi me upitao kako sam taj dan ili da podijeli sa mnom neku zanimljivu vijest. Te mi male stvari pomažu da se osjećam voljenom i dragocjenom.«

Naglasite da muž i žena trebaju planirati vrijeme koje će provesti zajedno sami. Neka polaznici pročitaju sljedeći savjet starješine Joea J. Christensena iz sedamdesetorice (stranica 16 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Održavajte romancu u braku. Nađite vremena da radite stvari zajedno, samo vas dvoje. Koliko je god važno biti s djecom kao obitelj, potrebno vam je svakog tjedna zajedničko vrijeme nasamo. Planiranje toga pokazat će vašoj djeci da osjećate kako je vaš brak toliko važan da ga trebate njegovati. To zahtijeva predanost, planiranje i organiziranje« (u Conference Report, travanj 1995., 86; ili *Ensign*, svibanj 1995., 65).

- Što može stati na put tome da muž i žena ostave vrijeme u kojem će nešto zajednički učiniti? Kako vjenčani parovi mogu stvoriti vrijeme da održe svoje udvaranje živim?

Dolična intima u braku izraz je ljubavi.

Objasnite da dolično izražavanje fizičke intimnosti u braku Gospodin odobrava. To donosi velike blagoslove vjenčanom paru, pomažući im da ujedine svoje duše i osnaže svoju međusobnu ljubav. Razmislite o tome da pročitate neke ili sve sljedeće izjave:

Starješina Richard G. Scott iz Zbora dvanaestorice apostola objasnio je svrhu fizičke intimnosti u braku: »Unutar trajnog saveza braka Gospodin dozvoljava mužu i ženi izražavanje svetih moći stvaranja u svoj njihovoj dražesti i ljepoti unutar granica koje je on postavio. Jedna je svrha toga osobnog, posvećenog, intimnog iskustva da priskrbi fizička tijela duhovima za koje Nebeski Otac želi da iskuse smrtnost. Drugi je razlog za te snažne i divne osjećaje ljubavi da povežu muža i ženu u odanosti, vjernosti i međusobnom uvažavanju te zajedničkoj svrsi« (u Conference Report, listopad 1994., 50; ili *Ensign*, studeni 1994., 38).

Starješina Dallin H. Oaks iz Zbora dvanaestorice apostola je podučavao: »Moć stvaranja smrtnog života najuzvišenija je moć koju je Bog dao svojoj djeci. Njezino nam je korištenje povjereno kroz prvu zapovijed [danu Adamu i Evi], ali dana je i druga važna zapovijed koja zabranjuje njezinu zloupotrebu. Naglasak koji stavljam na zakon čistoće objašnjen je našim razumijevanjem svrhe naših moći stvaranja u ostvarenju Božjeg nauma. Izražavanje naših moći stvaranja ugodno je Bogu, ali on je zapovjedio da to bude ograničeno na bračnu vezu« (u Conference Report, listopad 1993., 99; ili *Ensign*, studeni 1993., 74).

Predsjednik Spencer W. Kimball je podučavao: »U kontekstu zakonitog braka, intimnost seksualnih odnosa je ispravna i odobrena od Boga. Nema ničega nesvetog ili ponižavajućeg u samoj seksualnosti jer na taj se način muškarci i žene sjedinjuju u postupku stvaranja i u izražavanju ljubavi« (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, uredio Edward L. Kimball [1982.] 311).

Starješina Jeffrey R. Holland iz Zbora dvanaestorice apostola je podučavao: »Ljudska je intimnost namijenjena samo za vjenčane parove jer je to najveći simbol potpunog jedinstva, a to je potpuno jedinstvo odredio i definirao Bog. Od Edenskog vrta nadalje, brak je trebao značiti potpuno spajanje muškarca i žene – njihovih srca, nada, života, ljubavi, obitelji, budućnosti, svega. Adam je rekao o Evi da je ona kost njegovih kostiju i meso njegovog mesa, te da trebaju biti 'jedno tijelo' u svom životu zauvijek [vidi Postanak 2:23–24]. To je tako potpuno jedinstvo da koristimo riječ *pečatiti* kako bismo prenijeli njegovo vječno značenje. Prorok Joseph Smith jednom je rekao da bismo možda mogli opisati tako svetu povezanost kao da smo 'zavareni' jedni za druge [vidi NiS 128:18]« (u Conference Report, listopad 1998., 100; ili *Ensign*, studeni 1998., 76).

Predsjednik Howard W. Hunter, četrnaesti predsjednik Crkve, savjetovao je da se čak niti unutar bračnog odnosa svete moći stvaranja ne smiju zloupotrijebiti: »Nježnost i poštivanje, nikada sebičnost, moraju biti vodeća načela u intimnim odnosima između muža i žene. Svaki partner mora biti obziran i osjetljiv na potrebe i želje drugoga. Gospodin osuđuje svako nasilno, nepristojno ili nekontrolirano ponašanje u intimnoj vezi između muža i žene« (u Conference Report, listopad 1994., 68; ili *Ensign*, studeni 1994., 51).

Pročitajte s polaznicima Izlazak 20:14, 17. Zatim pročitajte sljedeću izjavu predsjednika Gordona B. Hinckleyja, petnaestog predsjednika Crkve:

»Vjerujemo u čistitost prije braka i potpunu vjernost u braku. To je zbroj svega. To je put prema sreći u životu. To je put prema zadovoljstvu. To donosi mir u srce i mir u dom« (u Conference Report, listopad 1996., 68; ili *Ensign*, studeni 1996., 49).

Naglasite da muž i žena moraju biti pažljivi da ne čine ništa što se uopće približava nevjeri. Na primjer, moraju uvijek održavati prikladne emocionalne i fizičke granice prema suradnicima suprotnog spola.

- Zašto je potpuna vjernost u bračnom odnosu najvažnija?
- Kako je gledanje neprikladnih ili pornografskih materijala izdaja povjerenja u braku? Na koji način flertovanje s osobom suprotnog spola škodi braku?

Pročitajte jednu ili obje sljedeće izjave:

Predsjednik Howard W. Hunter je savjetovao: »Budite vjerni u svojim bračnim savezima u misli, riječi i djelu. Pornografija, očijukanje te neprikladna maštanja nagriza karakter osobe i udaraju na temelje sretnoga braka. Jedinstvo i povjerenje u braku tako su uništeni« (u Conference Report, listopad 1994., 67; ili *Ensign*, studeni 1994., 50).

Predsjednik Ezra Taft Benson, trinaesti predsjednik Crkve je savjetovao: »*Ako ste u braku, izbjegavajte bilo kakvo očijukanje...* Ono što se možda čini kao bezopasno zadirkivanje ili jednostavno zabavljanje s nekom osobom suprotnoga spola može lako dovesti do ozbiljnije veze i konačne nevjere. Dobro pitanje koje si možemo postaviti je ovo: Da li bi moj suprug ili supruga bili sretni kad bi znali što činim? Da li bi supruga bila sretna kad bi znala da njezin muž ruča sam sa svojom tajnicom? Da li bi muž bio sretan kad bi vidio svoju ženu kako očijuka i ponaša se sramežljivo s drugim muškarcem? Moja voljena braćo i sestre, ovo je Pavao mislio kad je rekao: 'Uklanjanje se svakom zlu' (1. Solunjanima 5:22)« (»The Law of Chastity«, *Brigham Young University 1987.–88. Devotional and Fireside Speeches* [1988.], 52).

Vjenčani parovi trebali bi težiti dobrohotnosti, čistoj Kristovoj ljubavi.

- Pročitajte s polaznicima Ivan 13:34–35 i Efežanima 5:25. Što ovi stihovi podučavaju o tome kako muž i žena trebaju postupati jedno prema drugome?

Naglasite da, iako je fizička veza vjenčanih parova važna, ona nije najvažnija strana njihove ljubavi. Pročitajte sljedeću izjavu predsjednika Spencera W. Kimballa:

»[Ljubav u braku] je duboka, zaključna, sveobuhvatna. Ona nije poput onog odnosa u svijetu koji se krivo naziva ljubav, a koji je uglavnom fizička privlačnost. Kad se brak zasniva samo na tome, uključeni se ubrzo umore jedni od drugih... Ljubav o kojoj Gospodin govori nije samo fizička privlačnost, već i duhovna privlačnost. Ona je vjera, međusobno povjerenje i razumijevanje. Ona je potpuno partnerstvo. Ona je suradništvo, sa zajedničkim idealima i mjerilima. Ona je nesebičnost prema drugome i žrtvovanje za drugoga. Ona je čistoća misli i djela te vjera u Boga i njegov naum. Ona je roditeljstvo u smrtnosti koje stalno gleda prema božanstvu i stvaranju, te roditeljstvo duhova. Ona je ogromna, uključuje sve i bezgranična. Ta vrsta ljubavi nikad se ne umara niti se smanjuje. Ona nastavlja živjeti kroz bolest i tugu, kroz blagostanje i oskudicu, kroz uspjehe i razočaranja, kroz vrijeme i vječnost« (*Faith Precedes the Miracle* [1972.], 130–31).

Objasnite da je ljubav o kojoj je predsjednik Kimball govorio dobrohotnost, čista Kristova ljubav. Pročitajte s polaznicima Moroni 7:45–48. Upitajte polaznike da utvrde karakteristike dobrohotnosti dok čitaju. Zapišite te karakteristike na ploču kako je pokazano:

Dobrohotnost:

Velikodušna je.
 Dobrostiva je.
 Ne zavidi.
 Nije naduta (ponos).
 Ne traži svoje.
 Nije razdražljiva.
 Ne pamti zlo.
 Ne raduje se nepravdi, a raduje se istini.
 Sve pokriva.
 Sve vjeruje.
 Svemu se nada.
 Sve podnosi.
 Nikada ne prestaje.
 Od svega najveća.
 Čista Kristova ljubav.
 Traje dovijeka.

Naglasite da je pored obveze da volimo Nebeskog Oca i Isusa Krista te da dođemo njima, obveza braka, posebice vječnoga braka, najvažnija obveza koju ćemo ikada preuzeti. Muž i žena moraju stalno raditi na tome da razvijaju dobrohotnost jedan prema drugome.

Kako biste pomogli polaznicima da primjene ovo načelo, usmjerite njihovu pažnju na karakteristike dobrohotnosti koje ste napisali na ploči. Pozovite ih da rasprave o načinima na koje se određene karakteristike, kao »ne traži svoje« ili »nikada ne prestaje« mogu izraziti u bračnom odnosu. Zamolite ih da iznesu primjere nekih od ovih karakteristika koje su vidjeli.

Zaključak

Naglasite da muž i žena moraju njegovati svoju ljubav i prijateljstvo. Oni moraju držati svoju ljubav živom tako da nastave činiti male stvari koje pokazuju privrženost i ljubaznost. Trebaju biti osjetljivi na međusobne duhovne, fizičke i emocionalne potrebe dok dijele radosti i terete zajedničkog života. Moraju odlučiti da nikada neće učiniti nešto što bi uništilo ljubav koja je osnovna u bračnom odnosu. I trebaju se »[moliti]... Ocu svom odlučnošću srca da se onom ljubavlju [ispune]« (Moroni 7:48). Kako bračni partneri nastavljaju imati potpunu obvezu jedan prema drugome, njihova će se međusobna ljubav povećati s godinama. Otkrit će da razvijaju ljubav koja je zaista poput Kristove.

Pogledajte na stranice 10-12 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Jedinstvo u braku«, predsjednika Spencera W. Kimballa. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

Svrha Pomoći polaznicima da shvate kako muž i žena moraju raditi zajedno kako bi se suočili s izazovima te da mogu izabrati odgovor sa strpljivošću i ljubavlju umjesto s frustracijom ili ljutnjom.

Priprema

1. Pregledajte načela pod naslovom »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovom priručniku). Tražite načine na koje ćete primijeniti ta načela u vašim pripremama za podučavanje.
2. Pročitajte debelo otisnute naslove u lekciji, koji ocrtavaju nauke i načela lekcije. Kao dio vaše pripreme, razmišljajte o ovim naucima i načelima tijekom cijelog tjedna, tražeći vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste zadovoljili potrebe polaznika.
3. Proučite odlomke iz Svetih pisama sa stranice 19 kako biste bili spremni voditi razgovor o njima.

Predloženi tijek lekcije

Svaki vjenčani par iskusit će izazove.

Iznesite sljedeću priču koju je ispričao starješina Bruce C. Hafen iz sedamdesetorice:

»Mladenka je uzdahnula blaženo na dan svog vjenčanja: 'Mama, na kraju sam svih svojih nevolja!' 'Da', odgovori njezina majka, 'ali na kojem kraju?'« (u Conference Report, listopad 1996., 34; ili *Ensign*, studeni 1996., 26).

- Koje su neke od nevolja ili teškoća koje mogu snaći vjenčani par? (Razmislite o tome da zapišete odgovore polaznika na ploču. Odgovori mogu uključivati sljedeće.)

a) Neslaganje	h) Pokušaji da se nađe ispunjenje
b) Sebičnost	kad se sva djeca odsele od kuće
c) Povrijeđeni osjećaji	i) Smrt voljene osobe
d) Slabo zdravlje	j) Financijski problemi
e) Život bez djece	k) Zalutala djeca
f) Starenje	l) Prirodne katastrofe
g) Članovi obitelji s tjelesnim nedostacima	

Istaknite da neki izazovi mogu doći kao rezultat teškoća u bračnoj vezi. Drugi dolaze kao prirodan dio života.

Muž i žena mogu zajedno poraditi na bilo kojem izazovu ako gledaju na brak kao na zavjetni odnos.

Objasnite da će vjenčani parovi odgovoriti na izazove različito ovisno o tome kako gledaju na svoj bračni odnos. Napišite na ploči riječi *ugovor* i *savez*.

Objasnite da je ugovor pisani sporazum između dvoje ljudi ili grupa ljudi. Proveđiv je po zakonu zemlje. Savez je sličan ugovoru, ali je dalekosežniji. Riječ *savez* ponekad se odnosi na sporazum između dvije osobe, ali u kontekstu evanđelja odnosi se na sporazum između nas i Gospodina. U savezu Gospodin postavlja uvjete, a mi dajemo obećanje da ćemo ih se držati. Kada ispunjavamo svoja obećanja, Gospodin je obvezan ispuniti svoja obećanja (vidi NiS 82:10).

Istaknite da mnogi ljudi u današnjem društvu gledaju na brak samo kao na ugovor. Zatražite od polaznika da razmisle o sljedećim pitanjima bez odgovaranja na glas:

- Kad se problemi jave u braku, što bi muž i žena mogli učiniti ako gledaju na svoj odnos kao na ugovor? Što će učiniti ako gledaju na svoj odnos kao na savez?

Starješina Bruce C. Hafen iz sedamdesetorice je primijetio: »Kada nevolje dođu, strane u *ugovornom* braku traže sreću odlaskom. Oni se vjenčaju kako bi stekli koristi i ostat će samo dok primaju ono što su ugovorili. Ali kada nevolje dođu u brak *saveza*, muž i žena ih rješavaju... *Ugovorni* suradnici daju svaki po 50 %; suradnici u *savezu* daju svaki po 100 %. Brak je po prirodi savez, ne samo privatni ugovor kojeg netko može otkazati kad želi« (u Conference Report, listopad 1996., 34; ili *Ensign*, studeni 1996., 26).

Kad se pojave izazovi, možemo odabrati da ih riješimo strpljenjem i ljubavlju radije nego frustracijom i ljutnjom.

Istaknite da, iako muž i žena ne mogu izbjeći neke izazove, mogu izabrati kako će odgovoriti na njih. Starješina Lynn G. Robbins iz sedamdesetorice je objasnio: »Nitko nas ne čini bijesnima. Drugi nas ne čine ljutima. Tu nema nikakve prisile. Postati srdit je svjestan izbor, odluka. Dakle, možemo donijeti odluku da se ne srdimo. *Mi* biramo!« (u Conference Report, travanj 1998., 105; ili *Ensign*, svibanj 1998., 80).

Naglasite da nam je Nebeski Otac dao slobodu izbora – moć da biramo i samostalno djelujemo. Mi možemo koristiti moć slobode izbora tako da izaberemo biti strpljivi i puni ljubavi kada izazovi dođu.

Neka polaznici naizmjenice pročitaju na glas sljedeće stihove. Dok čitaju, potaknite ih da rasprave o načinima na koje se ovi stihovi mogu primijeniti na muža i ženu dok odgovaraju na izazove braka i svakodnevnog života.

Mosija 18:21

1. Ivanova 4:18

1. Petrova 4:8

Ivan 13:34–35

Ivan 16:33

2. Nefi 31:20

Nauk i savezi 24:8

Alma 38:12

3. Nefi 11:29–30

Jakovljeva 1:19–20

Mosija 3:19

- Kada osjetimo da postajemo frustrirani ili ljuti, što možemo učiniti da nadvladamo te osjećaje? (Odgovori mogu uključivati sljedeće.)
 - a) Udaljiti se od situacije dok se ne smirimo.
 - b) Moliti se za pomoć i vodstvo.
 - c) Prilikom neslaganja uzeti vremena da razmislimo o motivima i osjećajima druge osobe.
 - d) Tražiti pomoć od mjesnih crkvenih vođa te, po potrebi, profesionalnih savjetnika čiji su pogledi i način rada u skladu s učenjima Crkve.

Kako biste pokazali da muž i žena mogu izabrati kako će odgovoriti na izazove, pročitajte sljedeću priču. Objasnite da je ovo primjer malih, svakodnevnih izazova koji se mogu javiti u braku.

»Bio je to jedan od onih dana. Bez obzira koliko brzo jurila preko dana, Della nije uspijevala držati korak sa zahtjevima svoje obitelji. Njezina susjeda, koja je imala više djece od nje, činila se tako veselom da je Della počela sumnjati u svoju sposobnost kao žene, supruge i majke.

Ben je osjećao veću glad nego obično na putu kući. Bilo je potrebno dodatnih osamdeset milja da bi isporučio poljoprivrednu opremu, ali sada je bio umoran. Biti kod kuće zvučalo je sve bolje. Mir. Hrana. Odmor.

Della je čula Benov auto na prilazu i pogledala na sat. O ne! Već je sedam sati? Što sada? Htjela je biti spremna s večerom, ali...

Čula je kako se vrata otvaraju dok je žurno stavljala posljednji keks na lim za pečenje.

Ben je velikim koracima ušao kroz vrata, nagnuo se iza ugla i nasmiješio se Delli. Izgledala je napeto i on je primijetio prazan stol. Zastao je i duboko uzdahnuo.«

Postavite polaznicima sljedeća pitanja:

- Ako se Ben brine samo o sebi, što bi se moglo dogoditi?
- Ako se Ben brine za svoju ženu, kako bi mogao reagirati?

Nakon rasprave o pitanjima, nastavite s pričom:

»Ben je izdahnuo, nasmiješio se Delli i rekao: 'Izgleda da sam baš došao na vrijeme da pomognem'. Njezina je napetost nestala. Odahnuvši, poljubila ga je i rekla: 'Drago mi je što si kod kuće, Ben. Imao si dugačak dan i htjela sam da ti večera bude spremna!' Pokazala je prema praznom stolu.

" 'Završit ćemo je zajedno', rekao je grleći je. Tada su počeli pričati o različitim izazovima s kojima se svaki od njih suočavao. Dok je Ben postavljao stol, Della je stavljala kekse u pećnicu i ispričala mu kako se osjećala užurbano, čak i shrvano, cijeli dan. Ben je zaboravio koliko je gladan i razmišljao je o načinima kako da njoj olakša dane« (*Family Home Evening Resource Book* [1983.], 241; paragrafi izmijenjeni).

Zaključak

Pogledajte na stranice 13-14 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Izbor i srdžba«, starješine Lynna G. Robbinsa. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

Dodatni pomoćni materijal

Zlostavljanje supružnika, uvreda Boga

Objasnite kako muž i žena, kada su ljuti ili frustrirani, ponekad dopuštaju da njihovo ponašanje postane nasilno i destruktivno. Supružnici nikada ne smiju zlostavljati jedan drugoga ni na kakav način. Zlostavljanje krši Božje zapovijedi

i kategoričke izjave crkvenih vođa. Predsjednik George Albert Smith, osmi predsjednik Crkve je izjavio: »Nitko nikada nije zlostavljao nekoga drugoga kad je imao duha Gospodnjega. To se događa uvijek kad imamo nekog drugog duha« (u Conference Report, listopad 1950., 8).

Ukratko iznesite sljedeće informacije:

Zlostavljanje supružnika može biti emocionalno, fizičko ili seksualno.

Emocionalno zlostavljanje uključuje postupke poput vikanja, psovanja, uvredljivih ili ponižavajućih primjedbi, ponašanja na diktatorski način, ponižavanja supružnika pred djecom i drugima, uskraćivanja podrške ili privrženosti kao kazne te ignoriranja ili umanjivanja supružnikovih osjećaja.

Fizičko zlostavljanje uključuje guranje, sputavanje, tresenje, udaranje, pljuskanje, prisilu te uskraćivanje sredstava.

Seksualno zlostavljanje može biti ili emocionalno ili fizičko. To uključuje seksualno mučenje, nanošenje boli, korištenje prisile ili zastrašivanja i ustrajanje na tome da se čine stvari za vrijeme intimnosti koje su neugodne ili odbojne drugoj osobi.

Objasnite da polaznici trebaju tražiti savjet od svoga biskupa ako imaju pitanja o tome što još čini zlostavljanje.

Pročitajte sljedeću izjavu predsjednika Gordona B. Hinckleyja, petnaestog predsjednika Crkve. Naglasite da se, iako je predsjednik Hinckley dao ovo upozorenje o muškarcima koji zlostavljaju svoje supruge, ono također može primijeniti i na žene. Zatražite od polaznika da potihom ocijene svoje ponašanje dok slušaju ovaj savjet:

»Neki [muškarci] stavljaju masku na lice pred svijetom preko dana, onda dođu kući navečer, ostave po strani svoju samokontrolu i na najmanji izazov planu gnjevom.

Nijedan muškarac koji se upušta u takvo zlo i neprikladno ponašanje nije dostojan Božjeg svećeništva. Nijedan čovjek koji se tako ponaša nije dostojan povlastice doma Gospodnjega. Žalim što postoje muškarci koji ne zaslužuju ljubav svoje supruge i djece. Postoje djeca koja se boje svojih očeva i žene koje se boje svojih muževa. Ako postoje takvi muškarci u dosegu moga glasa, kao sluga Gospodnji korim vas i pozivam vas da se pokajete. Disciplinirajte se. Ovladajte svojom naravi. Većina onoga što vas ljuti ima vrlo male posljedice. A kakvu strašnu cijenu plaćate zbog svoga gnjeva. Zatražite od Gospodina da vam oprost. Zatražite od svoje žene da vam oprost. Ispričajte se svojoj djeci« (u Conference Report, listopad 1996., 91–92; ili *Ensign*, studeni 1996., 68).

Objasnite da neki ljudi razvijaju značajke nasilnog ponašanja, a da to ne prepoznaju. Drugi prepoznaju da se njihovo ponašanje treba promijeniti, ali se osjećaju nesposobnima da se promijene bez pomoći.

Oni koji žele pomoć u razumijevanju i promjeni svoga nasilnog ponašanja mogu se promijeniti dok ponizno traže Gospodinovu pomoć i vodstvo. Mogu se obratiti svome biskupu, koji će ih moći savjetovati. On također može preporučiti sredstva u zajednici koja daju pomoć koja je u skladu sa crkvenim standardima.

- Na koji način zlostavljanje supružnika može utjecati na djecu?

Osim traženja odgovora od polaznika, istaknite da zlostavljanje supružnika postavlja trajan primjer rješavanja poteškoća na destruktivne načine. Ljudi koji su bili svjedoci takvom zlostavljanju kao djeca često zlostavljaju druge i nastavljaju s takvim ponašanjem i nakon svog vjenčanja.

- Kako to utječe na djecu kada vide svoje roditelje kako rješavaju poteškoće s ljubaznošću i strpljivošću?

Objasnite da majke i očevi, koji se ponašaju s ljubavlju i zrelošću kada se suoče s izazovima, podučavaju svoju djecu dobrim navikama koje mogu trajati doživotno. Dok je služio kao predsjedavajući biskup, Robert D. Hales je rekao: »Djeci pomaže da vide kako dobri roditelji mogu imati različita mišljenja i da se te razlike mogu riješiti bez udaranja, vikanja ili bacanja stvari. Oni trebaju vidjeti i osjetiti mirnu komunikaciju s poštovanjem prema uzajamnim pogledima, tako da bi sami mogli znati kako razriješiti razlike u svojim vlastitim životima« (u Conference Report, listopad 1993., 10; ili *Ensign*, studeni 1993., 9).

ODGOVOR NA IZAZOVE KROZ POZITIVNU KOMUNIKACIJU

LEKCIJA

5

Svrha Podučiti polaznike kako da spriječe i razriješe teškoće u braku kroz komunikaciju punu ljubavi.

Priprema

1. Dok se budete pripremali za podučavanje, tražite načine na koje ćete slijediti načela u poglavlju »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovom priručniku).
2. Pročitajte debelo otisnute naslove u lekciji. Ovi naslovi daju pregled nauka i načela u ovoj lekciji. Kao dio vaše pripreme, razmislite o načinima kojima biste pomogli polaznicima da primjene te nauke i načela. Tražite vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.

**Predloženi tijek
lekcije**

Svaki vjenčani par imat će razlike u mišljenjima.

Neka polaznici pročitaju sljedeću izjavu starješine Joea J. Christensena iz sedamdesetorice (stranica 16 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Ponekad čujemo nešto poput: 'Vjenčani smo već pedeset godina i nikada nismo imali razlika u mišljenju.' Ako je to doista slučaj, tada je jedan od partnera pod dominacijom drugoga ili, kako je netko rekao, jedan je stranac istini. Svaki razumni par imat će razlike u mišljenjima. Naš je izazov u tome da budemo sigurni da ih možemo razriješiti. To je dio procesa stvaranja dobrog braka još boljim.« (u Conference Report, travanj 1995., 86; ili *Ensign*, svibanj 1995., 65).

Objasnite da ova lekcija raspravlja o određenim načelima koja mogu pomoći mužu i ženi da spriječe i riješe teškoće u svojoj vezi.

Muž i žena trebaju tražiti dostojne kvalitete jedno u drugome.

Istaknite da su muž i žena, kad traže dostojne kvalitete jedno u drugome, sposobniji spriječiti teškoće. Također su sposobni raditi zajedno kako bi razriješili teškoće koje nastanu. Ispričajte sljedeću priču:

Jedna je žena stalno odlazila svome biskupu kako bi iznijela pritužbe protiv svoga muža. Na kraju ju je biskup upitao: »Zašto ste se udali za toga čovjeka koga smatrate tako bezosjećajnim i nepodnošljivim?« Žena je razmislila na trenutak i rekla: »Pa, pretpostavljam da je imao neke dobre osobine, ali ja se ne mogu sjetiti niti jedne. Mora da se promijenio«. Biskup je zatražio od nje da ode kući i moli se da se njezino srce smekša kako bi se mogla prisjetiti osobina kojima se jednom divila kod svojeg muža. Otkrila je, s vremenom, kako može prepoznati i usmjeriti se na dostojne osobine svoga muža. Prije toga, bila je toliko obuzeta gledajući njegove mane da nije uspjela vidjeti njegove dobre osobine.

- Na koje ste načine vidjeli vrijednost traženja dostojnih kvaliteta u drugima? Kako traženje dostojnih kvaliteta jedno u drugome može pomoći mužu i ženi da ojačaju svoj brak?

Podsjetite polaznike da smo svi djeca Božja iako je svaka osoba jedinstvena. Pozovite jednog polaznika da pročita sljedeću izjavu iz proglašenja »Obitelj: Proglas svijetu« (stranica viii u ovom priručniku i stranica iv u priručniku *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Sva ljudska bića – muško i žensko – stvorena su na sliku Boga. Svatko je ljubljeno duhovno sin ili kći nebeskih roditelja i kao takav svatko ima božansku narav i cilj.«

- Kako podsjećanje na ovu istinu može pomoći mužu i ženi u njihovim naporima da se međusobno razumiju?

Objasnite da muž i žena, dok traže sve što je lijepo i božansko jedno u drugome, nalaze više radosti u međusobnom društvu i mogu bolje pomoći jedno drugome u ostvarivanju njihova božanskog potencijala.

Dok je služio u Zboru dvanaestorice apostola, starješina Gordon B. Hinckley je govorio o »obliku poštovanja koji drži supružnika najdragocjenijim prijateljem na svijetu«. Rekao je: »Suradništvo u braku sklono je tome da postane uobičajeno, čak i dosadno. Ne poznajem sigurniji način da se ono održi na uzvišenoj i nadahnjujućoj razini od toga da se muškarac povremeno sjeti činjenice kako je pomoć koja stoji uz njega kćer Božja, uključena s [Bogom] u veliki proces stvaranja kojim se ostvaruje njegova vječna svrha. Ne poznajem učinkovitiji način da žena održi svoju ljubav prema mužu blistavom nego da traži i naglašava božanske osobine koje su dio svakog sina našeg Oca i koje se mogu prizvati kada postoji poštivanje, divljenje i ohrabivanje. Sami procesi takvih djela njegovat će neprekidno međusobno uvažavanje koje ispunjava zadovoljstvom« (u Conference Report, travanj 1971., 81–82; ili *Ensign*, lipanj 1971., 71–72).

Pozitivna komunikacija pomaže u sprječavanju i rješavanju poteškoća.

Objasnite da muž i žena, osim prepoznavanja dostojnih kvaliteta jedno u drugome, trebaju težiti tome da međusobno komuniciraju na dobar način. Komunikacija je neophodna u izgrađivanju ljubavi i jedinstva te u rješavanju teškoća koje mogu nastati.

Zapišite sljedeća načela na ploču:

Slušati jedni druge.

Razgovarati o izazovima otvoreno i mirno.

Komunicirati na pozitivne načine pune ljubavi.

Objasnite da ova načela mogu pomoći vjenčanim parovima da poboljšaju svoju komunikaciju. Upotrijebite sljedeće materijale u vođenju rasprave o svakom od ovih načela:

Slušati jedni druge.

Pročitajte sljedeći savjet starješine Russella M. Nelsona iz Zbora dvanaestorice apostola:

»Muževi i žene, naučite slušati i slušajte kako biste učili jedni od drugih... Odvajanje vremena za razgovor neophodno je za održavanje komunikacije ne dirnutom. Ako je brak glavna veza u životu, zaslužuje većinu vremena! Ipak, manje važni sastanci često postaju prioritet, ostavljajući samo preostale trenutke za slušanje dragocjenih partnera« (u Conference Report, travanj 1991., 28; ili *Ensign*, svibanj 1991., 23).

- Od kakve je koristi mužu i ženi kada slušaju pažljivo i s ljubavlju jedan drugoga? (Odgovori mogu uključivati sljedeće.)
 - a) Oni uče više o međusobnim iskrenim osjećajima i poticajima.
 - b) Oni nastoje razumjeti prije prosuđivanja ili davanja savjeta.
 - c) Svaka će se osoba vjerojatnije osjećati više cijenjenom i voljenom.
 - d) Svaka će se osoba vjerojatno manje braniti i više je vjerojatno da će komunicirati otvoreno.
- Što može stati na put tome da parovi zaista slušaju jedan drugoga? (Odgovori mogu uključivati zaposlenost, neuspjeh u odvajanju vremena za slušanje, te nedostatak zanimanja za međusobne odgovornosti.)
- Što bračni partneri mogu učiniti kako bi bolje slušali? (Osim traženja prijedloga polaznika, možete iznijeti sljedeće.)
 - a) Naći vrijeme za razgovor. Ukloniti ometanja, usmjeravajući svu pažnju jedan na drugoga.
 - b) Slušati s ciljem da se razumije. Ne prekidati osobu koja govori. Ako je potrebno, postaviti pitanja kao »Možeš li mi reći više o tome?« ili »Kako si se osjećao/la kad se to dogodilo?« ili »Nisam siguran/sigurna da razumijem. Kažeš li da...?«
 - c) Izbjegavati ljutnju ili uvrijeđenost. Sjetiti se da u mnogim slučajevima više nego jedno mišljenje može biti ispravno.

Razgovarati o izazovima otvoreno i mirno.

- Zašto je važno da supružnici otvoreno međusobno razgovaraju o izazovima s kojima se suočavaju u braku?

Naglasite da se razgovor o izazovima treba voditi na način pun poštovanja bez glasne prepirke i sukoba. Dok je služio u Zboru dvanaestorice apostola, starješina Gordon B. Hinckley je podučavao:

»Rijetko upadamo u nevolju ako govorimo blago. Tek kada povisimo svoje glasove iskre počnu letjeti, a sitni krtičnjaci postaju velike planine sukoba... Glas neba je tihi blagi glas; također, glas mira u domu je tihi glas« (u Conference Report, travanj 1971., 82; ili *Ensign*, lipanj 1971., 72).

Predsjednik David O. McKay je rekao: »Neka muž ili žena nikada ne povisuju ton jedan na drugoga, 'osim ako kuća ne gori'« (*Stepping Stones to an Abundant Life*, sastavio Llewelyn R. McKay [1971.], 249).

Komunicirati na pozitivan način pun ljubavi.

- Na koji način izrazi uvažavanja, potpore i privrženosti utječu na brak? Kako negativna komunikacija, poput kritiziranja, prigovaranja i pronalaženja mana, utječe na brak?

Neka polaznici pročitaju sljedeći savjet starješine Joesa J. Christensena (stranica 16 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Izbjegavajte 'neprekidno dodijavanje'. Nemojte biti prekritični prema greškama partnera. Shvatite da nitko od nas nije savršen. Svi mi imamo dug put da postanemo poput Krista, kao što nas naši vođe nukaju.

'Neprekidno dodijavanje', kao što ga je predsjednik Spencer W. Kimball nazvao, može isprazniti skoro svaki brak... Obično je svatko od nas bolno svjestan svojih slabosti i nisu nam potrebni stalni podsjetnici. Malo se ljudi promijenilo nabolje uslijed stalnog kritiziranja ili prigovaranja. Ukoliko nismo pažljivi, nešto što nudimo kao *konstruktivnu* kritiku zapravo je *destruktivno*« (vidi Conference Report, travanj 1995., 85; ili *Ensign*, svibanj 1995., 64–65; vidi također Spencer W. Kimball, »Marriage and Divorce«, 1976. *Devotional Speeches of the Year* [1977.], 148).

- Što može rezultirati iz stalnih pritužbi ili kritiziranja?
- Jedan je oblik kritiziranja uspoređivanje slabosti neke osobe sa snagama drugih. Kako to može utjecati na brak?
- Koja ste iskustva imali koja pokazuju vrijednost pohvaljivanja i poticanja drugih umjesto stalnog kritiziranja? Na koji način pozitivni izrazi mogu ojačati brak?

Jedna je žena objasnila da njezin muž često hvali njezine talente kao žene i domaćice, ne samo kad su kod kuće nego i kad su s prijateljima. On nikada ne spominje njezine slabosti. Umjesto toga, on se voljno usmjerava na njezine snage. Ona je rekla kako joj njegovi komentari daju nadu i motivaciju da se popravi.

Zaključak

Pročitajte sljedeći savjet starješine Marvina J. Ashtona iz Zbora dvanaestorice apostola:

»U obiteljskim diskusijama razlike ne treba ignorirati, već ih treba mirno odmjeriti i procijeniti. Nečiji stav ili mišljenje obično nisu toliko važni koliko zdrav, trajan odnos. Uljudnost i poštivanje u slušanju i odgovaranju za vrijeme diskusija temeljni su u ispravnom dijalogu... Koliko li je važno znati kako se ne složiti sa stavom druge osobe, a da se ne bude neugodan« (u Conference Report, travanj 1976., 79; ili *Ensign*, svibanj 1976., 52).

Kratko pregledajte načela o kojima ste raspravljali. Potaknite polaznike da primjene ova načela u svome životu. Posvjedočite prema poticajima Duha.

Pogledajte na stranice 15-17 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Brak i veliki naum sreće«, starješine Joesa J. Christensena. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

JACANJE BRAKOVA KROZ VJERU I MOLITVU

LEKCIJA

6

Svrha Pomoći polaznicima da shvate te da rade na tome kako bi primili blagoslove koji dolaze kada vjenčani parovi žive po vjeri u Isusa Krista i zajedno se mole.

Priprema

1. Pregledajte načela pod naslovom »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovom priručniku). Tražite načine na koje ćete primijeniti ta načela u vašim pripremama za podučavanje.
2. Pročitajte debelo otisnute naslove u lekciji, koji ocrtavaju nauke i načela lekcije. Kao dio vaše pripreme, razmišljajte o ovim naucima i načelima tijekom tjedna, tražeći vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.

**Predloženi tijek
lekcije**

Muž i žena trebaju raditi zajedno na jačanju svoje vjere u Isusa Krista.

Iznesite sljedeću priču koju je ispričao predsjednik James E. Faust iz Prvog predsjedništva:

»Starješina Orin Voorheis... je veliki, zgodan, divan mladi čovjek koji je služio u misiji Argentina Buenos Aires South. Jedne noći, kada je bio na misiji 11 mjeseci, neki naoružani pljačkaši pristupili su starješini Voorheisu i njegovom suradniku. U besmislenom činu nasilja, jedan od njih pucao je starješini Voorheisu u glavu...

Starješina Voorheis još je uvijek gotovo potpuno paraliziran i ne može govoriti, ali ima divan duh i može odgovarati na pitanja pokretima ruke. Još uvijek nosi svoju misionarsku pločicu. Njegovi roditelji ne pitaju: 'Zašto se ovo dogodilo našem plemenitom sinu, koji je služio na poziv Učitelja?' Nitko nema siguran odgovor osim možda u okolnostima u kojima je viša svrha ispunjena. Mi moramo hodati u vjeri« (u Conference Report, listopad 1999., 73; ili *Ensign*, studeni 1999., 59–60).

Pročitajte s polaznicima Hebrejima 11:1 i Alma 32:21. Istaknite da prijevod Josepha Smitha poslanice Hebrejima 11:1 na engleski jezik kaže da je »vjera... uvjerenje za ono čemu se nadamo.«

- Prema ovim stihovima, koja je definicija vjere?
- Koje su neke od situacija u kojima se zahtijeva da vjenčani parovi »hodaju u vjeri« kako je predsjednik Faust rekao?

Razmislite o tome da zamolite polaznike da iznesu primjere iz svojeg života. Odgovori mogu uključivati slabo zdravlje, život bez djece, starenje, djecu s invaliditetom, smrt voljene osobe, financijske probleme, zalutalu djecu ili prirodne katastrofe. Istaknite da izazovi mogu doći u naše živote čak i kad nastojimo živjeti pravedno.

Pročitajte s polaznicima Moroni 7:32–33. Naglasite da naša vjera mora biti usmjerena na Isusa Krista. Starješina Richard G. Scott iz Zbora dvanaestorice apostola objasnio je da smo, kada živimo po vjeri u Isusa Krista, snažniji suočiti se s izazovima:

»Gospodin će dati utjehu božanskom moću kada tražite izbavljenje u poniznosti i vjeri u Isusa Krista... Nitko vam ne može pomoći bez vjere i napora s vaše strane. Vaš osobni rast to traži. Nemojte tražiti život koji je doslovno oslobođen neugodnosti, boli, pritisaka, izazova ili tuge jer su to sredstva koja Otac pun ljubavi koristi kako bi potaknuo naš osobni rast i razumijevanje. Kao što Sveta pisma stalno potvrđuju, dobit ćete pomoć ako živite po vjeri u Isusa Krista. Ta se vjera pokazuje voljom da vjerujete njegovim obećanjima koje je on dao po svojim prorocima i u Svetim pismima« (u Conference Report, travanj 1994., 8; ili *Ensign*, svibanj 1994., 8).

Istaknite da muž i žena moraju raditi zajedno kako bi usmjerili svoj život na Spasitelja. Starješina Jeffrey R. Holland iz Zbora dvanaestorice apostola je rekao:

»Vi želite sposobnost, sigurnost i osiguranje... u bračnom životu i u vječnosti? Budite pravi učenik Isusov. Budite iskreni, predani svetac posljednjih dana na riječi i na djelu. Vjerujte da je vaša vjera u svemu povezana s vašom ljubavlju jer je to zaista tako... Isus Krist, svjetlo svijeta, jedina je svjetiljka pomoću koje možete uspješno vidjeti put ljubavi i sreće za sebe i za vašu voljenu osobu« (»*How do I love Thee?*« [Brigham Young University devotional address, 15. veljače 2000.], 6).

- Kako uvećana vjera u Spasitelja može pomoći vjenčanom paru da osnaži svoju međusobnu povezanost? (Odgovori mogu uključivati sljedeće.)
 - a) Oni postaju više poput Krista u odnosu jedan prema drugome. Postaju ispunjeniji ljubavlju, spremniji pomoći, blaži, strpljiviji, te više voljni slušati jedan drugoga.
 - b) Postaju ponizniji i spremniji pokajati se i slijediti Spasiteljeva učenja. Što je svaki supružnik spremniji pokajati se i postati poput Spasitelja, to će brak biti skladniji.
- Na koje načine mogu vjenčani parovi raditi zajedno da bi povećali svoju vjeru u Spasitelja? (Pozovite polaznike da iznesu iskustva koja su osnažila njihovu vjeru u Spasitelja. Osim traženja prijedloga polaznika, razmislite o tome da naglasite sljedeća načela.)
 - a) Poštivati zakone i uredbe evanđelja. (Pročitajte sljedeću izjavu koju je dao biskup Robert D. Hales dok je služio kao predsjedavajući biskup: »Poslušnost zakonima i uredbama evanđelja neophodna je za stjecanje vjere u Gospodina Isusa Krista« [u Conference Report, travanj 1990., 52; ili *Ensign*, svibanj 1990., 39].)
 - b) Proučavati Sveta pisma zajedno. (Pročitajte s polaznicima Helaman 15:7–8.)
 - c) Vjerovati u Gospodina. (Pročitajte s polaznicima Izreke 3:5–6. Istaknite kako parovi, dok se suočavaju s izazovima, mogu odlučiti tražiti pomoć od Gospodina s većom gorljivošću, čineći svoju vjeru većim sastavnim dijelom svoga svakodnevnog života.)

Muž i žena su blagoslovljeni kada se mole zajedno.

- Kakvi blagoslovi mogu doći kada se muž i žena redovito mole zajedno na koljenima? (Potaknite polaznike da iznesu iskustva koja se primjereno odnose

na ovo pitanje. Osim toga, pročitajte sljedeći citat te jedan ili oba sljedeća primjera.)

Dok je služio u Zboru dvanaestorice apostola, starješina Gordon B. Hinckley je savjetovao:

»Ne poznajem niti jednu praksu koja će imati korisniji utjecaj na vaše živote od prakse da se zajedno klekne na koljena na početku i na kraju svakog dana. Male oluje koje utječu na svaki brak rasprše se kada, klečeći pred Gospodinom, zahvaljujete jedan za drugoga, u nazočnosti drugoga, a onda zajednički zatražite blagoslove za vaš život, vaš dom, vaše voljene i vaše snove.

Bog će tada biti vaš suradnik, a vaši dnevni razgovori s njim donijet će mir u vaša srca i radost u vaš život koji ne mogu doći iz nijednog drugog izvora. Vaše će se partnerstvo zasladi s godinama, a vaša će ljubav ojačati. Vaše će uvažavanje jedno drugoga narasti« (u Conference Report, travanj 1971., 83; ili *Ensign*, lipanj 1971., 72).

Jedan je muž rekao kako ga molitve njegove žene nadahnjuju da bude bolji muž i otac. Kada klekne pored svoje žene u molitvi, držeći je za ruku, on sluša kako se ona moli Nebeskom Ocu o brigama koje su u njezinom srcu. Njegova se ljubav za nju uvećava jer on zna da je njezino srce čisto i da su njezini motivi iskreni. On zna da mu ona, kad govori s Nebeskim Ocem, zaista želi samo služiti u pravednosti.

U drugoj je obitelji muž patio od dugotrajnog fizičkog invaliditeta. Svake večeri prije nego što bi on i njegova žena legli u krevet, zahvalili bi se Nebeskom Ocu za svoje blagoslove i tražili bi njegovu vodstvo u odgajanju svojih četvero djece s malim prihodom. Mnogo godina kasnije, kad je muž bio sposoban vratiti se na posao, pitali su ih kako su se uspjeli snaći u tom teškom razdoblju. Posvjedočili su da su zajednički rad i zajednička molitva imali utjecaja. Njihove su iskrene molitve bile odgovorene kroz mnoge blagoslove, uključujući nadu koju su primili kroz utješni utjecaj Duha.

- Kako zajednička molitva pomaže mužu i ženi da razriješe teškoće u svojoj vezi? (Dok polaznici raspravljaju o tom pitanju, istaknite da kad muž i žena osjećaju sukob između sebe, ponekad se prestanu moliti zajedno. Međutim, zajednička je molitva snažno sredstvo koje im može pomoći da prevladaju takve izazove.)

Predsjednik Thomas S. Monson iz Prvog predsjedništva ispričao je o danu kada su on i njegova žena Frances bili zapečaćeni u hramu Salt Lake. Benjamin Bowring, čovjek koji je obavio obred, dao im je sljedeći savjet: »Mogu li vama, novom bračnom paru, ponuditi formulu koja će osigurati da svako neslaganje, koje ćete možda imati, ne potraje duže od jednog dana? Kleknite svake noći uz svoj krevet. Jedne noći, brate Monson, ti glasno reci molitvu, prignuta koljena. Sljedeće noći ti, sestro Monson, glasno reci molitvu, prignuta koljena. Uvjeravam vas da će svaki nesporazum koji nastane preko dana nestati dok se molite. Vi se jednostavno ne možete moliti zajedno i zadržati bilo kakve druge osim najboljih osjećaja jedan prema drugome« (u Conference Report, listopad 1988., 81; ili *Ensign*, studeni 1988., 70).

Starješina David B. Haight iz Zbora dvanaestorice apostola je rekao: »Ako kao muž i žena iskusite ozbiljne nesporazume ili ako osjećate kako se trzavice ili napetost nakupljaju u vašem braku, trebate se zajedno ponizno spustiti na

svoja koljena i pitati Boga našeg Oca, s iskrenim srcem i pravom nakanom, da ukloni tamu koja je nad vašim odnosom, kako biste primili potrebno svjetlo, uvidjeli svoje greške, pokajali se za svoje grijehе, oprostili jedno drugome i primili jedan drugoga sebi kao što ste učinili u početku. Svečano vas uvjeravam da Bog živi i da će odgovoriti na vaše ponizne molbe« (u Conference Report, travanj 1984., 17; ili *Ensign*, svibanj 1984., 14).

Zatražite od polaznika koji su vjenčani da potihom ocijene svoje napore da se mole zajedno sa svojim supružnikom. Naglasite da u domovima gdje je samo jedan roditelj, žarka osobna molitva donosi Božje blagoslove u dom.

Zaključak

Naglasite da muž i žena, kada rade zajedno da bi živjeli po vjeri u Isusa Krista i mole se, nalaze veću sreću, jedinstvo i sposobnost da se suoče sa svojim izazovima.

Potaknuti Duhom, posvjedočite o istinama o kojima ste raspravljali u lekciji.

Pogledajte na stranice 18-21 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Pronalaženje radosti u životu« starješine Richarda G. Scotta. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

Podsjetite polaznike da donesu svoje priručnike na sljedeći sat.

Svrha	Pomoći polaznicima da iskuse mir koji dolazi onima koji opraštaju jedan drugome i potaknuti polaznike da njeguju duh opraštanja u svom domu.
--------------	--

Priprema	<ol style="list-style-type: none">1. Pregledajte načela pod naslovom »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovom priručniku). Tražite načine na koje ćete primijeniti ta načela u vašim pripremama za podučavanje.2. Pročitajte debelo otisnute naslove u lekciji koji ocrtavaju nauke i načela lekcije. Kao dio vaše pripreme, razmišljajte o ovim naucima i načelima tijekom cijelog tjedna, tražeći vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.3. Podsjetite sudionike da donesu svoje primjerke priručnika <i>Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike</i> na nastavu. Imat će koristi ako pogledaju u njega za vrijeme lekcije. <p><i>Bilješka:</i> Dok podučavate ovu lekciju, budite posebno osjetljivi na okolnosti pojedinih polaznika. Ako polaznici postavljaju pitanja o traženju ili davanju oprosta u ozbiljnim obiteljskim problemima kao što su zlostavljanje ili nevjera, blago ih potaknite da osobno razgovaraju s biskupom.</p>
-----------------	--

Predloženi tijek lekcije	<p>Duh oprosta između muža i žene doprinosi miru i osjećaju povjerenja i sigurnosti.</p> <p>Pročitajte sljedeću priču koju je ispričao starješina Hugh W. Pinnock iz sedamdesetorice:</p> <p>»Par... se vjenčao kasnije u životu; žena je već bila ranije u braku, ali mužu je to bio prvi brak. Nakon nekoliko mjeseci bračnog blaženstva, nastalo je ozbiljno neslaganje koje je tako emocionalno povrijedilo muža da nije mogao izvršavati svoje svakodnevne zadatke.</p> <p>Dok je teturao od udara toga sukoba, zastao je da analizira problem i shvatio je da je barem dio problema bio on. Otišao je svojoj nevjesti i čudno promučao nekoliko puta: 'Žao mi je, draga.' Žena se rasplakala, priznavši da je velik dio problema uzrokovala ona i zatražila je oprost. Dok su grlili jedan drugoga, priznala je da se u njezinom iskustvu te riječi isprike nisu prije koristile, pa je sada znala da se bilo koji njihov budući problem može riješiti. Osjećala se sigurnom jer je znala da oboje mogu reći 'žao mi je' i 'opraštam ti'« (»Making a Marriage Work«, <i>Ensign</i>, rujan 1981., 36–37).</p> <p>Usporedite ovu priču s opisom razgovora kojeg je predsjednik Gordon B. Hinckley imao s mužem i ženom koji su imali teškoća u braku (stranica 23 u priručniku <i>Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike</i>):</p>
---------------------------------	--

»Sjećam se kada sam poduže slušao par koji je sjedio preko puta moga stola. Bilo je gorčine među njima. Znam da je jednom njihova ljubav bila duboka i iskrena. No, oboje su razvili naviku pričanja o greškama drugog. Ne želeći oprostiti greške koje svi činimo i ne želeći ih zaboraviti i živjeti iznad njih, izbjegavajući ih, zlobno su kudili jedno drugo dok ljubav koju su jednom znali nije bila ugušena. Pretvorila se u pepeo s odlukom o takozvanom razvodu 'bez krivnje'. Sada postoji samo usamljenost i uzajamno optuživanje. Siguran sam da bi oni, da je postojala i najmanja mjera pokajanja i oprosta, još uvijek bili zajedno, uživajući u partnerstvu koje je tako bogato blagoslovilo njihove ranije godine« (»Of You It Is Required to Forgive«, *Ensign*, lipanj 1991., 4).

- Što možemo naučiti iz ova dva primjera?

Objasnite da je ova lekcija o potrebi da tražimo oprost i o važnosti međusobnog opraštanja. Naglasite da bračni parovi mogu prevladati mnoge izazove u svojoj vezi ako nastoje imati duha oprosta u svom braku. Dok čine tako, naučit će istinu o obećanju predsjednika Gordona B. Hinckleyja onima koji opraštaju jedan drugome: »U vaše će srce doći mir koji ne možete dobiti na drugi način« (*Ensign*, lipanj 1991., 5).

Muš i žena trebaju tražiti međusobni oprost za svoje slabosti i iskreno se truditi da se poprave.

- Zašto je važno za muža i ženu da kažu »žao mi je« i traže oprost jedan od drugoga za svoje mane?
- Zašto je ponekad teško tražiti oprost? (Odgovori mogu uključivati da se sebičnost i ponos ponekad ispriječe ili da ponekad krivimo druge za svoje probleme.)
- Kako možemo naći snagu za traženje oprosta jedan od drugoga?

Naglasite da je, dok tražimo oprost, važno iskreno nastojati promijeniti se i pokajati se za grijeha kada je potrebno. Nije dovoljno samo izraziti žaljenje za naša djela; trebamo raditi na tome da budemo dostojni oprosta drugih, ali i Gospodinova oprosta.

- Koje su opasnosti u traženju oprosta bez nastojanja da se popravimo?

Dok završavate ovaj dio lekcije, razmislite o tome da ispričate jednu ili obje sljedeće istinite priče:

Nakon što je proveo večer sa svojom ženom i nekoliko prijatelja, čovjek je primijetio da je njegova žena neobično tiha. Upitao ju je da li nešto nije u redu i ona je objasnila da se osjetila neugodno i povrijeđeno nekoliko puta tijekom večeri jer je on ispričao priče koje su bile upućene njoj. U početku je on branio svoje postupke, govoreći da se samo šalio, da je samo želio da se svi zabave i da je ona pretjerano reagirala. Međutim, dok su razgovarali, shvatio je da je zaista povrijeđio njezine osjećaje. Bilo mu je zaista žao kad je shvatio da je njegov neozbiljan stav povrijeđio njegovu ženu mnogo puta. Ispričao se i obećao da je neće više sramotiti. Održao je svoje obećanje. Od tada nadalje, nalazio je načine da je iskreno pohvali u nazočnosti drugih.

Muš i otac, koji se umiješao u pornografiju kad je bio tinejdžer, nije prestao s time. Bio je obeshrabren jer nije znao kako bi se mogao promijeniti. Napokon se marljivo počeo moliti za pomoć, postao je ponizan i počeo je proučavati

Spasitelj život i učenja. Kako je razumijevao sve više o blagoslovima koji se nude kroz Spasiteljevo pomirenje, shvatio je da je moguće da promijeni svoje ponašanje. Uvidio je da njegova ovisnost uništava njega, njegov brak i obitelj. Njegovo novo shvaćanje poslanja Isusa Krista dozvolilo mu je da učini potrebne promjene i spasi svoj brak.

Pročitajte sljedeću izjavu koju je dao starješina Spencer W. Kimball dok je služio u Zboru dvanaestorice apostola:

»Za svaki oprost postoji uvjet. Flaster mora biti širok koliko i rana. Post, molitva, poniznost moraju biti jednaki ili veći od grijeha. Mora postojati skršeno srce i raskajan duh. Mora postojati 'kostrijet i pepeo'. Moraju postojati suze i iskrena promjena srca. Mora postojati uvjerenje u grijeh, napuštanje zla, priznavanje greške pravilno postavljenoj vlasti Gospodinovoj. Mora postojati obnova te potvrđena, odlučna promjena brzine, smjera i cilja. Okolnosti moraju biti kontrolirane, a partnerstvo popravljeno ili promijenjeno. Mora postojati pranje odjeće da bi postala bijela i mora postojati nova posvećenost i odanost življenju svih zakona Božjih. Ukratko, mora postojati prevladavanje sebe, grijeha i svijeta« (*The Miracle of Forgiveness* [1969.], 353).

Muž i žena trebaju opraštati jedno drugome.

Istaknite da osim traženja oprosta za naše grijeha i greške koje smo počinili, mi moramo i opraštati. Ponekad se uvrijedimo zbog malih stvari koje ljudi čine, ali Gospodin nam je zapovjedio da opraštamo jedan drugome. Pročitajte s polaznicima Nauk i saveze 64:8–10 i Matej 6:14–15.

- Na koje je načine brak osnažen kada muž i žena voljno opraštaju jedno drugome?

Predsjednik Gordon B. Hinckley je savjetovao: »Ako postoje oni koji u svojim srcima njeguju otrovni napitak neprijateljstva prema drugom, preklinjem vas da tražite od Gospodina snagu da oprostite. Taj izraz želje bit će sama srž vašeg pokajanja. Možda neće biti lako i možda ne dođe brzo. No, ukoliko to iskreno tražite i njegujete, doći će... U vaše će srce doći mir koji ne možete dobiti na drugi način« (*Ensign*, lipanj 1991., 5; vidi također stranicu 23 u priručniku *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*).

- Zašto je ponekad teško oprostiti? (Odgovori mogu uključivati da se ljudi žele zaštititi od toga da budu povrijeđeni u budućnosti, da misle kako je opraštanje isto kao odobravanje bolnih djela, ili da smatraju kako je teško oprostiti osobi koja očekuje oprost bez uloženog napora da prevlada uvredljivo ponašanje.)
- Koje su opasnosti u tome kad muž i žena odbijaju opraštati?
- Na koji način oprost blagoslivlja one kojima je oprošteno? Kako oprost od drugih može pomoći osobi da promijeni neželjeno ponašanje?
- Na koji način duh oprosta može blagosloviti osobu koja oprašta?

Predložite da se trebamo, kada nam drugi nanesu zlo, pitati kako bi Spasitelj želio da odgovorimo. Kao što je predsjednik Howard W. Hunter, četrnaesti predsjednik Crkve savjetovao: »Moramo više misliti na svete stvari i ponašati se više kako bi Spasitelj očekivao da će se njegovi učenici ponašati. Trebamo se u svakom trenutku pitati: 'Što bi Isus učinio?' i onda hrabrije djelovati glede odgovora« (u *Conference Report*, listopad 1994., 118; ili *Ensign*, studeni 1994., 87).

Pročitajte sljedeći savjet predsjednika Josepha F. Smitha, šestog predsjednika Crkve:

»Svi mi imamo svoje slabosti i mane. Ponekad muž vidi mane svoje žene i koristi zbog toga. Ponekad žena osjeća da muž nije učinio nešto baš ispravno i ona njega koristi. Kakva korist od toga? Nije li oprost bolji? Nije li dobrohotnost bolja? Nije li ljubav bolja? Nije li bolje ne govoriti o manama, ne uvećavati slabosti stalno ih ponavljajući? Nije li to bolje? I neće li jedinstvo koje je učvršćeno među vama te rođenje djece u povezanosti novoga i vječnoga saveza biti sigurniji ako zaboravite spomenuti međusobne slabosti i mane? Nije li ih bolje ostaviti i ne govoriti ništa o njima – zakopati ih i govoriti samo o dobrom koje poznajete i osjećate jedno za drugoga, te tako pokopati mane jedno drugoga i ne veličati ih; nije li to bolje?« (»Sermon on Home Government«, *Millennial Star*, 25. siječnja 1912., 49–50).

Zaključak

Pročitajte sljedeću izjavu starješine Spenecera W. Kimballa:

»Kakvo olakšanje! Kakva utjeha! Kakva radost! Oni opterećeni prijestupima, žalošću i grijehom mogu primiti oprost i biti očišćeni ako će se vratiti svome Gospodinu, učiti od njega i obdržavati njegove zapovijedi. Svi mi koji se moramo pokajati za svakodnevne ludosti i slabosti također možemo imati udjela u tom čudu« (*The Miracle of Forgiveness*, 368).

Potaknuti Duhom, posvjedočite kako bračni parovi, kada opraštaju jedno drugome mane, osjećaju mir. Oni postaju jedinstveniji i sposobniji suočiti se s izazovima braka i roditeljstva. Pozovite polaznike da njeguju duh opraštanja u svojim domovima.

Pogledajte na stranice 22-24 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Od vas se traži da praštate« predsjednika Gordona B. Hinckleyja. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

Podsjetite polaznike da donesu svoje priručnike na sljedeći sat.

Svrha	Pomoći polaznicima da uspostave razumna načela upravljanja financijama u svom domu.
--------------	---

Priprema	<ol style="list-style-type: none">1. Pronađite načine na koje možete primijeniti načela u poglavlju »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovome priručniku).2. Pročitajte debelo otisnute naslove u lekciji. Ovi naslovi daju pregled nauka i načela u ovoj lekciji. Osim toga, pažljivo proučite članak »Postojanost među promjenama«, predsjednika N. Eldona Tannera na stranicama 25-28 priručnika <i>Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike</i>. Lekcija je primarno usredotočena na načela u ovom članku. Kao dio vaše pripreme, razmišljajte o ovim načelima tijekom cijelog tjedna. Tražite vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.3. Podsjetite polaznike da donesu svoje primjerke priručnika <i>Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike</i> na nastavu. Trebat će koristiti članak predsjednika Tannera za vrijeme nastave.4. Ako koristite dodatni pomoćni materijal na stranicama 39–40, donesite na nastavu papir i olovku za svakog polaznika.
-----------------	---

Predloženi tijek lekcije

Ispravno upravljanje financijama neophodno je za sretan brak.

Pozovite bračni par da stane ispred razreda (pazite koga ćete pozvati). Objasnite da ćete pokazati kako mala stvar može ili ojačati brak ili uzrokovati ozbiljne bračne probleme. Tada podignite jednu novčanicu.

Dajte tu novčanicu jednome od polaznika koje ste pozvali pred razred.

- Kako utječe na bračni odnos kada samo muž ili žena kontroliraju obiteljske financije?

Nakon što su polaznici raspravili o ovome pitanju, uzmite novčanicu natrag.

- Kako utječe na bračni odnos kada nitko ne kontrolira obiteljske financije ili kada dug s kamatama kontrolira financije?

Nakon rasprave o ovom pitanju, dajte novčanicu natrag. Neka je muž drži u ruci, a zatražite od žene da stavi svoju ruku na njegovu. Objasnite da upravljanje novcem nije najvažniji ključ za bračnu vezu punu ljubavi. Međutim, kada muž i žena zajedno rade na upravljanju svojim financijama, oni postaju ujedinjeni u važnom naporu da uredi svoj dom. Također sprečavaju teške izazove. Neki od najozbiljnijih problema u braku nastaju kada se izvorima novca ne upravlja pažljivo i u korist obitelji.

- Na koje je načine brak ojačan kada muž i žena rade zajedno na upravljanju svojim financijama?

Muž i žena trebaju zajedno slijediti osnovna načela upravljanja novcem.

Zatražite od polaznika da pogledaju na stranice 25-28 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Neka pregledaju članak naslovljen »Postojanost među promjenama« i pronađu »pet načela ekonomske postojanosti« predsjednika N. Eldona Tannera. Kada polaznici nađu načela, navedite ih na ploči:

Plaćati poštnu desetinu.
 Živjeti s manje novca nego što se zarađuje.
 Naučiti razlikovati između potreba i želja.
 Razviti proračun i živjeti u njegovim okvirima.
 Biti pošten u svim svojim financijskim poslovima.

Kad navedete svih pet načela na ploču, iskoristite sljedeće materijale za vođenje rasprave o njima:

Plaćati poštnu desetinu.

Neka jedan polaznik pročita sljedeću izjavu predsjednika Tannera (stranica 26 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Plaćanje desetine je zapovijed, zapovijed s obećanjem. Ukoliko obdržavamo ovu zapovijed, obećano nam je da ćemo 'biti blagoslovljeni na zemlji'. Ovaj napredak uključuje više od materijalnih dobara. Može uključivati uživanje u dobrom zdravlju i jedrini uma. Uključuje obiteljsku složnost i duhovno jačanje. Nadam se da će oni od vas koji trenutno ne plaćaju punu desetinu tražiti vjeru i snagu da to čine. Dok isplaćujete ovu obvezu prema svome Stvoritelju, naći ćete veliku, veliku sreću, onakvu koju znaju samo oni koji su vjerni ovoj zapovijedi« (u Conference Report, listopad 1979., 119; ili *Ensign*, studeni 1979., 81).

- Kako je plaćanje desetine donijelo blagoslove vašoj obitelji ili drugim ljudima koje poznajete?

Živjeti s manje novca nego što se zarađuje.

Zatražite od jednog polaznika da pročita sljedeću izjavu predsjednika Tannera (stranica 26 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Otkrio sam da ne postoji način na koji se može zaraditi više nego što se može potrošiti. Uvjeren sam da mirnu savjest ne donosi iznos novca kojeg osoba zaradi, već kontrola osobe nad tim novcem. Novac može biti poslušni sluga, ali i grubi gospodar. Oni koji ustroje svoj standard života tako da žive s malim viškom, kontroliraju svoje okolnosti. One, koji potroše malo više nego što zarade, kontroliraju njihove okolnosti. Oni su u ropstvu. Predsjednik Heber J. Grant je jednom

rekao: 'Ako postoji jedna stvar koja donosi mir i zadovoljstvo u ljudsko srce i u obitelj, to je život u okviru naših mogućnosti. I ako postoji jedna stvar koja mrvi i obeshrabruje, to je imati dugove i obveze koji se ne mogu podmiriti' (*Gospel Standards*, sast. G. Homer Durham [1941.], 111).

»Ključ manjoj potrošnji od zarade je jednostavan. Zove se disciplina. Bilo ranije ili kasnije u životu, svi se mi moramo naučiti disciplinirati, te disciplinirati naše apetite i naše gospodarske želje. Kako je blagoslovljen onaj koji nauči potrošiti manje nego što zaradi i stavlja ponešto na stranu za crne dane« (u Conference Report, listopad 1979., 119; ili *Ensign*, studeni 1979., 81).

Razmislite o tome da pročitate sljedeću izjavu predsjednika Gordona B. Hinckleyja, petnaestog predsjednika Crkve:

»Vrijeme je došlo da uredimo svoje domove.

Toliko mnogo naših ljudi živi na samom rubu svojih prihoda. Zapravo, neki žive od pozajmica...

Uznemiren sam ogromnim potrošačkim dugom na otplatu koji visi nad ljudima, uključujući naše ljude...

Potičem vas... da pregledate stanje svojih financija. Potičem vas da budete skromni u svojim troškovima; disciplinirajte se u svojim kupovinama kako biste izbjegli dug što je više moguće. Otplatite dug što brže možete i oslobodite se ropstva« (u Conference Report, listopad 1998., 70; ili *Ensign*, studeni 1998., 53–54).

- Na koje je načine dug ropstvo?
- Što vam je pomoglo da izađete iz duga ili izbjegnute ulazak u dug? Što ste učinili kako biste bili sposobni uštedjeti nešto od svoga prihoda?

Naučiti razlikovati između potreba i želja.

Zatražite od jednog polaznika da pročita sljedeću izjavu predsjednika Tannera (stranica 27 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Prepuštanje užicima i slabo upravljanje novcem stavljaju veliki pritisak na bračne odnose. Većina bračnih problema, čini se, imaju ekonomsko podrijetlo, bilo nedovoljne prihode da bi se uzdržavala obitelj, bilo loše upravljanje zarađenim prihodima« (u Conference Report, listopad 1979., 119–20; ili *Ensign*, studeni 1979., 81).

- Što možemo učiniti kako bismo razlikovali potrebe i želje? Zašto je važno za muža i ženu da to čine zajedno?

Razviti proračun i živjeti u njegovim okvirima.

Objasnite da, bez obzira kakvi su im izvori novca, svaki bračni par treba raditi zajedno na razvijanju obiteljskog proračuna. Proračun je pregled planiranog prihoda i troškova za određeno razdoblje. On pomaže obiteljima osigurati da njihovi troškovi ne prelaze njihove prihode. Bračni parovi trebaju razgovarati o svom proračunu prilikom odlučivanja o svojim potrebama, željama i financijskim ciljevima. Na primjer, nakon procjene svojih prihoda za sljedeća dva tjedna, bračni par može utvrditi koliko će novca potrošiti u različite svrhe, kao na desetinu i druge prinose u Crkvi, štednju, hranu, te hipoteku ili najamninu. Tijekom

dvotjednog razdoblja, oni bilježe sav svoj prihod i troškove. Oni se savjetuju prije veće kupnje ili obavljanja drugih stvari koje utječu na proračun koji su stvorili. Nakon dvotjednog razdoblja mogu usporediti svoj stvarni prihod i troškove s početnim planom.

Da biste pomogli polaznicima razumjeti kako da razviju proračun, zatražite od njih da pregledaju sljedeći obrazac proračuna koji se također može naći na stranici 29 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*.

Proračun od _____ do _____		
	datum	datum
PRIHODI	PLANIRANI	STVARNI
Plaća ili zarada nakon poreza		
Drugi prihodi		
Ukupni prihodi		
TROŠKOVI	PLANIRANI	STVARNI
Desetina		
Druge donacije Crkvi		
Dugoročna štednja		
Štednja za hitne potrebe		
Hrana		
Hipoteka ili najamnina		
Komunalne usluge		
Prijevoz		
Otplate dugova		
Osiguranje		
Zdravstveni troškovi		
Odjeća		
Drugo		
Drugo		
Drugo		
Ukupni troškovi		

Pozovite polaznika da pročita sljedeću izjavu predsjednika Tannera (stranica 27 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Primijetio sam tijekom godina, kroz razgovore s mnogim ljudima, da previše ljudi nema dobar proračun i da se nisu disciplinirali kako bi živjeli od onoga što imaju. Mnogi ljudi misle da im proračun zakida njihovu slobodu. Naprotiv, uspješni ljudi su naučili da proračun omogućava stvarnu ekonomsku slobodu« (u Conference Report, listopad 1979., 121; ili *Ensign*, studeni 1979., 82).

Biti pošten u svim svojim financijskim poslovima.

Zatražite od jednog polaznika da pročita sljedeću izjavu predsjednika Tannera (stranica 28 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Ideal integriteta neće nikada izaći iz mode. On je primjenjiv na sve što činimo. Kao vođe i članovi Crkve, trebamo biti savršen primjer integriteta« (u Conference Report, listopad 1979., 121; ili *Ensign*, studeni 1979., 82).

- Zašto je poštenje važan dio svih naših financijskih poslova? Zašto je poštenje između muža i žene neophodno u obiteljskim financijama?

Zaključak

Naglasite da muževi i žene moraju raditi zajedno kako bi upravljali svojim financijama. Zamolite polaznike da razmisle o tome koliko slijede načela o kojima se raspravljalo u lekciji. Pozovite ih da stvore planove za poboljšanje svojeg upravljanja novcem.

Potaknuti Duhom, posvjedočite o istinama o kojima ste raspravljali u lekciji.

Pogledajte na stranice 25-28 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Postojanost među promjenama«, predsjednika N. Eldona Tannera. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

Dodatni pomoćni materijal

Pregled lekcija u dijelu A tečaja »Brak i obiteljski odnosi«

Ova lekcija zaključuje dio A tečaja »Brak i obiteljski odnosi«. Ako podučavate cijeli tečaj, razmislite o tome da iskoristite sljedeću vježbu:

Dajte svakom polazniku komad papira i olovku. Zatražite od polaznika da iskoriste tri minute navodeći nauke i načela kojih se sjećaju iz prvih osam lekcija ovog tečaja. Neka podcrtaju nauke i načela koji su im bili najznačajniji. Potaknite ih da budu pripremljeni govoriti o nekim temama koje su podcrtali. Ako trebaju pomoć, upotrijebite sadržaj na stranicama v–vii ovoga priručnika ili pregled tečaja na stranicama vii–viii u priručniku *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*.

Nakon tri minute, zatražite od svakog polaznika da pročita jednu temu s njegove ili njezine liste i objasni zašto mu je posebno značajna. Ukratko prikažite shvaćanja polaznika na ploči i priznajte važnost svakog komentara. Tada iznesite jedan svoj uvid. Ponavljajte ovu vježbu koliko vrijeme bude dozvoljavalo.

Zahvalite onima koje podučavate na sudjelovanju u prvom dijelu ovog tečaja. Objasnite da se drugi dio tečaja sastoji od osam lekcija o tome kako roditelji mogu osnažiti svoje obitelji i naći radost u svojim odgovornostima. Pozovite sve polaznike da nastave dolaziti na satove.

DIO B: RODITELJSKE ODGOVORNOSTI U JAČANJU OBITELJI

Svrha	Podsjetiti polaznike kako zemaljski roditelji, kada prime djecu Nebeskog Oca u svoj dom, preuzimaju odgovornost da ih vole, njeguju, podučavaju i vode u vječni život.
Priprema	<ol style="list-style-type: none">1. Dok se budete pripremali za podučavanje, tražite načine na koje ćete slijediti načela u poglavlju »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovom priručniku).2. Pročitajte debelo otisnute naslove u lekciji. Ovi naslovi daju pregled nauka i načela u ovoj lekciji. Kao dio vaše pripreme, razmislite o načinima kojima biste pomogli polaznicima da primjene te nauke i načela. Tražite vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.3. Unaprijed zamolite nekoliko djece iz Male škole da dođu u učionicu na početku lekcije i otpjevaju "Božje sam dijete ja" (<i>Dječja pjesmarica</i>, 6; <i>Crkvena pjesmarica</i>, 58). Ili se pripremite da otpjevate pjesmu s polaznicima.4. Unaprijed pozovite jednoga ili dvoje polaznika da se pripreme kratko ispričati o radosti koju njihova djeca donose u njihove živote. Predložite im da iznesu osobna iskustva kao dio svoje prezentacije. Tražite vodstvo Duha dok odlučujete koga ćete zamoliti da ispuni ovaj zadatak.

Predloženi tijek lekcije

Nebeski Otac povjerava svoju duhovnu djecu zemaljskim roditeljima.

Zatražite od djece iz Male škole koju ste pozvali da otpjevaju »Božje sam dijete ja« (vidi »Priprema«, točka 3). Dozvolite djeci da se vrate u svoje učionice Male škole odmah nakon pjevanja. Ako niste pozvali djecu iz Male škole da dođu u učionicu, pozovite polaznike da otpjevaju pjesmu s vama.

- Koje se istine podučavaju u ovoj pjesmi?
- Što možemo iz ove pjesme naučiti o odgovornostima roditelja? (Razmislite o tome da pogledate riječi u refrenu: »Vodi mene, budi sa mnom, / usmjeravaj me. / Pomoć tvoju trebam ja / da dođem do njega.«)

Predsjednik Gordon B. Hinckley, petnaesti predsjednik Crkve je savjetovao: »Nikada nemojte zaboraviti da su ovi mališani sinovi i kćeri Božje i da je vaša veza s njima skrbnička, da je on bio roditelj prije nego što ste vi postali roditelji te da se on nije odrekao svojih roditeljskih prava ili zanimanja za ove svoje mališane. Stoga volite ih i brinite se o njima. Očevi, obuzdajte svoju narav, sada i u svim godinama koje dolaze. Majke, obuzdajte svoje glasove, stišavajte ih. Odgajajte svoju djecu s ljubavlju, stegom i opomenom Gospodnjom. Vodite brigu o svojim mališanima. Primate ih u svoje domove i njegujte ih i

volite ih svim svojim srcem.« (»Excerpts from Recent Addresses of President Gordon B. Hinckley«, *Ensign*, srpanj 1997., 73).

Starješina M. Russell Ballard iz Zbora dvanaestorice apostola je podučavao: »Svako ljudsko biće duhovno je dijete Božje i živjelo je s Nebeskim Ocem prije dolaska na zemlju. On povjerava svoju duhovnu djecu zemaljskim roditeljima, koji pribavljaju smrtna tijela za njih kroz čudo tjelesnog rođenja, te daje roditeljima svetu mogućnost i odgovornost da ih vole, štite, podučavaju i odgajaju u svjetlu i istini tako da se mogu jednog dana, kroz pomirenje i uskrsnuće Isusa Krista, vratiti u nazočnost našeg Oca« (u Conference Report, travanj 1991., 104; ili *Ensign*, svibanj 1991., 78).

- Kako ova spoznaja i razumijevanje trebaju utjecati na to kako se roditelji odnose prema svojoj djeci?

Pročitajte sljedeći savjet koji je dao biskup Robert D. Hales dok je služio kao Predsjedavajući biskup: »Zemaljski roditelji u mnogome predstavljaju svoga Nebeskog Oca u procesu njegovanja, pružanja ljubavi, brige [za njih] i podučavanja djece. Djeca se prirodno ugledaju na svoje roditelje kako bi učila o karakteristikama svoga Nebeskog Oca. Nakon što nauče voljeti, poštivati i imati povjerenja u svoje zemaljske roditelje, oni često nesvjesno razviju iste osjećaje prema svom Nebeskom Ocu« (u Conference Report, listopad 1993., 10; ili *Ensign*, studeni 1993., 9).

Pozovite polaznike da razmisle kako stavovi i postupci roditelja mogu utjecati na osjećaje djece prema Nebeskom Ocu.

Roditelji trebaju nastojati osigurati osobne potrebe svakog djeteta.

Objasnite da svako dijete ima svoje želje, talente i potrebe. Važno je za roditelje da nastoje razumjeti osobne sposobnosti i potrebe svakog djeteta.

Mnoga su djeca veoma različita od svojih roditelja. Njihove naravi mogu biti različite i oni mogu imati različite snage i slabosti. Te razlike mogu biti frustrirajuće za roditelje, koji mogu imati teškoće u vođenju i pomaganju svojoj djeci kroz iskustva koja sami nisu imali. Ali roditelji se trebaju sjetiti da im je Nebeski Otac povjerio baš tu djecu te da će im pomoći da znaju kako voditi svako dijete prema ispunjenju njihova potencijala. Sestra Michaelene P. Grassli, bivša vrhovna predsjednica Male škole je rekla:

»Moramo otkriti tko su zaista naša djeca. Moramo saznati što ih zanima, što ih brine te što bi učinili kad bi se njihovi najdraži snovi ispunili. Skoro su uvijek njihovi najdraži snovi prekrasni. Mi možemo dopustiti djeci da budu ono što jesu i ne očekivati da budu kopije svojih roditelja. Dajte im različita iskustva tako da mogu *otkriti* što ih zanima, a zatim potičite te interese i talente, čak i ako nisu isti kao vaši« (»Teaching Our Children«, *Ensign*, travanj 1994., 62).

- Zašto je važno da roditelji razumiju osobne sposobnosti i potrebe svakog svojeg djeteta?
- Kakva šteta može nastati kada roditelji prisile djecu na aktivnosti ili iskustva koja nisu u skladu s njihovim osobnim talentima i interesima?
- Što mogu roditelji učiniti kako bi razvijali talente i sposobnosti svakog svojeg djeteta?

Da biste pomogli polaznicima primijeniti ovo načelo, zatražite od njih da navedu neke od načina na koje se djeca u istoj obitelji mogu razlikovati jedno od drugoga i od roditelja. Dok to čine, polaznici mogu koristiti vlastita iskustva kao roditelji ili svoja iskustva sa svojim roditeljima te braćom i sestrama. Zapišite njihove ideje na ploču. Zatim raspravite o određenim talentima ili karakteristikama na popisu. Raspravite o određenim talentima ili karakteristikama postavljajući pitanja poput sljedećih:

- Što roditelji mogu učiniti kako bi ohrabрили dijete da nastavi razvijati taj talent?
- Ako dijete ima tu karakteristiku, što roditelji mogu učiniti kako bi ga podučili da bude puno ljubavi i srdačnosti?
- Na koje načine dijete s tim talentom može pridonijeti kućnoj obiteljskoj večeri?

Naglasite da su roditelji koji razumiju sposobnosti i karakteristike svakog djeteta bolje sposobni disciplinirati svoju djecu. Pozovite polaznike da pročitaju sljedeći savjet koji je dao Starješina James E. Faust dok je služio u Zboru dvanaestorice apostola (stranica 47 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Jedan od najtežih izazova za roditelje je prikladno disciplinirati djecu. Odgajanje djece vrlo je osobno. Svako je dijete drugačije i jedinstveno. Ono što funkcionira s jednim, ne mora funkcionirati s drugim. Ne znam tko je dovoljno mudar da kaže koja je vrsta discipline prestroga, a koja preblaga, osim samih roditelja djece, koji ih najviše vole. Za roditelje je to stvar razborite odluke popraćene molitvom. Zasigurno je sveobuhvatno načelo discipliniranja djece to da mora biti motivirano više ljubavlju nego kaznom« (u Conference Report, listopad 1990., 41; ili *Ensign*, studeni 1990., 34).

- Koja su vam iskustva pomogla razumjeti da se disciplina mora provoditi u skladu sa potrebama i okolnostima svakog djeteta?

Djeca imaju pravo na ljubav svojih roditelja.

Naglasite da je jedna od najvažnijih stvari koju roditelji mogu učiniti to da stvore osjećaj ljubavi, prijateljstva i sreće u svome domu. Iznesite sljedeće izjave:

Dok je služio u Zboru dvanaestorice apostola, starješina Gordon B. Hinckley je rekao: »Kako je sretno, kako blagoslovljeno dijete koje osjeća privrženost svojih roditelja. Ta će toplina i ta ljubav donijeti slatke plodove u godinama koje dolaze« (u Conference Report, listopad 1978., 25; ili *Ensign*, studeni 1978., 18).

Starješina Marlin K. Jensen iz sedamdesetorice je rekao: »Poput mnogo toga što je vrijedno u životu, naše potrebe za prijateljstvom često su najbolje zadovoljene u domu. Ako naša djeca osjećaju prijateljstvo u obitelji, međusobno te s roditeljima, neće očajnički tražiti prihvaćanje izvan obitelji« (u Conference Report, travanj 1999., 81; ili *Ensign*, svibanj 1999., 64).

- Čega se možete sjetiti iz svoga djetinjstva što vam je pomoglo da se osjećate voljenima? Na koje su načine ti osjećaji ljubavi utjecali na vas u vašem životu?
- Što roditelji mogu učiniti u svojim domovima kako bi pomogli djeci da znaju kako ih vole?

Naglasite da je komunikacija posebno važna dok roditelji nastoje stvoriti odnos pun ljubavi sa svojom djecom. Starješina M. Russell Ballard je savjetovao: »Ništa nije važnije u odnosu između članova obitelji od otvorene, iskrene komunikacije. To je posebice istinito za roditelje koji pokušavaju podučiti svoju djecu evanđeoskim načelima i mjerilima. Sposobnost savjetovanja s našom mladeži te, što je možda još važnije, uistinu slušati njihove brige, temelj je na kojem se izgrađuju uspješni odnosi. Često će ono što vidimo u očima i ono što osjećamo u srcu više reći od onog što čujemo ili kažemo« (u Conference Report, travanj 1999., 114; ili *Ensign*, svibanj 1999., 86–87).

- Što roditelji mogu učiniti da bi dobro komunicirali sa svojom djecom? (Odgovori mogu uključivati one na sljedećem popisu.)
 - a) Budite neumorni slušatelj. Kada je potrebno, ponovite ono što ste razumjeli iz onoga što djeca kažu. To će im pokazati da zaista slušate, a pomoći će vama da budete sigurni da razumijete.
 - b) Provodite vrijeme razgovarajući s djecom i slušajući ih čak i kad su vrlo mlada – čak i prije nego što mogu govoriti.
 - c) Budite zainteresirani za njihove zamisli.
 - d) Započnite razgovore za vrijeme obroka.
 - e) Provodite vrijeme nasamo razgovarajući s njima.

Kako biste naglasili da roditelji trebaju provoditi vrijeme nasamo sa svakim od svoje djece, iznesite sljedeći savjet Starješine Roberta D. Halesa iz Zbora dvanaestorice apostola: »Provodite vrijeme sa svakim [vašim] djetetom ponaosob dopuštajući im da izaberu aktivnost i temu razgovora. Uklonite ometanja« (u Conference Report, travanj 1999., 41; ili *Ensign*, svibanj 1999., 33).

Za više ideja o načelima dobre komunikacije, pogledajte na stranice 23-26 u lekciji 5.

Zlostavljanje djece vrijeđa Boga.

Pročitajte s polaznicima Matej 18:6. Objasnite da roditelji nikada ne smiju zlostavljati svoju djecu ni na kakav način.

- Koji su neki od oblika zlostavljanja djece? (Razmislite o zapisivanju popisa odgovora polaznika na ploču. Odgovori mogu uključivati sljedeće.)
 - a) Nasilni bijes
 - b) Vikanje
 - c) Prijetnje
 - d) Fizički napad
 - e) Bilo kakav seksualni kontakt ili neprimjereno dodirivanje
 - f) Omalovažavajuće primjedbe
 - g) Uskraćivanje privrženosti
 - h) Izlaganje neprimjerenim filmovima, šalama, jeziku, časopisima ili materijalu na Internetu
 - i) Neprikladno izlaganje okolini
 - j) Zanemarivanje, uključujući nedostatak zdravstvene njege i nedovoljno nadgledanje ili discipliniranje
- Na koje načine ovi postupci štete djeci?

Nakon rasprave o ovom pitanju, objasnite kako se ponekad odrasli, koji su bili zlostavljani u djetinjstvu, ponašaju prema djeci na isti negativan način, ne shvaćajući koliko je štetno njihovo ponašanje. Ponekad mogu osjećati da su nesposobni samostalno promijeniti svoje ponašanje. Naglasite da ljudi koji su se ponašali nasilno mogu promijeniti svoje ponašanje kad ponizno traže Gospodinovu pomoć i vodstvo.

Oni koji žele pomoć u razumijevanju i mijenjanju svojeg nasilnog ponašanja mogu se obratiti svome biskupu. On će ih moći savjetovati. On također može preporučiti sredstva u zajednici koja osiguravaju pomoć sukladnu crkvenim standardima.

Pročitajte s polaznicima Nauk i saveze 121:41–44.

- Na koje se načine ovi stihovi odnose na način kojim roditelji discipliniraju svoju djecu?

Dok je služio kao prvi savjetnik u Prvom predsjedništvu, predsjednik Gordon B. Hinckley je podučavao:

»Djeca ne trebaju batine. Ona trebaju ljubav i ohrabrivanje. Ona trebaju očeve u koje se mogu ugledati s poštivanjem umjesto sa strahom. Iznad svega, ona trebaju primjer...

Moja molba... je molba da spasimo djecu. Previše ih živi u boli i strahu, usamljeno i očajno. Djeca trebaju svjetlost sunca. Ona trebaju sreću. Trebaju ljubav i njegovanje. Trebaju ljubaznost, osvježenje i privrženost. Svaki dom, bez obzira koliko košta, može priskrbiti okolinu punu ljubavi, koja će biti okolina spasenja« (u Conference Report, listopad 1994., 74–75; ili *Ensign*, studeni 1994., 54).

Predsjednik Brigham Young, drugi predsjednik Crkve je podučavao:

»Odgajajte svoju djecu u ljubavi i strahu Gospodnjem, proučite njihove sklonosti i odlike i ponašajte se prema njima u skladu s time, nikada ne dopuštajući sebi da ih ispravljate u trenu srdžbe; podučite ih da vas vole radije nego da vas se boje« (*Discourses of Brigham Young*, izabrao John A. Widtsoe [1954.], 207).

Djeca unose veliku radost u život svojih roditelja.

Istaknite kako je važno da se roditelji sjećaju svojih svetih i svećanih odgovornosti, ali je također važno da razmišljaju o radosti koju njihova djeca donose u njihove živote. Dok je služio u Zboru dvanaestorice apostola, Starješina James E. Faust je primijetio: »Dok je nekoliko ljudskih izazova veće od izazova dobrog roditeljstva, malo prilika pruža veći potencijal za sreću« (u Conference Report, listopad 1990., 40; ili *Ensign*, studeni 1990., 32; vidi također stranicu 46 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*).

Pozovite zadužene polaznike da kratko ispričaju o radosti koju njihova djeca donose u njihove živote (vidi »Priprema«, točka 4). Ovisno o vremenu, razmislite o tome da iznesete svoje osjećaje o radosti koju su djeca donijela u vaš život.

Zaključak

Naglasite da su djeca dar našeg Nebeskog Oca. Kao što je psalmist rekao: »Djeca su baština Gospodinova« (Psalmi 127:3; op. prev. prevedeno po engleskom

izvorniku). Kada zemaljski roditelji prime djecu Nebeskog Oca u svoj dom, oni preuzimaju odgovornost da ih vole, njeguju, podučavaju i vode u vječni život.

Pogledajte na stranice 33-36 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za -proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Dragocjena djeca, Božji dar«, predsjednika Thomasa S. Monsona. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

Potaknite polaznike da donesu svoje priručnike na sljedeći sat.

Dodatni pomoćni materijal

Izjave koje će odgovoriti na potrebe onih koji nemaju tradicionalnu obiteljsku situaciju

Kako biste odgovorili na okolnosti polaznika koji nisu u tradicionalnim obiteljskim situacijama, pročitajte jednu ili više sljedećih izjava:

Starješina Boyd K. Packer iz Zbora dvanaestorice apostola je objasnio: »Svakoj duši koja po prirodi ili okolnostima nije primila blagoslov braka i roditeljstva, ili koja bez krivnje mora biti sama u odgajanju djece i radu za njihovo uzdržavanje, neće biti uskraćeni nikakvi blagoslovi u vječnosti, pod uvjetom da obdržava zapovijedi. Kao što je predsjednik Lorenzo Snow [peti predsjednik Crkve] obećao: 'To je sigurno i nedvojbeno'« (u Conference Report, listopad 1993., 30; ili *Ensign*, studeni 1993., 23).

Predsjednik Harold B. Lee, jedanaesti predsjednik Crkve je rekao: »[Žene] kojima su bili uskraćeni blagoslovi supruge i majke u ovome životu, koje u svojem srcu kažu: da sam mogla, učinila bih, ili dala bih kad bih imala, ali ne mogu jer nemam, Gospodin će vas blagosloviti kao da ste učinile, a budući će svijet nadoknaditi onima koje žele u svojim srcima pravedne stvari koje, ne svojom krivnjom, nisu mogle učiniti« (»Maintain Your Place As a Woman«, *Ensign*, veljača 1972., 56).

Starješina Gene R. Cook iz sedamdesetorice je objasnio: »Ponekad obitelj ima samo jednog roditelja zbog smrti ili razvoda. Ponekad je samo jedan roditelj član Crkve. Ponekad je jedan manje aktivniji od drugoga. Svejedno, jedan duhovno motiviran roditelj može uspješno podignuti obitelj za Gospodina. Neki od najboljih muškaraca i žena koje sam upoznao dolaze iz takvih obitelji. Neka Gospodin uvijek blagoslovi one dobre majke i očeve koji misle da moraju to činiti 'sami', ali zapravo odgajaju svoju djecu pod vodstvom Gospodina« (*Raising Up a Family to the Lord* [1993.], xv).

1. dio: Očeve uloge

Svrha	Pomoći polaznicima da razumiju kako očevi ispunjavaju svoje svete uloge te kako očevi i majke mogu pomagati jedni drugima kao jednaki partneri.
Priprema	<ol style="list-style-type: none">1. Pronađite načine na koje možete primijeniti načela u poglavlju »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovome priručniku).2. Razmislite o naucima i načelima iznesenim u debelo otisnutim naslovima lekcije. Tijekom tjedna razmislite o načinima podučavanja ovih nauka i načela. Tražite vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.3. Podsjetite sudionike da donesu svoje primjerke priručnika <i>Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike</i> na nastavu.

Predloženi tijek lekcije

Očevi i majke trebaju zajedno raditi kako bi priskrbili štiti vjere svakom od svoje djece.

Napišite *Štit vjere* na ploču. Pročitajte s polaznicima Nauk i saveze 27:15, 17.

- Na koje je načine vjera poput štita?

Pročitajte sljedeću izjavu starješine Boyda K. Packera, vršitelja dužnosti predsjednika Zbora dvanaestorice apostola. Zatražite od polaznika da pažljivo slušaju kako bi vidjeli zašto djeca trebaju primiti »štiti vjere« kod kuće.

»Naum našeg Nebeskog Oca traži da, poput stvaranja samog života, štiti vjere bude načinjen i oblikovan u obitelji. Ne mogu postojati dva ista. Svaki mora biti ručno oblikovan osobnim odlikama.

Naum koji je Otac stvorio ima namjeru da muškarac i žena, suprug i supruga, zajedno radeći, naoružaju svako dijete pojedinačno štitiom vjere načinjenim da se pričvrsti tako čvrsto da se ne može strgnuti niti biti probijen gorućim strijelama.

Potrebna je postojana snaga oca da zakuca metalni dio, te nježne ruke majke da ga ispoliraju i pričvrste. Ponekad to ostaje na jednom roditelju da učini sam. Teško je, ali se može učiniti.

U Crkvi možemo podučavati o materijalima od kojih je štiti vjere napravljen: pobožnost, hrabrost, čistoća, pokajanje, opraštanje, suosjećanje. U Crkvi možemo naučiti kako ćemo ih sakupiti i zajedno uklopiti. Ali sama izrada i pričvršćivanje štita vjere pripada obiteljskom krugu. Inače bi mogao popustiti i otpasti u krizi« (u Conference Report, travanj 1995., 8; ili *Ensign*, svibanj 1995., 8).

- Što ova izjava podučava o ulogama očeva i majki?

Zatražite od polaznika da okrenu na »Obitelj: Proglas svijetu« na stranici iv u priručniku *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike* (vidi također stranicu viii u ovome priručniku). Pročitajte s njima sljedeća načela iz sedmog odlomka proglaša:

»Po božanskoj zamisli, očevi trebaju predsjedavati svojim obiteljima u ljubavi i pravednosti i odgovorni su da pribave sve neophodno za život i za zaštitu svojih obitelji. Majke su primarno odgovorne za odgoj svoje djece. U ovim svetim odgovornostima, očevi i majke su obvezatni pomagati jedno drugome kao ravnopravni supružnici. Nemoć, smrt ili druge okolnosti mogu zahtijevati pojedinačna prilagođavanja.«

Objasnite da su ova lekcija i lekcija 11 o svetim ulogama očeva i majki. Iako je jedna lekcija usmjerena na očeve, a druga na majčine uloge, dvije se lekcije mogu primijeniti i na očeve i na majke, koji »su obvezatni pomagati jedno drugome kao ravnopravni supružnici.« Lekcije također pomažu samohranim roditeljima koji čine sve što mogu da, uz pomoć Gospodina, ispune obje uloge.

Očevi trebaju predsjedavati u ljubavi i pravednosti.

Skrenite pažnju polaznika na sljedeću izjavu iz proglaša o obitelji: »Po božanskoj zamisli, očevi trebaju predsjedavati svojim obiteljima u ljubavi i pravednosti.« Objasnite da riječ *predsjedavati* znači voditi i upravljati te preuzeti odgovornost za dobrobit obitelji.

Naglasite da kada muškarac ispunjava svoju odgovornost predsjedavanja u domu, on djeluje u partnerstvu sa svojom ženom. Predsjednik Howard W. Hunter, četrnaesti predsjednik Crkve je savjetovao: »Muškarac koji obnaša svećeništvo prihvaća svoju ženu kao partnera u vođenju doma i obitelji s punim znanjem i punim sudjelovanjem u svim odlukama koje se odnose na to... Kako je određeno od Boga, odgovornost predsjedavanja u domu leži na obnašatelju svećeništva (vidi Mojsije 4:22). Gospodin je namjeravao da žena bude pomoć muškarcu (*pomoć* označava jednakost), to jest, suradnica koja je jednaka i neophodna u punom partnerstvu. Predsjedavanje u pravednosti traži podijeljenu odgovornost između muža i žene; zajedno djelujete sa znanjem i sudjelovanjem u svim obiteljskim pitanjima. Kad bi muškarac u usmjeravanju svoje obitelji djelovao neovisno o osjećajima i savjetu svoje žene ili bez obaziranja na njih, to bi značilo nametanje nepravednog dominiranja« (u Conference Report, listopad 1994., 68; ili *Ensign*, studeni 1994., 50–51).

Predsjednik Spencer W. Kimball, dvanaesti predsjednik Crkve, podučavao je da očevi »moraju predsjedavati kao što Isus Krist predsjedava nad svojom Crkvom – u ljubavi, služenju, nježnosti i primjeru« (u Conference Report, travanj 1976., 68; ili *Ensign*, svibanj 1976., 45).

- Zašto je važno za očeve da predsjedavaju u ljubavi i pravednosti?

Dok je služio kao prvi savjetnik u Prvom predsjedništvu, predsjednik Gordon B. Hinckley je izjavio očevima: »Vaša je osnovna i neizbježna odgovornost da budete glava obitelji. To ne nosi sa sobom nikakve naznake diktature ili nepravednog dominiranja. To sa sobom nosi nalog očevima da skrbe za potrebe svojih obitelji. Te su potrebe veće od hrane, odjeće i zaštite. Te potrebe uključuju pravedno usmjerenje i podučavanje, primjerom kao i uputom, o osnovnim načelima iskrenosti, poštenja, služenja, poštivanja prava drugih, te

razumijevanja da smo odgovorni za ono što činimo u ovom životu, ne samo jedni drugima, već i Bogu na nebu, koji je naš Vječni Otac« (u Conference Report, listopad 1993., 78–79; ili *Ensign*, studeni 1993., 60).

Predsjednik Howard W. Hunter je rekao: »Ohrabrujemo vas braćo da se sjetite kako je svećeništvo samo pravedna vlast. Zaslužite poštovanje i povjerenje svoje djece kroz svoj odnos s njima pun ljubavi« (u Conference Report, listopad 1994., 69; ili *Ensign*, studeni 1994., 51).

Kako biste pomogli polaznicima razumjeti što očevi moraju činiti kako bi dali duhovno vodstvo svojoj djeci, recite im neka otvore stranice 39-40 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Zajedno s polaznicima pročitajte i raspravite o sljedećoj izjavi koju je dao predsjednik Ezra Taft Benson, trinaesti predsjednik Crkve:

»S ljubavlju u srcu za očeve u Izraelu, htio bih predložiti deset određenih načina na koje očevi mogu pružiti duhovno vodstvo svojoj djeci:

1. Pružajte svojoj djeci očeve blagoslove. Krstite i potvrdite svoju djecu. Zaredite svoje sinove u svećeništvo. To će postati važni duhovni događaji u životima vaše djece.
2. Osobno vodite obiteljske molitve, svakodnevno čitanje Svetih pisama i tjedne kućne obiteljske večeri. Vaša će osobna uključenost pokazati vašoj djeci koliko su zapravo važne ove aktivnosti.
3. Kao obitelj pohađajte zajedno crkvene sastanke kada je god to moguće. Bogoštovanje kao obitelj, pod vašim vodstvom, iznimno je važno za duhovnu dobrobit vaše djece.
4. Idite na sastanke sa svojim kćerima i izlazite sa svojim sinovima. Idite kao obitelj na kampiranja i izlete, razne utakmice i priredbe, školske programe, itd. Velika je razlika kada je i tata prisutan.
5. Izgradite običaj obiteljskih godišnjih odmora, putovanja i izlazaka. Vašoj će djeci ove uspomene zauvijek ostati u sjećanju.
6. Održavajte redovne 'jedan na jedan' sastanke sa svojom djecom. Dopustite im da pričaju o onome o čemu žele. Podučavajte ih evanđeoskim načelima i ispravnim vrijednostima. Recite im da ih volite. Osobno vrijeme s vašom djecom njima govori gdje su tatini prioriteti.
7. Podučite svoju djecu da rade i pokažite im vrijednost rada za dostojan cilj. Osnivanje proračuna za misiju i školovanje pokazuje vašoj djeci što tata smatra važnim.
8. Potičite dobru glazbu, umjetnost i literaturu u vašim domovima. Domovi koji imaju duh profinjenosti i ljepote zauvijek će blagosloviti živote vaše djece.
9. Redovito posjećujte hram s vašom suprugom, koliko vam udaljenost to omogućava. Tada će vaša djeca bolje razumjeti važnost hramskog braka, hramskih zavjeta i vječne obitelji.
10. Neka vaša djeca vide vašu radost i zadovoljstvo služenja u Crkvi. To bi ih moglo zaraziti, pa će i oni željeti služiti u Crkvi te će voljeti kraljevstvo« (u Conference Report, listopad 1987., 62–63; ili *Ensign*, studeni 1987., 50–51).

Očevi trebaju osigurati svojim obiteljima životne potrepštine i zaštitu.

Podsjetite polaznike da proglas o obitelji navodi kako su očevi »odgovorni... da pribave sve neophodno za život... svojih obitelji«.

- Koje su neke od vremenitih životnih potrebi? (Odgovori mogu uključivati hranu, novac, odjeću i krov nad glavom.) Na koje načine očevi trebaju pribavljati te stvari?

Predsjednik Howard W. Hunter je rekao: »Vi koji držite svećeništvo imate odgovornost, osim ako ste onesposobljeni, da pružate vremenito uzdržavanje svojoj ženi i djeci. Nitko ne može prebaciti teret odgovornosti na drugoga, čak niti na svoju ženu. Gospodin je zapovjedio da žene i djeca imaju pravo da ih uzdržavaju njihovi muževi i očevi (vidi NiS 83:1; 1. Timoteju 5:8)... Potičemo vas da učinite sve što je u vašoj moći kako biste omogućili svojoj ženi da ostane kod kuće i brine se za djecu dok vi priskrbujete za obitelj najbolje što možete« (u Conference Report, listopad 1994., 69; ili *Ensign*, studeni 1994., 51).

- Koje su neke od duhovnih životnih potrebi? (Odgovori mogu uključivati svjedočanstvo, ljubav, svakodnevnu molitvu i proučavanje Svetih pisama, podučavanje evanđelja i svećeničke uredbe.) Što očevi mogu učiniti da pribave te stvari?
- Kako žena i djeca mogu podržavati napore svoga muža i oca da se skrbi za njih?

Skrenite pažnju polaznika na sljedeću izjavu iz proglašenja o obitelji: »Očevi... odgovorni su da pribave... zaštitu svojih obitelji.«

- Od čega obitelji trebaju zaštitu?
- Na koje načine mogu muževi i očevi pribaviti zaštitu svojim obiteljima?

Predsjednik Howard W. Hunter je rekao:

»Pravedan otac štiti svoju djecu svojim vremenom i nazočnošću u njihovim društvenim, obrazovnim i duhovnim aktivnostima i odgovornostima...

Čovjek koji obnaša svećeništvo predvodi svoju obitelj u sudjelovanju u Crkvi tako da oni mogu upoznati evanđelje i biti pod zaštitom saveza i uredbi. Ako želite uživati u blagoslovima Gospodnjim, morate urediti svoje domove. Zajedno sa svojom ženom, vi određujete duhovno ozračje u svom domu. Vaša je prva obveza da uredite svoj vlastiti duhovni život kroz redovito proučavanje Svetih pisama i svakodnevnu molitvu. Osigurajte i poštujujte svoje svećeničke i hramske saveze te ohrabrite svoju obitelj da čini isto« (u Conference Report, listopad 1994., 69; ili *Ensign*, studeni 1994., 51).

- Koji su neki od primjera kada ste vidjeli očeve kako ispunjavaju svoje svete odgovornosti?

Bilješka: Ako podučavate ovu lekciju samostalno i ne planirate podučavati lekciju 11, razmislite o tome da porazgovarate o sljedećoj izjavi iz proglašenja o obitelji: »U [svojim] svetim odgovornostima, očevi i majke su obvezatni pomagati jedno drugome kao ravnopravni supružnici.« Lekcija 11 uključuje pomoć u razgovoru o ovoj istini (vidi stranice 56–57).

Zaključak

Potaknuti Duhom, posvjedočite o istinama o kojima ste raspravljali u lekciji.

Pogledajte na stranice 37-40 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Očevima u Izraelu«, koji je dao predsjednik Ezra Taft Benston. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članka u priručniku za proučavanje za polaznike.

Podsjetite polaznike da donesu svoje priručnike na sljedeći sat.

Svrha Pomoći polaznicima da razumiju kako majke ispunjavaju svoje svete uloge te kako majke i očevi mogu pomagati jedni drugima kao jednaki partneri.

Priprema

1. Pregledajte načela pod naslovom »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovome priručniku). Tražite načine na koje ćete primijeniti ta načela u vašim pripremama za podučavanje.
2. Pročitajte debelo otisnute naslove u lekciji koji ocrtavaju nauke i načela lekcije. Kao dio vaše pripreme, razmišljajte o ovim naucima i načelima tijekom cijelog tjedna, tražeći vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.
3. Podsjetite polaznike da donesu svoje primjerke priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike* na nastavu.

Predloženi tijek lekcije

Majke sudjeluju u Božjem djelu.

Kao uvod u ovu lekciju, pročitajte s polaznicima sljedeći izvadak iz obraćanja stariješine Jeffreyja R. Hollanda iz Zbora dvanaestorice apostola (stranica 42 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Nedavno mi je jedna mlada majka napisala kako njena tjeskoba dolazi s tri strane. Jedna od tih je bila da svaki put kada bi čula govor o majčinstvu svetica posljednjih dana, brinula bi jer je osjetila kao da nije dovoljno dobra ili da na neki način nije dorasla zadatku. Drugo, osjećala je kao da cijeli svijet očekuje od nje da podučava svoju djecu čitanje, pisanje, unutarjni dizajn, latinski, računanje i internet, sve prije nego što beba izusti nešto stvarno uobičajeno kao 'gu-gu'. Treće, često je osjećala kako se ljudi prema njoj ponekad ponašaju pokroviteljski, a skoro uvijek bez da su to htjeli, jer savjet koji je primila ili čak komplimenti koje je dobila, čini se, ne odražavaju mentalno ulaganje, duhovno i emocionalno naprežanje, cjelonoćne i cjelodnevne iscrpljujuće zahtjeve koji su ponekad potrebni u nastojanju i želji da bude majkom kakvu se Bog nada da će biti.

No, rekla je, postoji jedna stvar koja ju tjera dalje: Kroz sito i rešetko zbog toga, te kroz povremene suze radi svega toga, *znam duboko u sebi da činim Božje djelo*. Znam da sam u svojem majčinstvu u vječnom suradništvu s njim. Duboko sam dirnuta time što Bog pronalazi svoju krajnju svrhu i značenje u tome što je roditelj, iako ga neka od njegove djece rasplaču.

'Ove se spoznaje', kaže ona, 'nastojim sjetiti u onim neizbježno teškim danima kada me sve to pomalo nadvlada. Možda su upravo naša nesposobnost i zabrinutost ono što nas potiče da posegnemo za njim, te povećava njegovu sposobnost

da posegne natrag prema nama. Možda se on potajno nada da ćemo biti tjeskobni', kaže ona, 'i da ćemo moliti za njegovu pomoć. Vjerujem da tada on može podučavati ovu djecu direktno, preko nas, ali bez ikakvog otpora. Ta mi se ideja sviđa', kaže na kraju. 'Daje mi nadu. Ukoliko mogu biti dostojna pred svojim Ocem na nebu, možda njegovo vodstvo našoj djeci može biti neometano. Možda to onda može biti njegovo djelo i njegova slava u veoma doslovnom smislu'« (u Conference Report, travanj 1997., 47; ili *Ensign*, svibanj 1997., 36).

Pozovite one koje podučavate da iznesu svoje osjećaje o tome kako majke sudjeluju u Božjem djelu.

Majke su primarno odgovorne za odgoj svoje djece.

Zatražite od sudionika da pogledaju na stranicu iv priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Skrenite njihovu pažnju na sljedeću izjavu u sedmom odlomku proglašenja o obitelji: »Majke su primarno odgovorne za odgoj svoje djece.«

- Na koje načine majke njeguju svoju djecu? (Pozovite polaznike da iznesu iskustva koja pokazuju dobar utjecaj majki. Zatim iznesite sljedeće izjave.)

Starješina Richard G. Scott iz Zbora dvanaestorice apostola je rekao: »Kao majka koju vodi Gospodin, vi u vašoj djeci pletete strukturu karaktera od niti istine kroz pažljive upute i vrijedan primjer. Vi usađujete u srca i umove svoje djece pune povjerenja odlike poštenja, vjere u Boga, dužnosti, poštivanja prema drugima, ljubaznosti, samopouzdanja, te želje da pridonose, da uče i da daju. Nijedan dječji vrtić to ne može učiniti. To je vaše sveto pravo i povlastica« (u Conference Report, listopad 1996., 102; ili *Ensign*, studeni 1996., 74).

Predsjednik Boyd K. Packer, vršitelj dužnosti predsjednika Zbora dvanaestorice apostola je primijetio: »Nema podučavanja koje je jednako, više duhovno nagrađujuće ili uzvišujuće od onog kada majka podučava svoju djecu« (»Teach the Children«, *Ensign*, veljača 2000., 16).

Da biste iznijeli više ideja o tome kako majke mogu njegovati svoju djecu, neka polaznici okrenu na stranice 43-45 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Zatražite od njih da pronađu 10 prijedloga koje je dao predsjednik Ezra Taft Benson o tome što majke mogu učiniti da bi provele korisno vrijeme sa svojom djecom. Dok polaznici nalaze ove prijedloge, navodite ih na ploči kako je pokazano. Raspravite o dobrim stranama korištenja svakog prijedloga.

1. Budite na raskrižjima.	6. Budite zajedno za vrijeme obroka.
2. Budite pravi prijatelj.	7. Svakodnevno čitajte Sveta pisma.
3. Čitajte svojoj djeci.	8. Činite stvari kao obitelj.
4. Molite se sa svojom djecom	9. Podučavajte svoju djecu.
5. Održavajte tjedne kućne obiteljske večeri.	10. Uistinu volite svoju djecu.

Istaknite da su proroci posljednjih dana naglasili važnost toga da majke ostanu kod kuće s djecom radije nego da rade. Pročitajte sljedeću izjavu predsjednika Gordona B. Hinckleyja, petnaestog predsjednika Crkve:

»Postoje neke žene (zapravo, ima ih sve više) koje moraju raditi da bi priskrbile za potrebe svoje obitelji. Vama kažem, činite najbolje što možete. Nadam se, ako ste zaposlene u punom radnom vremenu, da to činite kako biste osigurale zadovoljenje osnovnih potrebi, a ne samo da biste ugodile želji za dotjeranim domom, skupim autima i drugim luksuznim stvarima. Najveći posao koji će svaka majka ikada obaviti bit će njegovanje, podučavanje, uzdizanje, ohrabrivanje i odgajanje djece u pravednosti i istini. Nitko drugi ne može odgovarajuće zauzeti njeno mjesto« (u Conference Report, listopad 1996., 93; ili *Ensign*, studeni 1996., 69).

- Koje će žrtve obitelji možda morati podnijeti kako bi slijedile ovaj savjet?

Dok završavate ovaj dio lekcije, pročitajte jednu ili obje sljedeće izjave:

Dok je služio kao prvi savjetnik u Prvom predsjedništvu, predsjednik Gordon B. Hinckley je rekao: »Podsjećam majke svugdje na svetost vašeg poziva. Nitko drugi ne može odgovarajuće zauzeti vaše mjesto. Nijedna odgovornost nije veća, nijedna obveza nije više vezujuća od one da odgojite u ljubavi, miru i poštenju one koje ste donijeli na svijet« (u Conference Report, listopad 1993., 79; ili *Ensign*, studeni 1993., 60).

Govoreći majkama, starješina Jeffrey R. Holland je rekao: »Vaša je velika tradicija Eve, majke cijele ljudske obitelji, one koja je razumjela kako ona i Adam *moraju* pasti da bi 'ljudi (muškarci i žene) bili' [2. Nefi 2:25] te da bi postojala radost. Vaša je velika tradicija Sare, Rebeke i Rahele, bez kojih ne bi moglo biti veličanstvenih patrijarhalnih obećanja Abrahamu, Izaku i Jakovu, koja nas sve blagoslivljaju. Vaša je velika tradicija Loide i Eunike [vidi 2. Timoteju 1:5] i majki 2000 Helamanovih ratnika. Vaša je velika tradicija Marije, odabrane i predodređene, prije nego što bijaše ovoga svijeta, da začne, nosi i rodi samoga Sina samoga Boga. Zahvaljujemo svima vama, uključujući našim vlastitim majkama, i kažemo vam kako nema ničeg važnijeg na ovom svijetu od toliko izravnog sudjelovanja u Božjem djelu i slavi, u ostvarivanju smrtnosti i zemaljskog života njegovih kćeri i sinova kako bi besmrtnost i život vječni mogli doći u onim celestijalnim nebeskim kraljevstvima« (u Conference Report, travanj 1997., 48; ili *Ensign*, svibanj 1997., 36; vidi također stranice 42-43 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*).

Otac i majka su dužni pomagati jedno drugome kao ravnopravni partneri.

Bilješka: Ako podučavate ovu lekciju samu za sebe, a niste podučavali lekciju 10, razmislite o tome da započnete ovaj dio lekcije s izjavom predsjednika Boyda K. Packera na stranici 49 ovoga priručnika.

Skrenite pažnju polaznika na sljedeću izjavu iz proglašenja o obitelji: »U [svojim] svetim odgovornostima, očevi i majke su obvezatni pomagati jedno drugome kao ravnopravni supružnici.«

- Što za muža i ženu znači biti ravnopravnim partnerima u svojim odgovornostima?

Istaknite da su muž i žena, koji rade zajedno kao ravnopravni partneri, ujedinjeni u svojim naporima. Oni će podržavati jedan drugoga i oslanjati se na međusobne snage i talente. Svaki vjenčani par može primiti vodstvo od Gospodina u odlučivanju o tome kako da podrže jedan drugoga u svojim odgovornostima. Oni mogu donositi odluke na temelju božanski objavljenih načela te jedinstvenih snaga i sposobnosti svakog partnera.

- Što muž može učiniti kako bi podržao svoju ženu u njezinim odgovornostima u odgajanju djece?
- Što žena može učiniti kako bi podržala svoga muža u njegovim odgovornostima da predsjedava i priskrbljuje?
- Koje ste primjere vidjeli kod muža i žene koji se međusobno uspješno podržavaju u brizi za njih i podučavanju svoje djece?

Zaključak

Pročitajte s polaznicima Nauk i saveze 64:33–34.

- Kako se ovi stihovi odnose na odgovornosti oca i majke?

Naglasite da majke i očevi zaista »[polažu] temelj za veliko djelo.« Svakodnevni se zadaci u odgoju djece ponekad mogu činiti malim i beznačajnim, ali »iz onoga što je maleno proizlazi ono što je veliko.« Kada otac i majka rade zajedno kako bi ispunili svoje svete odgovornosti, njihova će obitelj primiti velike blagoslove od Gospodina.

Potaknuti Duhom, iznesite svoje uvjerenje o istinama o kojima ste raspravljali u lekciji.

Pogledajte na stranice 41-45 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članke »Zato što je majka«, starješine Jeffreyja R. Hollanda i »Majkama u Sionu«, predsjednika Ezre Taft Benson. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

Svrha	Pomoći polaznicima da razumiju kako su roditelji odgovorni za podučavanje svoje djece kroz primjere i upute te za traženje božanskog nadahnuća u svim svojim naporima pri podučavanju.
Priprema	<ol style="list-style-type: none">1. Dok se budete pripremali za podučavanje, tražite načine na koje ćete slijediti načela u poglavlju »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovom priručniku).2. Pročitajte debelo otisnute naslove u lekciji. Ovi naslovi daju pregled nauka i načela u ovoj lekciji. Kao dio vaše pripreme, razmislite o načinima kojima biste pomogli polaznicima da primijene te nauke i načela. Tražite vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.

**Predloženi tijek
lekcije****Roditelji su dužni podučavati svoju djecu.**

Ispričajte sljedeću priču koju je iznio predsjednik Gordon B. Hinckley, petnaesti predsjednik Crkve:

»Nedugo poslije našeg vjenčanja, izgradili smo svoj prvi dom. Imali smo vrlo malo novca. Sam sam obavio veći dio posla... Planiranje okoliša bilo je u potpunosti moja odgovornost. Prvo od mnogih stabala koje sam posadio bio je rogač bez trnja... Bio je to samo izdanak stabla, možda oko 2 cm u promjeru. Bio je tako gibak da sam ga lako mogao saviti u bilo kojem smjeru. Malo sam obraćao pažnju na njega tijekom godina.

Tada jednog zimskog dana, kada na stablu nije bilo lišća, slučajno sam pogledao kroz prozor na njega. Primijetio sam da se naginje prema zapadu, izobličeno i izvan ravnoteže. Nisam mogao vjerovati. Izašao sam van i naslonio se na njega kao da ga želim uspraviti. Ali deblo je sada bilo oko 20 cm u promjeru. Moja snaga nije značila ništa prema njemu...

Kad je bilo posađeno, komad konopca držao bi ga na mjestu protiv snage vjetra. Mogao sam i trebao sam staviti taj konopac uz vrlo malo napora. Ali nisam, i ono se savilo pred snagama koje su se okomile na njega« (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997.], 419–20).

- Kako se iskustvo predsjednika Hinckleyja može primijeniti na odgovornost roditelja da podučavaju djecu? (Dok polaznici raspravljaju o tom pitanju, zajedno s njima pročitajte Izreke 22:6.)

Govoreći o svome iskustvu sa stablom, predsjednik Hinckley je rekao: »Vidio sam mnogo puta nešto slično kod djece čije sam živote pratio. Činilo se da su se roditelji koji su ih donijeli na svijet gotovo odrekli svoje odgovornosti. Posljedice su bile tragične. Nekoliko jednostavnih sidara dalo bi im snagu

da se odupru silama koje su oblikovale njihov život« (*Teachings of Gordon B. Hinckley*, 420).

Objasnite da je Gospodin dao roditeljima svetu dužnost da podučavaju svoju djecu. Ovu se odgovornost ne smije olako uzimati ili prepuštati drugima. Starješina M. Russell Ballard iz Zbora dvanaestorice apostola je naglasio:

»Mi ne možemo i ne smijemo dozvoliti školi, zajednici, televiziji, ili čak i crkvenim organizacijama da daju vrijednosti našoj djeci. Gospodin je dao tu odgovornost majkama i očevima. To je odgovornost od koje ne možemo bježati i koja se ne može prenijeti na drugoga. Drugi mogu pomoći, ali roditelji ostaju odgovorni. Stoga, mi moramo čuvati svetost našeg doma jer je to mjesto gdje djeca razvijaju svoje vrijednosti, stavove i navike za svakodnevni život« (u Conference Report, travanj 1991., 106; ili *Ensign*, svibanj 1991., 79–80).

- Zašto je važno za roditelje da podučavaju svoju djecu umjesto da prepuste tu odgovornost drugima? Kakvi su rizici kada roditelji ne ispune ovu odgovornost?
- Na koje načine članovi šire obitelji poput djedova i baka te braće i sestara mogu podržati napore roditelja da poduče svoju djecu?

Roditelji mogu dobiti nadahnuće u podučavanju svoje djece.

Neka polaznici okrenu na Nauk i saveze 42:14. Objasnite da ovaj stih sadrži važan ključ za roditelje dok podučavaju svoju djecu. Zatim pročitajte stih s polaznicima.

- Koji se ključ nalazi u ovome stihu? (Moramo podučavati s Duhom.) Što znači podučavati s Duhom?

Pročitajte s polaznicima 2. Nefi 32:5 i 33:1. Naglasite da nam Duh, to jest Duh Sveti, može pomoći da znamo što moramo činiti i govoriti. Kada roditelji podučavaju prema poticajima Duha Svetoga, Duh Sveti će prenijeti poruku u srca njihove djece.

Iznesite sljedeći savjet predsjednika Gordona B. Hinckleyja:

»Vi roditelji, volite svoju djecu.. Pazite ih. Ona su tako dragocjena. Tako su veoma, veoma važna. Ona su budućnost. Potrebno vam je više od vaše vlastite mudrosti u njihovom odgajanju. Trebate pomoć od Gospodina. Molite za tu pomoć i slijedite nadahnuće koje primite« (u Conference Report, listopad 1995., 120; ili *Ensign*, studeni 1995., 89).

- Zašto roditelji trebaju nadahnuće u svojim naporima da poduče svoju djecu? Što roditelji mogu učiniti da bi prizvali utjecaj Duha Svetoga dok podučavaju svoju djecu?

Iznesite sljedeću priču koju je ispričao starješina F. Enzo Busche iz sedamdesetorice:

»Jednoga dana, kada su okolnosti zahtijevale od mene da budem kod kuće u neuobičajeno vrijeme, vidio sam iz susjedne sobe kako je naš jedanaestogodišnji sin, koji se upravo vratio iz škole, uputio vrlo ružne riječi svojoj mlađoj sestri. To su bile riječi koje su me uvrijedile, riječi za koje nikada nisam mislio da će ih naš sin upotrijebiti. Moja je prva prirodna reakcija u bijesu bila da ustanem i pođem za njim. Na sreću, morao sam proći cijelu sobu i otvoriti vrata prije nego što sam mogao doći do njega i sjećam se da sam se u tih nekoliko sekundi iskreno pomolio svom Nebeskom Ocu da mi pomogne riješiti situaciju. Preplatio me mir. Nisam više bio bijesan.

Naš je sin, zapanjen što me vidi kod kuće, bio ispunjen strahom kad sam mu prišao. Na svoje iznenađenje čuo sam sebe kako govorim: 'Dobro došao kući, sine!' i pružio sam mu svoju ruku kao pozdrav. I tada sam ga na službeni način pozvao da sjedne do mene u dnevnom boravku radi osobnog razgovora. Začuo sam sebe kako izražavam svoju ljubav za njega. Razgovarao sam s njim o unutarnjoj borbi koju svaki od nas mora voditi svaki dan.

Dok sam izražavao svoje povjerenje u njega, on se rasplakao, priznavajući svoju nedostojnost i osuđujući sebe iznad svake mjere. Sad je moja uloga bila postaviti njegov grijeh na pravo mjesto i utješiti ga. Divan se duh spustio na nas i na kraju smo obojica plakali grleći se u ljubavi i na kraju u radosti. Ono što je moglo biti strašan sukob između oca i sina postalo je, kroz pomoć s nebesa, jedno od najljepših iskustava u našem odnosu, koje obojica nikada nismo zaboravili« (u Conference Report, travanj 1982., 98–99; ili *Ensign*, svibanj 1982., 70).

- Što se moglo dogoditi da je ovaj otac slijedio poriv da djeluje u bijesu?

Zatražite od polaznika da iznesu iskustva kada ih je Duh Sveti vodio u podučavanju ili pomaganju djetetu na određen način, možda na način koji nisu u početku planirali.

- Što roditelji mogu učiniti kako bi se pripremili da prime vodstvo Duha Svetoga? (Dok polaznici raspravljaju o ovom pitanju, pozovite ih da pročitaju neke ili sve sljedeće stihove iz Svetih pisama: Alma 17:2–3; NiS 11:21; 20:77; 121: 45–46; 136:33.)

Roditelji podučavaju kroz primjere i upute.

Objasnite da roditelji podučavaju svoju djecu na dva opća načina: svojim primjerom i svojim riječima.

- Na koje načine primjeri roditelja daju značenje njihovim riječima u podučavanju njihove djece?

Pozovite polaznike da pročitaju sljedeću izjavu koju je dao starješina James E. Faust dok je služio u Zboru dvanaestorice apostola (stranica 47 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Kada roditelji pokušavaju naučiti svoju djecu da izbjegavaju opasnost, nije rješenje da roditelji kažu svojoj djeci: 'Mi smo iskusniji i mudriji u svjetovnim stvarima, pa se možemo više približiti rubu litice nego vi.' Roditeljska dvoličnost može učiniti djecu ciničnom i neće vjerovati u ono što ih podučavate u domu. Na primjer, kada roditelji gledaju filmove koje zabranjuju svojoj djeci da gledaju, vjerodostojnost roditelja se umanjuje. Ako se od djece očekuje da su iskrena, onda i roditelji moraju biti iskreni. Roditelji moraju biti čestiti ako očekuju od djece da budu čestita. Ako očekujete od svoje djece budu poštena, onda i vi morate biti poštenu« (u Conference Report, listopad 1990., 41; ili *Ensign*, studeni 1990., 33–34).

- Što roditelji mogu učiniti kako bi primjerom podučavali evanđeoska načela?

Dok je služio kao Predsjedavajući biskup, biskup Robert D. Hales je rekao:

»Dok razmišljam o... odnosima u svojoj vlastitoj obitelji, ne mogu se ne sjetiti primjera kojeg sam primio od svojih roditelja« (u Conference Report, listopad 1993., 8; ili *Ensign*, studeni 1993., 8). Sljedeća sjećanja pokazuju kako je biskup Hales učio od svojih roditelja:

»Moj me otac naučio poštovanju prema svećeništvu. Dok smo služili u Aronovom svećeništvu, posluživali smo sakrament koristeći pladnjeve za sakrament od nehrđajućeg čelika koji bi, zbog prolijevanja vode, često bili zamučeni tvrdokornim vodenim mrljama. Kao obnašatelj Aronovog svećeništva, bio sam odgovoran za pomoć pri pripremanju sakramenta. Otac mi je rekao da donesem pladnjeve kući i zajedno smo ih čistili čeličnom žicom sve dok svaki pladanj nije zasjao. Kad sam dijelio sakrament, znao sam da smo učinili uredbu sakramenta malo više svetom« (u Conference Report, listopad 1993., 8; ili *Ensign*, studeni 1993., 8).

»Zahvalan sam za majku koja je bila odana svome mužu i djeci – majku koja je podučavala primjerom. Zahvalan sam za njezinu odanu službu u Potporanom društvu više od trideset godina. U dobi od šesnaest godina, nakon što sam dobio vozačku dozvolu, imao sam povlasticu učiti od nje kad me vodila sa sobom dok je pomagala biskupu u brizi za siromašne i potrebite« (u Conference Report, travanj 1992., 90; ili *Ensign*, svibanj 1992., 65).

- Kakve prilike imaju roditelji da poduče svoju djecu svojim riječima?

Dok polaznici raspravljaju o ovom pitanju, objasnite da će o obiteljskoj molitvi, obiteljskom proučavanju Svetih pisama i kućnoj obiteljskoj večeri biti govora u 16. lekciji. Osim ovih uspostavljenih prilika za podučavanje, mnoge se prilike za podučavanje javljaju neplanirano u svakodnevnom životu. Ove prilike mogu biti snažni trenuci za podučavanje jer su usko vezane s onim što djeca proživljavaju. Pošto takve prilike mogu brzo doći i proći, roditelji ih trebaju prepoznati i biti pripremljeni da poduče načela koja su njihova djeca spremna naučiti.

- Koji su neki od neplaniranih trenutaka za podučavanje na koje roditelji mogu paziti? (Ako polaznici imaju poteškoća u odgovaranju na ovo pitanje, razmislite o tome da podijelite sljedeće prijedloge za poticanje rasprave.)

Roditelji mogu naći trenutke za podučavanje kada djeca imaju pitanja i brige, probleme u slaganju s braćom i sestrama ili prijateljima, prilike za donošenje odluka ili pitanja o idejama koje se iznose u medijima. Druge prilike za podučavanje dolaze kada djeca trebaju naučiti iz svojih grešaka, kada služe, kada trebaju kontrolirati svoj bijes, ili kada trebaju pomoć u prepoznavanju utjecaja Duha Svetoga.

- Na koje načine obiteljske rutine poput obroka i odlaska na spavanje daju prilike za podučavanje?
- Na koje načine individualno vrijeme s djecom može dati roditeljima prilike da podučavaju? Što mogu roditelji učiniti kako bi bili sigurni da provode vrijeme nasamo sa svakim od svoje djece?
- Što ste imali priliku podučiti djecu u neplaniranim trenucima podučavanja?

Objasnite da će sljedeće četiri lekcije u ovom tečaju govoriti o načelima u kojima roditelji trebaju podučiti svoju djecu i prilikama koje roditelji imaju za podučavanje.

Zaključak

Naglasite da, kad roditelji traže vodstvo od Gospodina, on će ih voditi u njihovim naporima da poduče svoju djecu. Roditelji moraju biti marljivi i dosljedni u svojim naporima da podučavaju svojim primjerom i svojim riječima.

Potaknuti Duhom, posvjedočite o istinama o kojima ste raspravljali u lekciji.

Pogledajte na stranice 46-51 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članke »Najveći izazov na svijetu – biti dobar roditelj«, starješine Jamesa E. Fausta i »Stol okružen ljubavlju«, starješine LeGranda R. Curtisa. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

PODUČAVANJE DJECE EVANĐEOSKIM NAČELIMA

LEKCIJA
13

1. dio

Svrha Pomoći polaznicima da povećaju svoju želju i sposobnost podučavanja djece o osnovnim načelima i uredbama evanđelja.

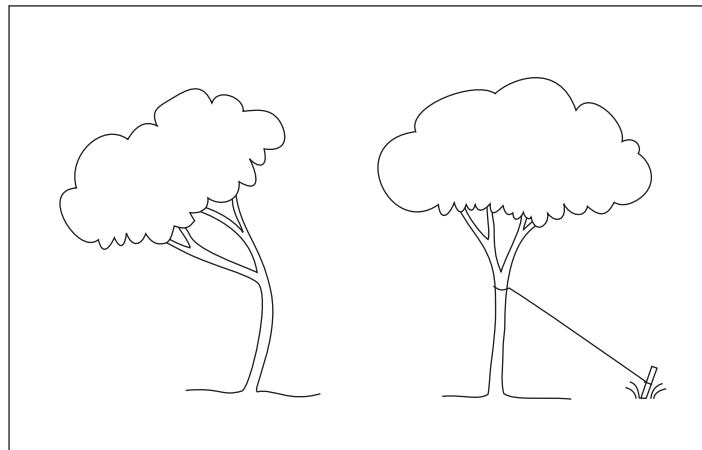
Priprema

1. Pronađite načine na koje možete primijeniti načela u poglavlju »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovome priručniku).
2. Razmislite o naucima i načelima iznesenim u debelo otisnutim naslovima lekcije. Tijekom tjedna tražite načine podučavanja ovih nauka i načela. Tražite vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.

Predloženi tijek lekcije

Roditeljska poduka može pomoći djeci da ostanu jaka u vjeri.

Nacrtajte sljedeće slike na ploči:

- Što ove dvije slike predstavljaju? Što slike podučavaju o odgoju djece?

Ako polaznici imaju poteškoća u odgovaranju na ova pitanja, podsjetite ih na priču predsjednika Hinckleyja o sadnji stabla iz 12. lekcije. (Ako podučavate ovu lekciju samu za sebe i niste podučavali 12. lekciju ispričajte priču na stranicama 58-59 prije nego što budete raspravljali o slikama na ploči.)

Stablo na lijevoj strani predstavlja dijete koje se udaljava od evanđelja jer ga njegovi ili njezini roditelji nisu podučili i nisu živjeli evanđelje u svom domu. Stablo na desnoj strani predstavlja dijete koje uči evanđelje zbog riječi i primjera roditelja. Kada snažni vjetrovi zapušu, mlado stablo, koje vodi konop, nastavit će rasti uspravno. Slično tome, djeca će vjerojatnije ostati snažna u vjeri kada ih njihovi roditelji poduče jednostavnim načelima evanđelja.

Pročitajte s polaznicima Nauk i saveze 68:25–28.

- Prema ovim stihovima iz Svetih pisama, što Gospodin traži da roditelji podučavaju svoju djecu? (Navedite odgovore polaznika na ploči kako je prikazano.)

Vjera u Isusa Krista
Pokajanje
Krštenje
Primanje dara Duha Svetoga
Molitva
Hodati uspravno pred Gospodinom

- Zašto je važno da roditelji podučavaju svoju djecu ovim načelima i uredbama dok su mlada?

Dok je služio kao predsjedavajući biskup, biskup Robert D. Hales je objasnio: »Djeca koja su podučena moliti se te koja se mole sa svojim roditeljima kada su mlada, vjerojatnije će se moliti kad budu starija. Oni koji su podučeni u mladosti da vole Boga i vjeruju da on živi, češće će nastaviti svoj duhovni razvoj i uvećati svoje osjećaje ljubavi dok sazrijevaju« (u Conference Report, listopad 1993., 10; ili *Ensign*, studeni 1993., 10).

Roditelji trebaju podučavati djecu prva načela i uredbe evanđelja.

Iskoristite sljedeća pitanja kako biste raspravili o načinima na koje roditelji mogu pomoći djeci da primjene načela vjere i pokajanja te da se pripreme za krštenje i primanje dara Duha Svetoga. Dok vodite raspravu, potaknite polaznike da iznesu primjere iz svojeg života.

- Kako bismo živjeli po vjeri u Isusa Krista, moramo imati ispravno razumijevanje njegove naravi i osobina. Što mogu roditelji učiniti kako bi pomogli svojoj djeci razumjeti Spasiteljevu narav i osobine?
- Kratko pregledajte izvještaje o Isusovom izlječenju Jairove kćeri (Marko 5:21–24, 35–43) i o Nefijevom odgovoru na zapovijed da ode po mjedene ploče (1. Nefi 3:1–7). Kako ovi zapisi iz Svetih pisama mogu pomoći djeci da žive po vjeri u Isusa Krista?
- Kako dijeljenje iskustava iz našeg života može pomoći u jačanju vjere kod djeteta?

Istaknite da roditelji trebaju tražiti prilike da podučavaju svoju djecu kako nam vjera pomaže kroz izazove i teškoće u životu. Na primjer, ako dijete ima teškoće u školi ili s prijateljem, roditelji mogu pročitati stih iz Svetih pisama s djetetom, pomoći njemu ili njoj da se moli za vodstvo i utjehu te onda pomoći djetetu da razumije kako Gospodin pruža pomoć.

- Zašto je za roditelje važno da paze na trenutke za podučavanje u svakodnevnom životu dok nastoje podučiti svoju djecu o pokajanju?

Objasnite da, kada roditelji vide kako njihova djeca donose nerazumne odluke, oni mogu pitati djecu kako se osjećaju u svezi s tim odlukama i što su mogli napraviti drugačije. Mogu dopustiti djeci da isprave greške te da, po potrebi, izraze žaljenje Gospodinu i onima koji su bili povrijeđeni ili ozlijeđeni. Roditelji također mogu pomoći djeci da prepoznaju sreću i mir koji dolaze kroz istinsko pokajanje.

- Kratko pregledajte obraćenja Alme mlađeg (Mosija 27; Alma 36) te Anti-Nefi-Lehijaca (Alma 23). Kako ovi izvještaji iz Svetih pisama mogu pomoći djeci da vrednuju blagoslove pokajanja i oprosta?
- Pregledajte savez krštenja čitajući Mosiju 18:8–10 i Nauk i saveze 20:37 s polaznicima. Kako roditelji mogu pomoći djeci da se pripreme sklopiti i obdržavati savez krštenja?
- Na koje načine roditelji mogu pomoći djeci da se raduju krštenju i primanju dara Duha Svetoga?

Roditelji trebaju »učiti djecu da mole i da uspravno hode pred Gospodom«.

- Zašto primjer roditelja najbolje pomaže djeci učiniti molitvu sastavnim dijelom njihovog života?
- Osim postavljanja primjera molitve, koja su neka od načela glede molitve koja roditelji mogu podučiti svojoj djeci? (Dok polaznici odgovaraju na ovo pitanje, pročitajte i raspravite o sljedećim stihovima iz Svetih pisama i citatu. Potaknite polaznike da podijele iskustva koja se odnose na ova učenja.)
 - a) Jakovljeva 1:5–6 (Bog će nam dati mudrost ako ga pitamo u vjeri.)
 - b) 2. Nefi 32:9 (Uvijek se trebamo moliti. Molimo se Ocu u ime Isusa Krista.)
 - c) Alma 37:37 (Kad se savjetujemo s Gospodinom u svemu što činimo, on nas vodi prema dobrome.)
 - d) 3. Nefi 18:19–21 (Kad se molimo Ocu u ime Isusa Krista, primit ćemo ono što tražimo ako je to ispravno. Trebamo se moliti u svojim obiteljima.)
 - e) Nauk i savezi 112:10 (Kad smo ponizni, Gospodin odgovara na naše molitve.)

Starješina Dallin H. Oaks iz Zbora dvanaestorice apostola govorio je o važnosti korištenja »jezika molitve«. Rekao je da djeca mogu naučiti ovaj jezik od svojih roditelja:

»Mi učimo svoj materinji jezik jednostavno slušajući one koji ga govore. To je jednako tako i s jezikom kojim se obraćamo našem Nebeskom Ocu. Jezik molitve lakši je i draži za naučiti od bilo kojeg drugog jezika. Trebamo dati svojoj djeci povlasticu učenja ovoga jezika tako da slušaju svoje roditelje kako ga koriste u različitim molitvama koje se daju svaki dan u našim domovima« (u Conference Report, travanj 1993., 20; ili *Ensign*, svibanj 1993., 18).

- Kako roditelji mogu koristiti obiteljsku molitvu kao vrijeme podučavanja svoje djece?
- Što mogu roditelji učiniti kako bi potaknuli svoju djecu da se mole ponaosob?
- Gospodin je rekao da roditelji moraju podučiti svoju djecu da »uspravno hode« pred njim (NiS 68:28). Na koje načine roditelji mogu koristiti okruženje doma i obitelji kako bi ohrabрили svoju djecu da »uspravno hode pred Gospodom«? (Odgovori mogu uključivati da roditelji mogu podučavati svoju djecu da poštuju

zakone i uredbe evanđelja i stoje kao svjedoci Božji u svako vrijeme i na svakom mjestu.)

- Što mogu djedovi i bake te drugi članovi šire obitelji učiniti kako bi pomogli roditeljima da poduče svoju djecu evanđeoskim načelima? Na koje ste načine vidjeli da dobar primjer članova šire obitelji može pomoći djeci?

Zaključak

Naglasite kako je Bog dao roditeljima odgovornost da poduče svoju djecu načelima pravednosti. Potaknite polaznike da nastoje živjeti načela koja se podučavaju u ovoj lekciji te da odrede načine na koje bolje mogu podučiti svoju djecu u ovim načelima.

Kako vas potakne Duh, podijelite svoje uvjerenje o istinama o kojima ste raspravljali za vrijeme lekcije.

Pogledajte stranice 52-55 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, Priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Jačanje obitelji: Naša sveta dužnost« starješine Roberta D. Halesa. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

PODUČAVANJE DJECE EVANĎEOSKIM NAČELIMA

LEKCIJA

14

2. dio

Svrha	Pomoći polaznicima da povećaju svoju želju i sposobnost podučavanja djece o suosjećanju i služenju, poštenju i poštivanju imovine drugih, radosti poštenog rada te moralnoj čistoći.
Priprema	<ol style="list-style-type: none">1. Pregledajte načela pod naslovom »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovome priručniku). Tražite načine na koje ćete primijeniti ta načela u vašim pripremama za podučavanje.2. Pročitajte debelo otisnute naslove u lekciji, koji ocrtavaju nauke i načela lekcije. Kao dio vaše pripreme, razmišljajte o ovim naucima i načelima tijekom cijelog tjedna, tražeći vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika. Ako je potrebno, uzmite dva nastavna sata da podučite ova načela.3. Ako su sljedeći materijali dostupni, pregledajte ih i donesite ih na sat:<ol style="list-style-type: none">a) <i>Za snagu mladih</i> (36550).

Predloženi tijek lekcije

Roditelji pokazuju ljubav prema svojoj djeci kada ih podučavaju.

Iznesite sljedeće iskustvo koje je ispričao starješina Loren C. Dunn iz sedamdesetorice:

»Dok smo odrastali u maloj zajednici, moj je otac uočio da moj brat i ja trebamo naučiti načelo rada. Kao rezultat toga, odredio je da radimo na maloj farmi na rubu grada u kojem je odrastao. On je vodio mjesne novine, tako da nije mogao provoditi mnogo vremena s nama osim rano ujutro i navečer. To je bila velika odgovornost za dva mlada tinejdžera i mi smo ponekad griješili.

Naša mala farma bila je okružena drugim farmama i jedan od farmera došao je vidjeti mog oca jednog dana kako bi mu rekao što on misli da mi činimo krivo. Moj ga je otac pažljivo saslušao i onda je rekao: 'Jim, ti ne razumiješ. Vidiš, ja odgajam dječake, ne krave.' Nakon smrti moga oca, Jim nam je ispričao svoju priču. Kako sam bio zahvalan za oca koji je odlučio odgojiti dječake, ne krave. Usprkos greškama, naučili smo raditi na toj maloj farmi i pretpostavljam, iako to nisu rekli s toliko riječi, uvijek smo znali da smo važniji majci i ocu od krava ili, što se toga tiče, bilo čega drugoga« (u Conference Report, listopad 1974., 12; ili *Ensign*, studeni 1974., 11).

- Što vas je dojmilo u ovoj priči?

Naglasite da su starješina Dunn i njegov brat uvijek znali da ih njihovi roditelji vole. Jedan način na koji roditelji mogu pokazati ljubav za svoju djecu jest da nađu vremena kako bi im pomogli da nauče i primjene evanĎeoska načela. Ova lekcija raspravlja o tome kako podučiti djecu pet osnovnih načela življenja

evanđelja: suosjećanje i služenje, poštenje, poštivanje imovine drugih, radost u poštenom radu te moralna čistoća.

Roditelji moraju podučavati djecu o suosjećanju i službi.

Objasnite da je tijekom svoga službeništva Spasitelj podučavao o važnosti ljubavi i služenja drugima. On je podučavao ova načela riječju i primjerom.

- Kakve koristi dolaze djeci koja su od svojih roditelja naučila voljeti i služiti drugima? (Osim traženja odgovora polaznika, iznesite sljedeće primjere.)

Predsjednik Boyd K. Packer, vršitelj dužnosti predsjednika Zbora dvanaestorice apostola je primijetio:

»Tijekom godina gledao sam jednu dragu sestru kako služi više od bilo kojeg poziva podučavanja i vođenja Crkve. Ona vidi potrebu i služi, ne kao 'Nazovi me ako trebaš pomoć', već 'Evo me, što mogu učiniti?'. Ona čini toliko mnogo malih stvari, poput pridržavanja nečijeg djeteta na sastanku ili vođenja djeteta u školu koje je propustilo autobus. Ona uvijek traži nova lica u crkvi i pristupa da im zaželi dobrodošlicu...

Naučila je taj duh služenja od svoje majke. Duh služenja najbolje se nauči kod kuće. Moramo podučiti svoju djecu primjerom i reći im da je nesebičan duh neophodan za sreću« (u Conference Report, listopad 1997., 5; ili *Ensign*, studeni 1997., 6).

U jednoj je obitelji dijete imalo poteškoće. Kako bi mu pomogli da se suoči sa svojim izazovima, njegovi su ga roditelji potaknuli da učini tajan čin služenja za drugog člana obitelji svaki dan. Do kraja tjedna on je manje brinuo o svojim problemima i počeo je uživati u blagoslovima mira koji dolaze od brige za druge.

- Što kod kuće možemo naučiti o služenju što ne možemo naučiti drugdje?
- Koje prijedloge možete podijeliti koji bi mogli pomoći roditeljima kako bi podučili svoju djecu da služe drugima?

Razmislite o tome da zapišete odgovore polaznika na ploču. Potaknite polaznike da ispričaju primjere iz svojeg života. Također ih zamolite da podijele ideje za obiteljske aktivnosti služenja. Dok vodite raspravu, iznesite sljedeće ideje:

- a) Roditelji mogu postaviti primjer služeći članovima obitelji, ispunjavajući crkvene zadatke, te pružajući pomoć drugima oko njih.
- b) Oni mogu tražiti prilike za svoju djecu da služe članovima obitelji i drugima oko sebe. Čak i vrlo mlado dijete može osjetiti radost služenja.

Roditelji trebaju podučavati djecu o iskrenosti i poštivanju vlasništva drugih.

Iznesite sljedeći savjet predsjednika N. Eldona Tannera koji je služio kao prvi savjetnik u Prvom predsjedništvu:

»Podučavanje u iskrenosti započinje u domu. Svatko od nas ima osobnu imovinu koja je samo naša. Mi možemo i trebamo dijeliti takve stvari poput igračaka i igara te usluga jedni drugima, ali imamo i novac, ili nakit, ili odjeću koji su osobna imovina svakoga i ne smiju se uzimati bez dopuštenja vlasnika. Dijete koje poštuje takvu iskrenost u domu nije sklono tome da prekrši ta načela izvan doma. Na drugu stranu, nedostatak takvog podučavanja stvara nepoštivanje prava i vlasništva drugih« (u Conference Report, travanj 1978., 64; ili *Ensign*, svibanj 1978., 44).

- Što se može dogoditi ako se djecu ne podučiti o poštivanju vlasništva drugih?
- Na koje načine djeca mogu naučiti kod kuće da budu iskreni i poštuju vlasništvo drugih? Kada roditelji trebaju započeti s podučavanjem svoje djece o ovim načelima?

Roditelji trebaju podučavati svoju djecu o nagradama poštenog rada.

Objasnite da su crkveni vođe često savjetovali roditelje o važnosti podučavanja djece o radu. Iako je ponekad teško naučiti djecu da rade, roditelji trebaju biti ustrajni u tome. Starješina L. Tom Perry iz Zbora dvanaestorice apostola je savjetovao: »Podučavanje djece o radosti poštenog rada jedno je od najvećih darova koje im možete udijeliti« (u Conference Report, listopad 1986., 78; ili *Ensign*, studeni 1986., 62).

- Koje su vrijednosti podučavanja djece o načelima rada i proizvodnje dok su mlada? Kako roditelji mogu pomoći djeci da nauče raditi? (Dok polaznici raspravljaju o ovom pitanju, potaknite ih da iznesu primjere iz svojeg života. Razmislite o tome da spomenete sljedeće ideje za poticanje rasprave.)
 - a) Postaviti primjer djeci veselo pomažući u kućanskim poslovima.
 - b) Davati djeci odgovornosti koje odgovaraju njihovim sposobnostima.
 - c) Odvojiti vrijeme za podučavanje djece o tome kako da uspiju u svojim odgovornostima.
 - d) Izraziti uvažavanje za dječju pomoć.

Pročitajte jednu ili obje sljedeće izjave:

Predsjednik Gordon B. Hinckley, petnaesti predsjednik Crkve je savjetovao: »Djeca trebaju raditi zajedno sa svojim roditeljima – prati posuđe s njima, čistiti podove s njima, kositi travnjake, obrezivati stabla i grmlja, bojati i popravljati te čistiti i raditi stotine drugih stvari gdje će naučiti kako je rad cijena čistoće, napretka i uspjeha« (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997.] 707).

Dok je služio u Zboru dvanaestorice apostola, starješina James E. Faust je podučavao: »Osnovni dio u podučavanju djece da budu disciplinirana i odgovorna je naučiti ih raditi... Najbolji učitelji načela rada su sami roditelji. Za mene je rad postao radost kada sam prvi put radio zajedno sa svojim ocem, djedom, ujacima i braćom. Siguran sam da sam često više ometao nego pomagao, ali uspomene su slatke, a naučene lekcije dragocjene. Djeca trebaju naučiti odgovornost i neovisnost. Odvajaju li sami roditelji vremena da bi pokazali, demonstrirali i objasnili kako bi djeca mogla, kako je Lehi rekao, 'sam[a] za se djel[ovati], ne da tko na njima djeluje'? (2. Nefi 2:26)« (u Conference Report, listopad 1990., 42; ili *Ensign*, studeni 1990., 34; vidi i stranicu 48 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*).

- Zašto je važno za djecu da rade uz svoje roditelje i druge članove obitelji? Na koje načine utječe na povezanost kada obitelj radi zajedno?
- Koje su neke od nagrada poštenog rada? (Odgovori mogu uključivati one na sljedećem popisu.)
 - a) Zadovoljstvo i radost zbog dobro obavljenog posla
 - b) Osjećaj postignuća
 - c) Obrazovanje u neophodnim praktičnim vještinama
 - d) Shvaćanje osobne vrijednosti

- e) Materijalne nagrade, poput akademskih časti i financijske koristi
- Na koje je načine rad duhovni kao i vremeniti blagoslov?
- Što roditelji mogu učiniti da pomognu svojoj djeci zaraditi novac i mudro ga koristiti? Kako roditelji mogu pomoći svojoj djeci da usklade zaposlenje s drugim vrstama posla poput crkvenih, školskih i kućanskih poslova?
- Koje su neke od opasnosti ako roditelji dopuštaju svojoj djeci da izbjegavaju odgovornosti rada?

Starješina Neal A. Maxwell iz Zbora dvanaestorice apostola je podučavao:

»Evanđelje rada dio je 'punine evanđelja'. Iako donosi radost, misionarski rad je rad. Iako donosi radost, hramski rad je rad. Nažalost, malo naših mladih koji ostavljaju minimalan dojam svakako radi, ali većinom nastojeći zadovoljiti sami sebe...

Budite pažljivi... kada neumjereno želite da život vaše djece bude bolji nego što je bio vaš. Koliko god to bilo nenamjerno, nemojte učiniti stvari gorima uklanjajući potrebu za razumnim radom kao dijelom njihova iskustva, izolirajući na taj način svoju djecu od svega onoga što je vas učinilo takvima kakvi ste!« (u Conference Report, travanj 1998., 50; ili *Ensign*, svibanj 1998., 38).

Roditelji moraju podučavati djecu o moralnoj čistoći.

Naglasite da roditelji imaju obvezu podučiti svoju djecu o Gospodnjim mjerilima moralne čistoće. To će pomoći djeci da se odupru iskušenjima.

- Zašto roditelji trebaju preuzeti prvi korak u raspravi o moralnoj čistoći i seksualnosti sa svojom djecom? Kakvi su rizici ako roditelji ne preuzmu ovaj prvi korak?

Istaknite kako u današnjem svijetu djeca ne mogu izbjeći da čuju o seksualnosti. Međutim, mnogo od onoga što čuju u svijetu podržava zloupotrebu svete moći stvaranja. Djeca, a posebno tinejdžeri, trebaju točne podatke i ispravan nauk o ovim temama. Roditelji im moraju pomoći da steknu snagu kako bi se oduprijeli lažima koje se podučavaju u svijetu. Oni moraju podučiti djecu Gospodnji naum za korištenje moći stvaranja.

Pozovite polaznike koji su roditelji da iznesu uspješna iskustva koja su imali u podučavanju svoje djece o ovim temama. Osim traženja mišljenja polaznika, iznesite sljedeće primjere:

Vrlo mlada djeca trebaju dobiti jasne i jednostavne podatke o svetoj prirodi svojih tijela. To im razumijevanje pomaže da se zaštite od onih koji ih pokušaju iskoristiti. Kako se djeca približavaju dobi puberteta, roditelji im pažljivo trebaju objasniti promjene koje će se dogoditi u njihovim tijelima. Trebaju im objasniti da je tjelesno sazrijevanje normalno i da je dio Božjeg nauma.

Roditelji trebaju također pomoći svojoj djeci da razumiju kako je seksualnost dobra kada se koristi unutar granica koje je Gospodin postavio, ali da je to ozbiljan grijeh kada se koristi uz kršenje Gospodnjih zapovjedi. Tinejdžeri trebaju jasne upute od svojih roditelja o Gospodnjim mjerilima.

Pokažite brošuru *Za snagu mladih*. Objasnite da ova brošura odlično pomaže mladima i njihovim roditeljima. Ona uključuje informacije o crkvenim mjerilima za izlaske, oblačenje, jezik, medije te glazbu i ples. Ohrabrite roditelje da pročitaju i

popričaju o ovoj brošuri pojedinačno sa svakim svojim djetetom koje je u ranom pubertetu. To omogućava lagan način za roditelje da priđu temama koje mogu biti teške za razgovor. To također daje mladima mogućnost da postave određena pitanja o mjerilima moralnosti. Pročitajte sljedeće izvratke sa stranica 26-27 u brošuri:

»Tjelesna intimnost između muža i žene divna je i sveta. Određena je od Boga za stvaranje djece i za izražavanje ljubavi između muža i žene. Bog je zapovjedio da se seksualna intimnost zadrži za brak.

Kada obdržavate Božje zapovijedi da budete čudoredno čisti, pripremate se da stvorite i održite sveti savez u hramu. Pripremate se da izgradite snažan brak i da donesete djecu na svijetu kao dio obitelji pune ljubavi. Štitite se od emocionalne štete koja uvijek proizlazi iz upuštanja u tjelesne intimnosti s nekim izvan braka.

Nemojte imati spolne veze prije braka i budite potpuno vjerni svome supružniku u braku. Sotona će vas iskušavati da racionalizirate kako je spolna intimnost prije braka prihvatljiva kada se dvoje vole. To nije istina. U Božjim očima, spolni su grijesi izuzetno ozbiljni jer kaljaju moć koju nam je Bog dao za stvaranje života...

Homoseksualne aktivnosti su ozbiljan grijeh. Ukoliko se mučite s istospolnom privlačnošću, potražite savjet svojih roditelja i biskupa. Oni će vam pomoći.

Naglasite da dok roditelji razgovaraju sa svojom djecom o seksualnosti, mogu posvjedočiti da moralna čistoća vodi ka radosti i miru.

- Zašto je neophodno za roditelje da daju primjer moralne čistoće osim što podučavaju o tome? Na koji način mogu roditelji dati primjer moralne čistoće?

Istaknite da djeca mogu naučiti ispravna načela moralne čistoće iz načina na koji se njihovi roditelji odnose jedan prema drugome, preko literature i drugih medija koje njihovi roditelji dopuštaju u domu te iz načina na koji njihovi roditelji govore o svetoj moći stvaranja.

Zaključak

Naglasite da roditelji imaju odgovornost podučiti svoju djecu u načelima pravednosti. Ohrabrite polaznike da nastoje živjeti načela koja se podučavaju u ovoj lekciji te da odrede načine na koje bolje mogu podučiti svoju djecu o ovim načelima.

Kako vas potakne Duh, iznesite svoje uvjerenje o istinama o kojima ste raspravljali za vrijeme lekcije.

Pogledajte na stranice 56-61 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Podučavati djecu« predsjednika Boyda K. Packera. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

Svrha	Podučiti načela koja će pomoći roditeljima da daju vodstvo svojoj djeci dok donose odluke.
--------------	--

Priprema	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dok se pripremate za podučavanje, tražite načine na koje ćete slijediti načela u poglavlju »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovom priručniku). 2. Pročitajte debelo otisnute naslove u lekciji. Ovi naslovi daju pregled nauka i načela u ovoj lekciji. Kao dio vaše pripreme, razmislite o načinima kojima biste pomogli polaznicima da primjene te nauke i načela. Tražite vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika. 3. Donesite mali kamenčić na nastavu. Koristit ćete ga u zadnjem dijelu lekcije.
-----------------	---

**Predloženi tijek
lekcije**

Djeca trebaju vodstvo u donošenju odluka.

Pročitajte sljedeću pjesmu koju je u svom govoru na općem saboru iznio predsjednik Thomas S. Monson iz Prvog predsjedništva:

Stajao je na križanju potpuno sam,
Sunce mu je lice obasjalo.
Nije mislio o nepoznatom svijetu –
Za muževnu utrku spreman je bio.
Ali ceste su išle na istok i ceste su išle na zapad,
A koja je najbolja, mladić nije znao;
Pa je izabrao cestu koja ga je odvela krivo,
I utrku i pobjedničku krunu je izgubio.
Na kraju je bio uhvaćen u ljutu klopku
Jer nikoga tamo ne bijaše na križanju
Da mu pokaže bolju cestu.

Drugoga dana, na istom mjestu,
Dječak s velikim nadama je stajao.
On je također za muževnu utrku spreman bio.
On je također tražio ono što je dobro;
Ali bio je netko tamo tko je ceste poznavao,
I kojim putem da ide on mu je pokazao.
Pa je skrenuo s ceste koja bi ga odvela krivo,
I utrku i pobjedničku krunu je dobio.
On hoda danas lijepom cestom
Jer nekoga bijaše na križanju
Da mu pokaže bolji put.

[navedeno iz *Central Christian Monitor*, u Conference Report, listopad 1993., 66–67; ili *Ensign*, studeni 1993., 48]

Objasnite da djeca i mladi obično stoje na križanju – nalaze se u trenutku kada se suočavaju s odlukama koje mogu imati trajan utjecaj na njihov život. Roditelji koji poznaju puteve trebaju pomoći svojoj djeci da donesu ispravne odluke. Čak i kada roditelji ne mogu biti sa svojom djecom u trenutku odluke, djeca trebaju biti u mogućnosti primiti vodstvo i osloniti se na poticaje Duha Svetoga dok se sjećaju podučavanja svojih roditelja.

Roditelji mogu pomoći djeci da pravedno koriste svoju slobodu izbora.

Objasnite da je sloboda izbora jedan od najvećih darova Nebeskog Oca nama. Sloboda izbora je moć da bismo i djelujemo samostalno. Kroz slobodu izbora bismo da ćemo slijediti Spasitelja i primiti blagoslove vječnoga života (vidi 2. Nefi 2:25–28).

Pročitajte s polaznicima Nauk i saveze 58:27–28.

- Na koji se način ovi stihovi mogu primijeniti na roditelje dok pomažu svojoj djeci u donošenju odluka?
- Kakve su koristi od dopuštanja djeci da donose odluke?

Sljedeći materijal iznosi načela koja roditelji mogu slijediti kako bi pomogli svojoj djeci da pravedno koriste svoju slobodu izbora. Porazgovarajte s polaznicima o ovim načelima.

Podučiti djecu o velikom naumu sreće našeg Nebeskog Oca.

Pročitajte s polaznicima sljedeći izvadak iz Alme 12:32:

»Bog im, stoga, dade zapovijedi, pošto im bijaše obznanio naum otkupljenja.«

- Zašto je značajno da je Bog dao zapovijedi *nakon* što je objavio naum otkupljenja? Na koje se načine ovo načelo može primijeniti na napore roditelja da potaknu svoju djecu na slušanje zapovijedi?

Starješina Boyd K. Packer iz Zbora dvanaestorice apostola je podučavao:

»Mladi se ljudi pitaju ‘zašto?’ – Zašto nam je zapovjedbena određena stvari i zašto nam je zapovjedbena da *ne* činimo određene stvari? Znanje o naumu sreće... može mladim umovima dati ‘zato’...

Vi nećete biti sa [svojom] djecom u vrijeme njihovih iskušenja. U tim se opasnim trenucima oni moraju osloniti na svoja vlastita sredstva. Ako mogu naći sebe u okviru evanđeoskog nauma, bit će neizmjereno osnaženi.

Naum je vrijedan opetovanog ponavljanja. Tad će svrha života, stvarnost Otkupitelja te razlog za zapovijedi ostati s njima.

Njihovo proučavanje evanđelja te njihova životna iskustva pripomoći će uvijek rastućem svjedočanstvu o Kristu, pomirenju i obnovi evanđelja« (*The Great Plan of Happiness* [obraćanje učiteljima religije, 10. kolovoza 1993.], 3).

Dati djeci jasne upute zasnovane na evanđeoskim načelima.

Objasnite da roditelji trebaju dati svojoj djeci jasne upute koje mogu slijediti pri donošenju odluka. To uključuje podučavanje evanđelja i uspostavljanje

mjerila ponašanja u domu. Starješina Joe J. Christensen iz sedamdesetorice je podučavao:

»*Nemojte se bojati postaviti jasna moralna mjerila i smjernice. Čvrsto recite ne kada je potrebno... Neka [vaša djeca] znaju da postoje neke stvari koje oni, kao članovi vaše obitelji, jednostavno ne smiju raditi. Neki su roditelji gotovo patološki zabrinuti zbog popularnosti i društvene prihvaćenosti svoje djece i tako pristaju na mnoge stvari koje su zapravo protiv njihovog vlastitog uvjerenja, poput skupih modnih detalja, neskromne odjeće, kasnih sati, izlazaka prije šesnaeste godine, filmova za starije od osamnaest godina, itd. Braniti ono što je ispravno može ponekad biti samotno za djecu i roditelje. Može doći do večeri provedenih nasamo, propuštenih zabava i nepogledanih filmova. To nije uvijek zabavno. Ali roditeljstvo nije natjecanje u popularnosti« (u Conference Report, listopad 1993., 13; ili *Ensign*, studeni 1993., 11).*

- Što roditelji mogu učiniti kako bi postavili jasne moralne smjernice za svoje obitelji? (Dok polaznici raspravljaju o ovom pitanju, potaknite ih da iznesu primjere iz svojeg života.)

Pročitajte s polaznicima Moroni 7:15–19.

- Kakav savjet daju ovi stihovi o tome kako raspoznati dobro i zlo? Na koje načine roditelji mogu primijeniti ovaj savjet dok postavljaju smjernice za svoju djecu?
- U kojim područjima svoga života djeca i mladi ponekad trebaju pomoć u raspoznavanju dobra i zla? Na koje načine roditelji mogu iskoristiti savjet u Moroniju 7:15–19 da bi pomogli djeci u donošenju ispravnih odluka?

Pomoći djeci da prepoznaju utjecaj Duha Svetoga u svojem životu.

Objasnite da je Moroni 7:15–19 o svjetlu Kristovom, koje nam pomaže raspoznati dobro i zlo. Osim što slijedimo svjetlo Kristovo, možemo primiti vodstvo Duha Svetoga, koji »[će nam] pokazat[i] sve što [nam] je činiti« (2. Nefi 32:5) i koji će nam pomoći »spoznati istinu o svemu« (Moroni 10:5). Dok djeca uče prepoznati i slijediti poticaje Duha Svetoga, oni će primiti daljnju pomoć pri donošenju odluka. Nakon što djeca prime dar Duha Svetoga, roditelji im mogu pomoći da razviju želju da budu dostojni njegovog stalnog društva.

Starješina Robert D. Hales iz Zbora dvanaestorice apostola ispričao je o tome kako mu je njegova majka pomogla prepoznati utjecaj Duha Svetoga:

»Nakon mojeg kršenja i potvrde, moja me majka povukla na stranu i upitala, 'Kako se osjećaš?' Opisao sam najbolje što sam mogao topao osjećaj mira, utjehe i sreće koji sam imao. Majka mi je objasnila da je ono što osjećam dar koji sam upravo primio, dar Duha Svetoga. Rekla mi je da ću, budem li živio dostojno njega, imati taj dar trajno kod sebe. To je bio trenutak podučavanja koji je ostao sa mnom cijelog mog života« (u Conference Report, travanj 1999., 42; ili *Ensign*, svibanj 1999., 33).

- Što roditelji mogu učiniti da bi pomogli svojoj djeci osjetiti i prepoznati utjecaj Duha Svetoga? (Odgovori mogu uključivati da roditelji mogu poticati djecu na proučavanje Svetih pisama, slušanje svete glazbe, obdržavanje zapovijedi te molitvu s pravom nakanom. Mogu također podijeliti duhovna iskustva sa svojom djecom i izraziti ljubav prema njima.)

Naglasite da je osobito važno za roditelje da potiču osobno vjersko ponašanje kod svoje djece, poput osobnog proučavanja Svetih pisama, molitve i posta. Sudjelovanje u vjerskim aktivnostima obitelji je važno, ali nije dovoljno.

Dati maloj djeci mogućnosti da donose jednostavne odluke.

Istaknite da roditelji mogu dati maloj djeci mogućnosti da donose odluke. To mogu biti jednostavne odluke, gdje obično postoje dva izbora i obično su oba izbora prihvatljiva. Na primjer, roditelj može reći, »Koju bluzu želiš nositi danas, plavu ili crvenu?« ili »Hoćeš li radije poslušati priču ili se nastaviti igrati do odlaska u krevet?« Jednom kad roditelji daju djetetu takav izbor, trebaju prihvatiti njegovu odluku.

- Kako takve jednostavne odluke mogu pomoći djeci da se pripreme za donošenje dalekosežnijih i težih odluka kasnije u životu?

Pomoći djeci da razumiju kako neke odluke imaju vječne posljedice.

Objasnite da je važno za djecu da znaju prosuditi na temelju evanđeoskih istina kada se suočavaju s teškim odlukama poput biranja aktivnosti na šabat, biranja prijatelja, odlučivanja o obrazovanju ili postavljanja ciljeva u karijeri. Veoma je važno da razumiju kako njihove odluke mogu imati vječne posljedice. Roditelji moraju razgovarati s djecom o ovim načelima rano u njihovom životu.

- Na koje načine roditelji mogu voditi svoju djecu dok se savjetuju s njima? (Odgovori mogu uključivati da roditelji mogu iznositi vlastita iskustva, podsjećati djecu na Gospodinove zapovijedi i pomoći im da razmotre vječne posljedice različitih izbora.)
- Kakve situacije mogu zahtijevati od roditelja da se umiješaju kada dijete ne donosi pravedne odluke?

Pozovite jednog polaznika da pročita sljedeći savjet koji je dao starješina M. Russell Ballard iz Zbora dvanaestorice apostola (stranica 64 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*):

»Dužnost je roditelja intervenirati kada vide kako se donose krive odluke. To ne znači da roditelji oduzimaju djeci dragocjeni dar slobode izbora. Sloboda izbora je dar dan od Boga i zato će krajnji izbor onoga što će učiniti, kako će se ponašati i što će vjerovati, uvijek biti njihov. No kao roditelji trebamo biti sigurni da razumiju prikladno ponašanje i posljedice koje će ih snaći ako nastave krivim putem. Upamtite, ne postoji nezakonita cenzura u domu. Filmovi, časopisi, televizija, video kasete, internet i drugi mediji postoje samo kao gosti i trebaju biti dobrodošli jedino kada su prikladni za obiteljsku zabavu. Učinite svoj dom utočištem mira i pravednosti. Nemojte dopustiti da loši utjecaji zaraze vaše vlastito posebno duhovno okruženje. Budite ljubazni, obzirni, nježni i pažnjivi u onome što govorite i kako se ponašate jedni prema drugima. Tada će obiteljski ciljevi koji se temelje na evanđeoskim mjerilima olakšati donošenje dobrih odluka« (u Conference Report, travanj 1999., 114; ili *Ensign*, svibanj 1999., 87).

Roditelji trebaju dopustiti svojoj djeci da uče iz posljedica nerazumnih odluka.

Istaknite da se roditelji ne bi smjeli umiješati kako bi spriječili posljedice nerazumnih odluka svoje djece iako se ponekad trebaju umiješati kako bi pomogli djeci da donesu pravedne odluke.

- Što se može dogoditi kada roditelji štite svoju djecu od posljedica njihovih odluka? Što se dobro može dogoditi ako se dopusti djeci da iskuse prirodne posljedice svojih odluka? (Potaknite polaznike da iznesu primjere iz svojeg života. Zatim pročitajte sljedeće izjave.)

Starješina Richard G. Scott iz Zbora dvanaestorice apostola je rekao: »Roditelji, nemojte činiti grešku tako da se promišljeno umiješate te umanjite ili uklonite prirodne posljedice namjernih odluka svojeg djeteta da prekrši zapovjedi. Takva djela jačaju lažna načela, otvaraju vrata ozbiljnijem grijehu i umanjuju vjerojatnost pokajanja« (u Conference Report, travanj 1993., 43; ili *Ensign*, svibanj 1993., 34).

Starješina Robert D. Hales je podučavao: »Zastrašujuće je dopustiti našoj djeci da uče iz grešaka koje mogu učiniti, no njihova je volja da biraju Gospodinov put i obiteljske vrijednosti veća kad taj izbor dolazi iznutra nego kada im mi pokušavamo nametnuti te vrijednosti. Gospodinov put ljubavi i prihvaćanja bolji je od Sotoninog puta nasilja i prisile, pogotovo u odgoju tinejdžera« (u Conference Report, travanj 1999., 43; ili *Ensign*, svibanj 1999., 34).

Roditelji trebaju pokazati bezuvjetnu ljubav djeci koja su zastranila.

Istaknite da neka djeca, čak i nakon svega što roditelji učine, mogu donositi odluke koje će donijeti mnogo tuge njima i drugima. Roditelji nikada ne smiju prestati voljeti djecu koja zastrane. Starješina Richard G. Scott je rekao:

»Neki od vas imaju djecu koja vam se ne odazivaju, koja odabiru potpuno drugačije puteve. Nebeski je Otac uvijek iznova imao takvo iskustvo. Iako su neka od njegove djece upotrijebila njegov dar slobode izbora kako bi birala ono što je protivno njegovim savjetima, on ih i dalje voli. Ipak, siguran sam da on nikada nije sebe krivio za njihove nerazumne odluke« (u Conference Report, travanj 1993., 43; ili *Ensign*, svibanj 1993., 34).

Dok je služio u Zboru dvanaestorice apostola, starješina Howard W. Hunter je dao sljedeći savjet roditeljima koji su učinili sve što su mogli ali tuguju zbog grešaka svoga djeteta:

»Uspješan roditelj je onaj koji je volio, onaj koji se žrtvovao i onaj koji se brinuo, podučavao i posluživao potrebama djeteta. Ako ste činili sve ovo i vaše je dijete još uvijek samovoljno ili problematično ili s materijalističkim pogledima, ipak usprkos tome možete biti uspješan roditelj. Možda postoje djeca koja su došla na svijet tako da budu izazov bilo kojim roditeljima u bilo kakvim uvjetima. Isto tako, možda postoje druga djeca koja će blagosloviti živote i biti radost skoro svakom ocu i majci« (u Conference Report, listopad 1983., 94; ili *Ensign*, studeni 1983., 65).

Dajte jednom polazniku kamenčić koji ste donijeli na nastavu (vidi »Priprema«, točka 4). Zatražite od polaznika da postavi kamenčić točno ispred svojeg oka. Tada ga zamolite da opiše što vidi. Pročitajte sljedeću analogiju koju je iznio starješina Richard G. Scott dok je služio u sedamdesetorici:

»Kada uzmem mali kamenčić i stavim ga direktno pred svoje oko, on poprimi oblik velike stijene. On je sve što mogu vidjeti. On postaje sveobuhvatan – poput problema voljene osobe koji mogu utjecati na naš život u svakom trenutku. Kad je učinjeno ono što realno možete učiniti kako biste pomogli, stavite problem u ruke Gospodinu i nemojte se više brinuti. Nemojte se osjećati krivima jer ne možete učiniti više. Nemojte trošiti svoju energiju na bespotrebnu brigu. Gospodin će uzeti kamenčić koji ispunjava vaše vidno polje i baciti ga među izazove s kojima ćete se suočiti u svojem vječnom napredovanju. Tada će biti moguće vidjeti ga iz pravog kuta gledanja. S vremenom ćete osjetiti poticaje i znat ćete kako možete dalje pomoći. Naći ćete više mira i sreće, nećete zapostaviti one koji vas trebaju i bit ćete u mogućnosti pružiti veću pomoć zbog tog vječnog kuta gledanja« (u Conference Report, travanj 1988., 70; ili *Ensign*, svibanj 1988., 60).

- Na koji način roditelji mogu stalno pokazivati ljubav prema sinu ili kćeri koji su zastranili? Kako mogu pokazati takvu ljubav bez odobravanja postupaka sina ili kćeri?

Pročitajte s polaznicima Luka 15:11–32. Objasnite da se ovi stihovi obično nazivaju prisposodobom o izgubljenom sinu. Međutim, mogu se također nazvati prisposodobom o ocu punom ljubavi.

- Što iz ove prisposodobe možemo naučiti o tome kako ljubav roditelja može utjecati na zalutalu djecu?

Dok je služio kao prvi savjetnik u Prvom predsjedništvu, predsjednik Gordon B. Hinckley je podučavao:

»Tijekom povijesti ljudskog roda, postupci buntovne djece bili su opterećeni tugom i boli, ali čak i kad je postojala pobuna, snažne veze obiteljskog života pružale su se kako bi obuhvatile buntovno dijete.

Ne poznajem ljepšu priču u svojoj literaturi od one koju je ispričao Učitelj, kako je zabilježeno u petnaestom poglavlju Luke. To je priča o tvrdoglavom i pohlepnom sinu koji je tražio svoje nasljedstvo, koje je potratio sve dok ništa nije ostalo. Vratio se svojem ocu kajajući se i njegov je otac, ugledavši ga u daljini, potrčao prema njemu, zagrlio ga te mu pao oko vrata i poljubio ga« (u Conference Report, travanj 1991., 95; ili *Ensign*, svibanj 1991., 72).

Zaključak

Naglasite važnost vođenja djece dok donose odluke te dopuštanja da uče iz posljedica svojih postupaka. Podsjetite polaznike da će Gospodin blagosloviti roditelje dok nastavljaju voljeti i raditi sa svojom djecom. Zatim pročitajte sljedeću izjavu koju je dao biskup Robert D. Hales dok je služio kao predsjedavajući biskup:

»Roditelji će sigurno činiti greške u svojem odgojnom procesu, ali kroz poniznost, vjeru, molitvu i učenje svaka osoba može naučiti bolji način i tako će sada blagosloviti živote članova obitelji i podučiti ispravne tradicije u korist naraštaja koji slijede« (u Conference Report, listopad 1993., 10–11; ili *Ensign*, studeni 1993., 10).

Kako vas potakne Duh, posvjedočite o načelima o kojima ste raspravljali u lekciji.

Pogledajte na stranice 62-64 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Poput neugasivog plamena« starješine M. Russella Ballarda. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

OBITELJSKA MOLITVA, OBITELJSKO PROUČAVANJE SVETIH PISAMA I KUĆNA OBITELJSKA VEČER

LEKCIJA
16

Svrha Potaknuti obitelji da redovito održavaju obiteljsku molitvu, obiteljsko proučavanje Svetih pisama i kućnu obiteljsku večer te da podučavaju evanđelje u svakoj od ovih prilika.

Priprema

1. Pronađite načine na koje možete primijeniti načela u poglavlju »Vaše odgovornosti kao učitelja« (stranice ix–xi u ovome priručniku).
2. Razmislite o naucima i načelima iznesenim u debelo otisnutim naslovima lekcije. Tijekom tjedna razmislite o načinima podučavanja ovih nauka i načela. Tražite vodstvo Duha u odlučivanju što biste trebali istaknuti kako biste udovoljili potrebama polaznika.
3. Ako su sljedeći materijali dostupni, donesite neke ili sve na sat. Pripremite se da ih izložite dok raspravljate o kućnoj obiteljskoj večeri.
 - a) Sveta pisma.
 - b) *Vodič za obitelj* (31180).
 - c) *Evanđeoska načela* (31110).
 - d) Crkveni časopisi.
 - e) Priručnici za Melkisedekovo svećeništvo i Potporno društvo.
 - f) Vodiči za proučavanje za satove evanđeoskog nauka.
 - g) *Za snagu mladih* (36550).
 - h) Knjige s pričama iz Svetih pisama koje je pripremila Crkva kao *Čitanka za Mormonovu knjigu* (35666).
 - i) Umjetničke slike evanđelja (34730).
4. Ako koristite vježbu pregleda na stranici 84, donesite na nastavu papir i olovku za svakog polaznika.

**Predloženi tijek
lekcije**

Obiteljska molitva i proučavanje Svetih pisama te kućna obiteljska večer trebaju biti visoki prioriteta u svakoj obitelji svetaca posljednjih dana.

Objasnite da je u veljači 1999. godine Prvo predsjedništvo poslalo pismo članovima Crkve diljem svijeta. Pismo je uključivalo sljedeće upute:

»Savjetujemo roditeljima i djeci da daju najveći prioritet obiteljskoj molitvi, kućnoj obiteljskoj večeri, proučavanju i podučavanju evanđelja te dobrim obiteljskim aktivnostima. Koliko god dostojni i prikladni drugi zahtjevi i aktivnosti bili, ne smije se dozvoliti da istisnu božanski određene dužnosti koje samo roditelji i obitelji mogu odgovarajuće izvršiti« (Pismo Prvog predsjedništva, 11. veljače 1999.).

- Zašto je ovaj savjet posebno važan danas?

Objasnite da ova lekcija govori o tome što roditelji mogu učiniti kako bi svakodnevno održavali obiteljsku molitvu i proučavanje Svetih pisama te tjednu kućnu obiteljsku večer.

Obitelj prima velike blagoslove kada se moli zajedno.

Pročitajte s polaznicima 3. Nefi 18:21. Zatim pročitajte sljedeći savjet predsjednika Gordona B. Hinckleyja, petnaestog predsjednika Crkve:

»Neka se svaka obitelj u ovoj Crkvi moli zajedno. Važno je imati osobne molitve, ali je prekrasno imati obiteljsku molitvu. Molite se svojem Ocu na Nebu u vjeri. Molite se u ime Gospodina Isusa Krista. Ne možete učiniti ništa bolje za svoju djecu od toga da im omogućite da se izmjenjuju u obiteljskoj molitvi, izražavajući zahvalnost za svoje blagoslove. Budu li to činili dok su mladi, rast će s duhom zahvalnosti u svojem srcu« (»Inspirational Thoughts«, *Ensign*, kolovoz 1997., 5).

- Što obitelji mogu učiniti kako bi uspostavile naviku svakodnevne obiteljske molitve? Na kakve ste izazove naišli održavajući svakodnevnu obiteljsku molitvu i što ste učinili da biste ih riješili?
- Što obitelj može napraviti kako bi učinila obiteljsku molitvu značajnim razdobljem? (Osim odgovora polaznika, iznesite neke ili sve od sljedećih prijedloga.)
 - a) Roditelji mogu iskoristiti vrijeme prije molitve kako bi upitali postoji li nešto posebno zbog čega obitelj treba zahvaliti Nebeskom Ocu ili postoje li problemi kojih se trebaju sjetiti u svojoj molitvi.
 - b) Roditelji mogu osigurati da djeca redovito dobiju priliku izreći obiteljsku molitvu.
 - c) Obitelj se može sjetiti da se moli za crkvene vođe, misionare te članove obitelji koji trebaju posebne blagoslove.
 - d) Roditelji mogu koristiti molitve kao vrijeme za poduku. Na primjer, njihovo izražavanje zahvalnosti može potaknuti slične osjećaje kod njihove djece.
 - e) Roditelji mogu spomenuti svako svoje dijete poimence u molitvi, pomažući tako djeci da osjete ljubav koju njihov Nebeski Otac i njihovi zemaljski roditelji osjećaju za njih.
- Kakve ste blagoslove vi i vaša obitelj primili zbog obiteljske molitve?

Obiteljsko proučavanje Svetih pisama pomaže približavanju obitelji Bogu.

Zapišite sljedeće izraze na ploči ili ih pročitajte na glas:

Uvećana pobožnost

Uvećano poštivanje i obzir

Manje sukoba

Sposobnost savjetovanja djece s većom ljubavlju i mudročću

Više slušanja savjeta roditelja

Uvećana pravednost

Velika vjera, nada i dobrohotnost

Mir, radost i sreća

Zamolite polaznike da razmisle o sljedećem pitanju bez odgovaranja na glas:

- Što možete učiniti kako bi ovi blagoslovi obilnije dolazili u vaš dom?

Objasnite da je predsjednik Marion G. Romney iz Prvog predsjedništva posvjedočio da ovi blagoslovi mogu obilnije doći u naš dom kada proučavamo Sveta pisma, posebno Mormonovu knjigu:

»Siguran sam da će duh ove velike knjige prožimati naše domove i sve one koji u njima borave ako roditelji budu redovito i uz molitvu čitali Mormonovu knjigu u svojim domovima samostalno i sa svojom djecom. Duh pobožnosti će se povećati; uzajamno poštovanje i obzir prema drugima će rasti. Duh razdora će otići. Roditelji će savjetovati djecu s većom ljubavlju i mudrošću. Djeca će više slušati i podlagati se savjetima svojih roditelja. Pravednost će porasti. Vjera, nada i dobrohotnost, čista ljubav Kristova, obilovat će u našim domovima i u životima, donoseći mir, radost i sreću« (u Conference Report, travanj 1980., 90; ili *Ensign*, svibanj 1980., 67).

Govoreći o obećanjima predsjednika Romneyja, predsjednik Ezra Taft Benson, trinaesti predsjednik Crkve je rekao: »Ova obećanja veće ljubavi i sklada u domu, većeg poštovanja između roditelja i djeteta, uvećane duhovnosti i pravednosti nisu uzaludna obećanja, već upravo ono što je prorok Joseph Smith mislio kada je rekao da će nam Mormonova knjiga pomoći da dođemo bliže Bogu« (u Conference Report, listopad 1986., 6; ili *Ensign*, studeni 1986., 7).

Pozovite polaznike da iznesu blagoslove koji su došli njihovoj obitelji kroz obiteljsko proučavanje Svetih pisama.

- Što ste napravili kako biste obiteljsko proučavanje Svetih pisama učinili uspješnim? Na kakve ste izazove naišli i što ste učinili da biste ih riješili? (Osim odgovora polaznika, iznesite neke ili sve od sljedećih prijedloga.)
 - a) Zajedno radite kako biste odredili vrijeme za svakodnevno proučavanje Svetih pisama kao obitelj. Ovo je najčešće najteži dio obiteljskog proučavanja Svetih pisama. Međutim, obitelji mogu tražiti vodstvo Duha dok nastoje odrediti što bi bilo najbolje u njihovim uvjetima.
 - b) Razmislite o tome da odredite određen raspon vremena za određen broj stihova, poglavlja ili stranica koje ćete pročitati svaki dan.
 - c) Ako je moguće, osigurajte da svaki član obitelji ima pristup primjerku Svetih pisama. Čak će i djeca koja ne mogu čitati imati koristi od toga da imaju svoja vlastita Sveta pisma. Roditelji mogu pokloniti Sveta pisma svojoj djeci za krštenje, rođendan ili drugu posebnu priliku ili djeca mogu zaraditi novac kako bi kupila vlastita Sveta pisma.
 - d) Izmjenjujte se u čitanju, pomažući mlađoj djeci po potrebi. Nakon čitanja jednog dijela, pregledajte ono što ste prošli i iznesite to tako da mlađa djeca razumiju.
 - e) Neka mlađa djeca crtaju slike priča iz Svetih pisama. Na primjer, obitelj može stvoriti zidnu sliku koja prikazuje Lehijevu viziju stabla života.
 - f) Zajedno učite napamet najdraže stihove.
 - g) Čitajte stihove koji se odnose na posebne prilike poput Uskrsa, Božića, krštenja, zaređenja u svećeništvo ili posvete hrama.
 - h) Istražujte zajedno pojedine evanđeoske teme.
 - i) Održavajte u obitelji jednu bilježnicu za zapisivanje pitanja, ciljeva ili dojmova vezanih uz čitanje Svetih pisama.

Postane li teško okupiti obitelj za proučavanje Svetih pisama, istaknite da roditelji trebaju zapamtiti da bi njihovi naponi mogli imati trajniji učinak nego što

mogu zamisliti. Sestra Susan L. Warner, koja je služila kao druga savjetnica u vrhovnom predsjedništvu Male škole, je rekla:

»U našoj smo obitelji nastojali održavati ranojutarnje proučavanje Svetih pisama. No često smo bili isfrustrirani kad bi se jedan od naših sinova žalio i trebalo ga je izmamiti iz kreveta. Kad bi napokon došao, najčešće bi spustio svoju glavu odmah na stol. Mnogo godina kasnije, kad je služio misiju, napisao je u pismu: 'Hvala vam što ste me podučavali Svetim pismima. Želim da znate da sam cijelo ono vrijeme glumio da spavam, zapravo sam slušao zatvorenih očiju'« (u Conference Report, travanj 1996., 109; ili *Ensign*, svibanj 1996., 79).

Kućna obiteljska večer pomaže obiteljima da se utvrde protiv svjetovnih utjecaja.

Objasnite da su 1915. godine predsjednik Joseph F. Smith i njegovi savjetnici u Prvom predsjedništvu dali upute roditeljima da počnu redovito održavati »kućnu večer«. To je za roditelje trebalo biti vrijeme za podučavanje njihovih obitelji u načelima evanđelja. Prvo predsjedništvo je napisalo: »Budu li sveci poslušali ovaj savjet, obećajemo da će im doći veliki blagoslovi. Ljubav u domu i poslušnost roditeljima će porasti. Vjera će se razviti u srcima mladih u Izraelu i oni će steći moć da se bore protiv zlog utjecaja i iskušenja koja ih opsjedaju« (James R. Clark, sk., *Messages of The First Presidency of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, 6 svezaka [1965.–1975.], 4:339).

Predsjednik Gordon B. Hinckley je ispričao kako su njegovi roditelji slijedili savjet predsjednika Smitha:

»Godine 1915. predsjednik Joseph F. Smith je zatražio od ljudi u Crkvi da održavaju kućnu obiteljsku večer. Moj je otac rekao da ćemo učiniti tako, pa smo tako zagrijavali salon gdje je stajao veliki klavir moje majke i činili ono što je predsjednik Crkve zatražio.

Bili smo loši izvođači kao djeca. Mogli smo činiti svašta dok smo se igrali, ali tražiti od jednoga od nas da pjeva samostalno pred drugima bilo je kao tražiti da se sladoled ne otopi na štednjaku. U početku bismo se smijali i dobacivali šale na račun izvedbe drugih. Ali naši su roditelji ustrajali. Pjevali smo zajedno. Molili smo se zajedno. Tiho smo slušali dok je majka čitala priče iz Biblije i Mormonove knjige. Otac nam je pričao priče iz svog sjećanja...

Iz tih je jednostavnih sastanaka, koji su se održavali u salonu našeg starog doma, proizašlo nešto neopisivo i divno. Naša je ljubav za naše roditelje ojačala. Naša se ljubav za braću i sestre uvećala. Naša se ljubav prema Gospodinu povećala. Uvažavanje jednostavne dobrote raslo je u našim srcima. Te su divne stvari proizašle jer su naši roditelji slijedili savjet predsjednika Crkve. Iz toga sam naučio nešto iznimno važno« (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997.], 211–12).

Objasnite da je svaki predsjednik Crkve od predsjednika Josepha F. Smitha naglašavao važnost kućne obiteljske večeri. Danas je Prvo predsjedništvo savjetovalo obiteljima da kućnu obiteljsku večer održavaju ponedjeljkom navečer.

Istaknite da kućna obiteljska večer uvijek treba uključivati obiteljsku molitvu i lekciju koju može iznijeti jedan od roditelja ili jedno od djece. Roditelji mogu pomoći mlađoj djeci da pripreme i iznesu lekciju.

Objasnite da je Crkva izradila materijale koji mogu pomoći obiteljima da vode uspješne kućne obiteljske večeri. Iznesite crkvene materijale koje ste donijeli na nastavu (vidi »Priprema«, točka 3).

- Osim molitve i lekcije, kakve druge aktivnosti može obitelj uključiti u kućne obiteljske večeri? (Odgovori mogu uključivati igre, čitanje Svetih pisama, pjevanje crkvenih ili drugih pjesama, držanje obiteljskih vijeća i zakusku.)
- Kako roditelji mogu iskoristiti kućnu obiteljsku večer za zadovoljavanje potreba obitelji? (Osim traženja ideja polaznika, iznesite sljedeći primjer.)

Jedan je otac pripremao lekcije za kućnu obiteljsku večer razgovarajući pojedinačno sa svojom djecom. Dok je razgovarao sa svojom djecom, često bi postavljao pitanja o različitim brigama, poput »Što dječaci u školi govore o djevojčicama?« ili »Govori li ikada itko o nezakonitim drogama?« Odgovori koje su mu djeca davala pomagali su mu da prepozna što trebaju naučiti i o čemu trebaju razgovarati. On i njegova žena tada bi zajedno sjeli i isplanirali lekciju prema tim potrebama. Djeca su voljela iznositi svoje ideje i bila su pripremljena suočiti se sa stvarnim situacijama.

- Što roditelji mogu učiniti kako bi potakli svakog člana obitelji da sudjeluje u kućnoj obiteljskoj večeri?
- Kakvi su blagoslovi došli vašoj obitelji kao rezultat održavanja kućne obiteljske večeri?

Zaključak

Naglasite da će svakodnevna obiteljska molitva i proučavanje Svetih pisama te tjedna kućna obiteljska večer ojačati obiteljske odnose, učvrstiti svjedočanstva članova obitelji i pripremiti članove obitelji da se suoče s izazovima u životu.

Kako budete potaknuti Duhom, izrazite ljubav za svoju obitelj i posvjedočite o istinama o kojima ste raspravljali tijekom lekcije i tijekom tečaja.

Pogledajte na stranice 67-69 priručnika *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*. Potaknite polaznike da ukratko pregledaju nauke i načela u ovoj lekciji tako da (1) slijede barem jedan prijedlog u »Idejama za primjenu« i (2) pročitaju članak »Blagoslovi obiteljske molitve« predsjednika Gordona B. Hinckleyja te »Bijah... podučen« starješine L. Toma Perryja. Naglasite da bračni parovi mogu imati veliku korist od zajedničkog čitanja i proučavanja članaka u priručniku za proučavanje za polaznike.

Dodatni pomoćni materijal

Sudjelovanje u zdravim rekreacijskim aktivnostima kao obitelj

Objasnite da osim obiteljske molitve, obiteljskog proučavanja Svetih pisama te kućne obiteljske večeri, zdrave rekreacijske aktivnosti mogu pomoći obiteljima da razviju snažne veze ljubavi i jedinstva. Roditelji trebaju isplanirati vrijeme kada njihova obitelj može zajedno sudjelovati u takvim aktivnostima. Predsjednik Ezra Taft Benson je savjetovao: »Izgradite običaj obiteljskih godišnjih odmora, putovanja i izlazaka. Vašoj će djeci ove uspomene zauvijek ostati u sjećanju. (u Conference Report, listopad 1987., 63; ili *Ensign*, studeni 1987., 51).

- Kakve su koristi od sudjelovanja u rekreacijskim aktivnostima kao obitelj?

Razmislite o tome da iznesete sljedeće prijedloge ili neke od svojih da potaknete razgovor:

- a) Članovi obitelji koji zajedno uživaju u aktivnostima razvit će veću ljubav i sklad.
 - b) Zajedno će se zabaviti i izgraditi povezanost koja će trajati tijekom njihovog života.
 - c) Djeca će uživati u vremenu provedenom s roditeljima i bit će spremnija slušati i slijediti savjete svojih roditelja.
- Koja sjećanja na obiteljske aktivnosti imate iz vremena kada ste bili dijete? Na koje su načine te aktivnosti utjecale na vaš život?

Pozovite polaznike da iznesu ideje za zabavne, zanimljive i nezaboravne aktivnosti koje malo ili ništa ne koštaju.

Pregled lekcija u dijelu B tečaja »Brak i obiteljski odnosi«

Ova lekcija zaključuje dio B tečaja »Brak i obiteljski odnosi«. Ako ste podučavali cijeli tečaj, razmislite o tome da iskoristite sljedeću vježbu:

Dajte svakom polazniku komad papira i olovku. Zatražite od polaznika da iskoriste tri minute navodeći nauke i načela kojih se sjećaju iz lekcija 9 do 16 ovoga tečaja. Neka podcrtaju nauke i načela koji su im bili najznačajniji. Ohrabrite ih da budu pripremljeni govoriti o nekima od tema koje su podcrtali. Ako trebaju pomoć, upotrijebite sadržaj na stranicama v–vii ovoga priručnika ili pregled tečaja na stranicama vii–viii u priručniku *Brak i obiteljski odnosi, priručnik za proučavanje za polaznike*.

Nakon tri minute, zatražite od svakog polaznika da pročita jednu temu s njegovog ili njezinog popisa i objasni zašto je smatra posebno značajnom. Na ploči napišite sažetak iskaza polaznika i naglasite važnost svakog komentara. Tada iznesite svoj izkaz. Ponavljajte ovu vježbu koliko vrijeme bude dozvoljavalo.

Izrazite svoju zahvalnost onima koje podučavate za njihovo sudjelovanje na ovom tečaju i potaknite ih da nastave živjeti prema naucima i načelima o kojima su razgovarali tijekom tečaja. Također ih potaknite da redovito čitaju »Obitelj: Proglas svijetu« sa svojom obitelji i slijede te savjete u svojem domu.